มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.)

Thai Traditional Medicine & Integrative Medicine Promoting Hospital Standard (TIPhS)

สถาบันการแพทย์แผนไทย

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กระทรวงสาธารณสุข

มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.)
Thai Traditional Medicine & Integrative Medicine Promoting Hospital Standard (TIPhS)
ISBN : ๙๗๖ – ๖๑๖ – ๑๑ – ๑๔๔๑ – ๑

ที่ปรึกษา

นายแพทย์สมชัย	นิจพานิช	อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
นายแพทย์ปภัสสร	เจียมบุญศรี	รองอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

บรรณาธิการ

นายแพทย์ปราโมทย์	เสถียรรัตน์	ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย
นางเกษร	อังศุสิงห์	สถาบันการแพทย์แผนไทย
นางสุกัญญา	ฉายาชวลิต	สถาบันการแพทย์แผนไทย
นางสาวอุบลรัตน์	มโนศิลป์	สถาบันการแพทย์แผนไทย
นางภาณิศา	รักความสุข	สถาบันการแพทย์แผนไทย
นางสุพิญญา	เกิดโถ	สถาบันการแพทย์แผนไทย
นางแสงเพ็ชร	ภู่มา	สถาบันการแพทย์แผนไทย
นางอัจฉรา	เชียงทอง	สถาบันการแพทย์แผนไทย

จัดทำโดย กลุ่มงานส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
สถาบันการแพทย์แผนไทย
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

พิมพ์ มกราคม ๒๕๕๖
จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ที่ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
สนับสนุนงบประมาณการจัดพิมพ์โดย กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

คำนำ

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยสถาบันการแพทย์แผนไทย ได้จัดทำมาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ในระดับโรงพยาบาลและสถานีอนามัย มาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๗ และปรับปรุงให้มีความเหมาะสมในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ เพื่อให้สถานบริการสาธารณสุขของรัฐใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการการแพทย์แผนไทยที่ได้มาตรฐาน ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับบริการการแพทย์แผนไทยที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย โดยให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประเมินหน่วยบริการภายในจังหวัดของตนเอง ๒ ปี/ครั้ง และได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองมาตรฐานจากกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และเพื่อให้มาตรฐานมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงอีกครั้งในปลายปีงบประมาณ ๒๕๕๕ และต่อเนื่องในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เพื่อให้มาตรฐานเป็นเครื่องมือในการตอบสนองตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข ที่เกี่ยวข้องกับกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก คือ ร้อยละของผู้ป่วยนอกได้รับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ ๑๔) ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานสาธารณสุขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ประดิษฐ สินธวณรงค์ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่าภายในทศวรรษต่อไป คนไทยทุกคนจะมีสุขภาพแข็งแรงเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างยั่งยืน ดังนั้น กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จึงได้จัดทำมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.) Thai Traditional Medicine & Integrative Medicine Promoting Hospital Standard (TIPhS) เพื่อให้หน่วยบริการในส่วนภูมิภาคสามารถจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณผู้บริหารกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก คณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ผู้รับผิดชอบงานการแพทย์แผนไทยในส่วนภูมิภาคทุกระดับและเครือข่ายมหาวิทยาลัยทางด้านการแพทย์แผนไทย ที่กรุณาให้ความคิดเห็นในการจัดทำมาตรฐานฯ ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และขอขอบคุณผู้รับผิดชอบงานแพทย์แผนไทยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของจังหวัดอ่างทองและสระบุรี ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการทดสอบมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และหวังว่าหนังสือมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องในการนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และสามารถพัฒนางานบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายสามารถคุ้มครองผู้บริโภคที่มารับบริการให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัยอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน และการแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนโดยรวมต่อไป

(นายสมชัย นิจพานิช)
อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก

สารบัญ

บทที่ ๑

บทนำ

บทที่ ๑
บทนำ

คำนิยาม

การแพทย์แผนไทย หมายถึง กระบวนการทางการแพทย์เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ การผดุงครรภ์ การนวดไทย และให้หมายความรวมถึงการเตรียม การผลิตยาแผนไทย และการประดิษฐ์อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ ทั้งนี้ โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา (ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒)

การแพทย์ผสมผสาน หมายถึง การแพทย์พื้นบ้านไทย การแพทย์ทางเลือก และการแพทย์แผนจีน

การแพทย์พื้นบ้านไทย หมายถึง การดูแลสุขภาพกันเองในชุมชนแบบดั้งเดิม จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตเกี่ยวกับความเชื่อ พิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณี และทรัพยากรที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น และเป็นที่ยอมรับของชุมชนนั้น

การแพทย์ทางเลือก หมายถึง การแพทย์ที่ไม่ใช่การแพทย์แผนปัจจุบัน การแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย การแพทย์อื่นๆ ที่เหลือถือเป็นการแพทย์ทางเลือกทั้งหมด

การแพทย์แผนจีน หมายถึง การกระทำต่อมนุษย์ที่เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย การบำบัดโรค การป้องกันโรค หรือการพื้นฟูสมรรถภาพของร่างกายตามศาสตร์และความรู้แบบแพทย์แผนจีนที่ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมาหรือตามการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนไม่ต่ำกว่า ๕ ปี ที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะให้การรับรอง

โรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน หมายถึง โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่มีให้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

องค์ประกอบมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ประกอบ ด้วย ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม ได้แก่

๑.๑ ที่พักคอยผู้บริการ
๑.๒ ห้องตรวจโรค
๑.๓ ห้องหรือบริเวณเก็บยา
๑.๔ ห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทย
๑.๕ ห้องนวด
๑.๖ ห้องอบไอน้ำสมุนไพร
๑.๗ ห้องประคบสมุนไพร
๑.๘ ห้องหรือบริเวณที่เตรียมอุปกรณ์ในการทับหม้อเกลือ
๑.๙ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า
๑.๑๐ ห้องอาบน้ำ

๑.๑๑ ห้องส้วม

๑.๑๒ ตู้สำหรับเก็บของหรือระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการ

๑.๑๓ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ/ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม

๒. ด้านบุคลากร ได้แก่

๒.๑ หัวหน้างานการแพทย์แผนไทย

๒.๒ ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษา

๒.๓ ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทย

๒.๔ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๓. ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่

๓.๑ การกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

๓.๒ การกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน

๔. ด้านการควบคุมคุณภาพ ได้แก่

๔.๑ การทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการรับบริการ

๔.๒ การกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการ

๕. ด้านการจัดบริการ ได้แก่

๕.๑ การจัดบริการผู้ป่วยนอก

๕.๒ การจัดบริการผู้ป่วยใน

๕.๓ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ

๕.๔ การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

๕.๕ ระบบการรายงาน

๕.๖ การทำงานเชิงรุกในชุมชน

๕.๗ การส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๕.๘ การฝึกอบรม

ระดับของมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.)

แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๑. มาตรฐานในระดับโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป (รพศ./รพท.)

๒. มาตรฐานในระดับโรงพยาบาลชุมชน (รพช.)

๓. มาตรฐานในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.) ในระดับโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยรวมแล้วมีมาตรฐานที่เหมือนกัน มาตรฐานที่ต้องดำเนินการเหมือนกันทุกระดับคือ ด้านการปฏิบัติงานและด้านการควบคุมคุณภาพ ส่วนด้านอื่นๆ จะแตกต่างกันบ้างในบางประเด็นเท่านั้น เช่น ด้านบุคลากรผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษาใน รพ.สต. จะไม่มีแพทย์แผนปัจจุบันหรือผู้ประกอบโรคศิลปะด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย ด้านการจัดบริการแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยโดยมีบางกิจกรรมที่ไม่มีการดำเนินงานใน รพ.สต. เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องบุคลากรแพทย์แผนไทย เช่น การจัดบริการผู้ป่วยนอก (ในรพ.สต. ไม่มีระบบการตรวจโดยผู้ประกอบโรคศิลปะฯ และไม่มีห้องตรวจแพทย์แผนไทยที่ชัดเจน ในขณะที่ใน รพช. และ

รพศ./รพท. ไม่มีการตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษาโดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย) การจัดบริการผู้ป่วยใน (ในรพ.สต. ไม่มีการให้บริการผู้ป่วยใน) การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ (ในรพ.สต. ไม่มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย การอบไอน้ำสมุนไพร การทับหม้อเกลือ) การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค (ในรพ.สต. ไม่มีการอบไอน้ำสมุนไพร) และการฝึกอบรม (ในรพ.สต. ไม่มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และไม่มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกอบรม) ส่วนด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งแวดล้อมจะใกล้เคียงกันและมีความสัมพันธ์กับการจัดบริการ เช่น ใน รพ.สต. ยังไม่มีการกำหนดให้มีการอบไอน้ำสมุนไพร ทำให้ไม่ต้องมีห้องอบไอน้ำสมุนไพร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถ้าในรพ.สต. มีแพทย์แผนไทยและมีความพร้อมสามารถดำเนินงานที่นอกเหนือจากมาตรฐานที่กำหนดได้

สำหรับสถานบริการสาธารณสุขของรัฐอื่น ๆ สามารถใช้มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานเป็นแนวทางในการจัดบริการได้ โดยพิจารณาจากบทบาทหน้าที่และลักษณะของการจัดบริการของหน่วยงาน ถ้ามีลักษณะใกล้เคียงกับหน่วยบริการระดับใด ก็ใช้มาตรฐานฯ ระดับนั้น ๆ

การประเมินมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.)

สถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีการให้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ทั้งในระดับโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ต้องได้รับการประเมินมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ทุกแห่ง ถึงแม้ว่าในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางแห่ง จะมีการให้บริการเพียงการใช้ยาแผนไทยอย่างเดียวก็ตาม ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการการแพทย์แผนไทยที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัยอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันสถานบริการสาธารณสุขของรัฐควรจัดให้มีบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ แต่ถ้าหากไม่สามารถจัดบริการได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ ก็สามารถจัดบริการตามความพร้อมในด้านต่างๆ ของหน่วยงาน เช่น บุคลากร สถานที่ งบประมาณ เป็นต้น แต่จะทำให้การประเมินมาตรฐานไม่ผ่าน อย่างไรก็ตาม ควรพัฒนาปรับปรุงให้มีการจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป และพัฒนามาตรฐานในด้านอื่นๆ ไปพร้อมๆ กัน เพราะการประเมินมาตรฐานในแต่ละด้านมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ถ้าหากประเมินมาตรฐานด้านการจัดบริการไม่ได้มาตรฐานแล้ว ยังมีผลต่อมาตรฐานด้านอื่นๆ ด้วย เช่น ในระดับโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตามมาตรฐานจะต้องมีการจัดบริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ แต่ถ้าหน่วยบริการนั้นไม่มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ก็จะทำให้ไม่ได้มาตรฐานในข้อนี้ และส่งผลให้การประเมินมาตรฐานของห้องนวดและผู้ให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพไม่ได้มาตรฐานตามไปด้วย ในขณะเดียวกันถ้าหากหน่วยบริการนั้นมีความพร้อมในการจัดบริการที่มากกว่ามาตรฐานกำหนดไว้ เช่น ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังไม่ได้กำหนดให้มีการให้บริการ อบไอน้ำสมุนไพร แต่ รพ.สต. บางแห่งมีความพร้อมในการให้บริการก็สามารถดำเนินการได้ ก็จะได้คะแนนเพิ่มในส่วนนี้ แต่ต้องประเมินมาตรฐานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องอบไอน้ำสมุนไพร และผู้ให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร และต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย

แนวทางการประเมินมาตรฐาน

จังหวัดมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.) ซึ่งองค์ประกอบและจำนวนของคณะกรรมการ ตลอดจนวิธีการประเมินให้จังหวัดเป็นผู้กำหนดเองตามความเหมาะสม โดยมีการประเมิน ๒ ปี / ครั้ง (ถ้าหากโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องการประเมินมาตรฐานฯ ทุกปี

ก็สามารถดำเนินการได้) และจังหวัดรวบรวมรายชื่อสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่ได้มาตรฐานส่งไปยังสถาบันการแพทย์แผนไทย เพื่อจัดทำใบประกาศนียบัตรรับรองการได้มาตรฐานจากกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกต่อไป อนึ่งถ้าหากนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระยะเวลาการประเมินมาตรฐานทางกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จะแจ้งให้ทราบในภายหลัง

แนวทางการคำนวณคะแนนผลการประเมินมาตรฐาน

๑. รวบรวมคะแนนที่ได้ของการประเมินมาตรฐานในแต่ละด้าน

๒. รวบรวมคะแนนเต็มของมาตรฐานในแต่ละด้าน (ในแต่ระดับหน่วยบริการจะมีคะแนนเต็มไม่เท่ากัน)

๓. คำนวณร้อยละของคะแนนที่ได้ในแต่ละด้านทั้งในระดับ รพศ./รพท./รพช. และรพ.สต. ดังนี้

สูตร ร้อยละของคะแนนที่ได้ในแต่ละด้าน = $\frac{\text{คะแนนที่ได้ในแต่ละด้าน} \times ๑๐๐}{\text{คะแนนเต็มในแต่ละด้าน}}$

มาตรฐาน	คะแนนที่ได้รับ	คะแนนเต็ม	ร้อยละของคะแนนที่ได้ในแต่ละด้าน
๑. ด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งแวดล้อม	X๑	Y๑	X๑ * ๑๐๐ / Y๑
๒. ด้านบุคลากร	X๒	Y๒	X๒ * ๑๐๐ / Y๒
๓. ด้านการปฏิบัติงาน	X๓	Y๓	X๓ * ๑๐๐ / Y๓
๔. ด้านการควบคุมคุณภาพ	X๔	Y๔	X๔ * ๑๐๐ / Y๔
๕. ด้านการจัดบริการ	X ๕	Y๕	X๕ * ๑๐๐ / Y๕

๔. คำนวณร้อยละของคะแนนที่ได้ในภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน

๔.๑ กำหนดน้ำหนักคะแนนของมาตรฐานในแต่ละด้าน ดังนี้
(น้ำหนักคะแนนมาตรฐานทั้ง ๕ ด้านเท่ากับ ๑๐๐)

มาตรฐาน	น้ำหนักคะแนนของ รพ.สต.	น้ำหนักคะแนนของรพช./รพท./รพศ.
๑. ด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งแวดล้อม	๑๕	๑๕
๒. ด้านบุคลากร	๑๕	๑๕
๓. ด้านการปฏิบัติงาน	๕	๕
๔. ด้านการควบคุมคุณภาพ	๕	๕
๕. ด้านการจัดบริการ	๖๐	๖๐
๕.๑ การจัดบริการผู้ป่วยนอก	๑๐	๑๐
๕.๒ การจัดบริการผู้ป่วยใน	-	๕
๕.๓ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ	๑๐	๑๐
๕.๔ การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค	๑๐	๑๐
๕.๕ ระบบรายงาน	๕	๕
๕.๖ การทำงานเชิงรุกในชุมชน	๑๕	๑๐
๕.๗ การส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	๕	๕
๕.๘ การฝึกอบรม	๕	๕

๔.๒ คำนวณร้อยละของคะแนนที่ได้โดยมีการคำนวณน้ำหนักคะแนนของแต่ละด้านและรวมร้อยละของคะแนนที่ได้ในภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช./รพท./รพศ.
๑. ด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งแวดล้อม	X๑ * ๑๕ / Y๑ = A	X๑ * ๑๕ / Y๑ = A
๒. ด้านบุคลากร	X๒ * ๑๕ / Y๒ = B	X๒ * ๑๕ / Y๒ = B
๓. ด้านการปฏิบัติงาน	X๓ * ๕ / Y๓ = C	X๓ * ๕ / Y๓ = C
๔. ด้านการควบคุมคุณภาพ	X๔ * ๕ / Y๔ = D	X๔ * ๕ / Y๔ = D
๕. ด้านการจัดบริการ	E๑+E๓+E๔+E๕+E๖+E๗+E๘ = E	E๑+E๒+E๓+E๔+E๕+E๖+E๗+E๘ = E
๕.๑ การจัดบริการผู้ป่วยนอก	X๕ * ๑๐ / Y๕ = E๑	X๕ * ๑๐ / Y๕ = E๑
๕.๒ การจัดบริการผู้ป่วยใน	-	X๖ * ๕ / Y๖ = E๒
๕.๓ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ	X๗ * ๑๐ / Y๗ = E๓	X๗ * ๑๐ / Y๗ = E๓
๕.๔ การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค	X๘ * ๑๐ / Y๘ = E๔	X๘ * ๑๐ / Y๘ = E๔
๕.๕ ระบบรายงาน	X๙ * ๕ / Y๙ = E๕	X๙ * ๕ / Y๙ = E๕
๕.๖ การทำงานเชิงรุกในชุมชน	X๑๐ * ๑๕ / Y๑๐ = E๖	X๑๐ * ๑๐ / Y๑๐ = E๖
๕.๗ การส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	X๑๑ * ๕ / Y๑๑ = E๗	X๑๑ * ๕ / Y๑๑ = E๗
๕.๘ การฝึกอบรม	X๑๒ * ๕ / Y๑๒ = E๘	X๑๒ * ๕ / Y๑๒ = E๘
รวมร้อยละของคะแนนที่ได้ในภาพรวมทั้ง๕ด้าน	A+B+C+D+E	A+B+C+D+E

๕. นำผลการคำนวณร้อยละของคะแนนที่ได้ในแต่ละด้าน และผลการคำนวณร้อยละของคะแนนที่ได้ในภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน มาเปรียบเทียบกันเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน ดังนี้

ผลการประเมินมาตรฐาน	ร้อยละของคะแนนที่ได้ในภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน	ร้อยละของคะแนนที่ได้ในแต่ละด้าน
ได้มาตรฐาน		
ระดับดีเยี่ยม	๙๐ – ๑๐๐ %	คะแนนไม่น้อยกว่า ๖๐ %
ระดับดีมาก	๘๐ – ๘๙.๙๙ %	คะแนนไม่น้อยกว่า ๖๐ %
ระดับดี	๗๐ – ๗๙.๙๙ %	คะแนนไม่น้อยกว่า ๖๐ %
ผ่านเกณฑ์มาตรฐานระดับพื้นฐาน	๖๐ – ๖๙.๙๙ %	คะแนนไม่น้อยกว่า ๖๐ %
ไม่ได้มาตรฐาน	คะแนนน้อยกว่า ๖๐%	คะแนนน้อยกว่า ๖๐ %

บทที่ ๒

กลไกการขับเคลื่อนสู่มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.)

(Thai Traditional Medicine & Integrative Medicine Promoting Hospital Standard (TIPhS)

ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

บทที่ ๒
กลไกการขับเคลื่อนสู่มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.) ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

เพื่อให้การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จึงได้จัดทำกลไกการขับเคลื่อนสู่มาตรฐาน รพ.สส.พท. ซึ่งกลไกการขับเคลื่อนนี้ได้ผ่านการพิจารณาหารือร่วมกันของผู้บริหารกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน และผู้แทนหน่วยงานในส่วนภูมิภาคทั้งในระดับโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

กลไกการขับเคลื่อนสู่มาตรฐาน รพ.สส.พท จะทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่าหน่วยงานใดจะต้องดำเนินการในเรื่องใดบ้างและในช่วงระยะเวลาใด ซึ่งประกอบไปด้วยแนวทางการดำเนินงานทั้งส่วนของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่จะต้องร่วมมือร่วมใจและประสานการดำเนินงานร่วมกัน จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จได้ เพราะบทบาทหน้าที่ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นกรมวิชาการมีหน้าที่ในการพัฒนาวิชาการ ทั้งในด้านการพัฒนามาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ให้มีคุณภาพ มีความปลอดภัยแก่ผู้รับบริการ การส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ตลอดจนการคุ้มครองอนุรักษ์ส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย แต่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จได้ ด้วยการจัดทำมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน การชี้แจงทำความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำไปดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม การจัดประชุม สัมมนาให้กับส่วนภูมิภาค การจัดทำองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอบรมครู ก. ให้กับจังหวัดและให้จังหวัดนำไปจัดอบรมถ่ายทอดต่อไป การสนับสนุนงบประมาณบางส่วนในการดำเนินงาน การสนับสนุนคู่มือและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

สำหรับหน่วยงานที่ต้องนำมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานไปสู่การปฏิบัติ คือ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งในระดับส่วนกลาง ที่มีการติดตาม นิเทศงาน การให้คำแนะนำ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณที่เกี่ยวข้องในบางส่วนแก่ส่วนภูมิภาค ซึ่งหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จะเป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัยแก่ประชาชน ในขณะที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จะให้การสนับสนุน การติดตามการดำเนินงานรวมทั้งการประเมินมาตรฐานของหน่วยบริการ

กลไกการขับเคลื่อนสู่มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน มีรายละเอียด ดังนี้

กลไกการขับเคลื่อนสู่มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.)

(Thai Traditional Medicine & Integrative Medicine Promoting Hospital Standard (TIPhS)

ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

กิจกรรม	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ				สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข				หมายเหตุ
	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	
๑. การจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน รพ.สส.พท.	พย.-ธค.								
๒. การจัดทำกลไกการขับเคลื่อนสู่มาตรฐานรพ.สส.พท.		มค.							
๓. การจัดพิมพ์คู่มือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และคู่มือการดำเนินงาน		มค.							
- เอกสารแนะนำรพ.สส.พท.									
- คู่มือมาตรฐาน รพ.สส.พท.									
๔. การแถลงข่าวและประชุมชี้แจงมาตรฐานรพ.สส.พท. แก่จังหวัด/หน่วยบริการ/ผู้บริหาร/ผู้นิเทศ ของกรม		กพ.							
๕. การประเมินมาตรฐานตนเองของหน่วยบริการครั้งที่ ๑						มค.- กพ.			
๖. การสนับสนุนการดำเนินงานสู่มาตรฐาน รพ.สส.พท.									
- สนับสนุนงบประมาณให้รพร.		กพ.							
- สนับสนุนงบประมาณให้สสจ.ประเมินมาตรฐาน		กพ.							
- สนับสนุนงบประมาณให้จังหวัดเพื่อจัดอบรมเรื่องการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติให้กับเจ้าหน้าที่ใน รพ.สต.		กพ.							
- สนับสนุนคู่มือมาตรฐาน รพ.สส.พท.ให้กับสสจ./สสอ./หน่วยบริการ		กพ.							
- สนับสนุนคู่มือบัญชียาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติให้หน่วยบริการ		มีค.							
- สนับสนุนเอกสารแนะนำหน่วยงานที่มีการผลิตยาแผนไทยตามมาตรฐาน GMP ให้กับ สสจ. รพศ./รพท. รพช.		มีค.							

กิจกรรม	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ				สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข				หมายเหตุ
	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	
- สนับสนุนงบประมาณให้สสจ.เพื่อการดำเนินงานของนายทะเบียนจังหวัด	พย.								
- สนับสนุนงบประมาณให้สสจ.จัดงานรวมพลังการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน เป็นต้น	ธค.								
๗. การพัฒนาตามมาตรฐาน รพ.สส.พท.									
๗.๑ ด้านสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม									
- หน่วยบริการพัฒนา ปรับปรุง จัดหาให้ได้มาตรฐาน						←มค. – มิย.	→		
๗.๒ ด้านบุคลากร									
- สนับสนุนการจ้างแพทย์แผนไทยในรพ.สต. (โครงการของกรม)	←	ตค. – กย.		→					
- จัดสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้พัฒนาศักยภาพแพทย์แผนไทยในรพ.สต. (โครงการของกรม)		มีค.							
- ร่วมมือกับกองทุนพัฒนาระบบบริการการแพทย์แผนไทย สปสช. สนับสนุนงบประมาณพัฒนางานเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทย (ให้มีการจัดแพทย์แผนไทยใน CUP)		มค.-มีค.							
- จัดอบรมหลักสูตรการส่งเสริมการใช้ยาแผนไทยสำหรับแพทย์แผนปัจจุบัน		มีค.							
- จัดประชุมชี้แจงการใช้ยาแผนไทยให้กับผู้บริหารในส่วนภูมิภาค		กพ.							
- จัดอบรมครู ก เรื่องหลักสูตรการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติให้กับเจ้าหน้าที่ รพ.สต.		กพ.							
- จัดอบรมเรื่องการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติให้กับเจ้าหน้าที่.รพ.สต.						กพ.-มีค.			

กิจกรรม	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ				สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข				หมายเหตุ
	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	
- จัดอบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการแพทย์แผนไทยเพื่อรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ		มีค. – เมย.							
- จัดอบรมหลักสูตรการรักษาพยาบาลการแพทย์ทางแผนไทยให้กับนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิตและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) ที่จะสำเร็จการศึกษาของ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร		มีค.							
๗.๓ ด้านการปฏิบัติงาน									
- หน่วยบริการดำเนินงานตามคู่มือมาตรฐาน รพ.สส.พท.						มค. – มิย.			
๗.๔ ด้านการควบคุมคุณภาพ									
- หน่วยบริการดำเนินงานตามคู่มือมาตรฐาน รพ.สส.พท.						มค. – มิย.			
- ประสานร่วมมือกับ อย. ให้หน่วยบริการ (รพศ. / รพท.รพช.) รายงาน AUR เกี่ยวกับการใช้ยาแผนไทยมาที่ อย.	พย.								
๗.๕ ด้านการจัดบริการ									
(๑) การจัดบริการผู้ป่วยนอก									
- หน่วยบริการจัดบริการตามมาตรฐานฯ จัดหาแพทย์แผนไทย,ปรับปรุง / จัดทำห้องตรวจ							มค. – กย.		
(๒) การจัดบริการผู้ป่วยใน									
- หน่วยบริการจัดให้มีบริการตามมาตรฐานฯ							มค. – กย.		
- การจัดทำ DRG ด้านการแพทย์แผนไทย			มค. – มิย.						
- การเบิกค่าบริการแพทย์แผนไทยสำหรับผู้ป่วยใน							มค. – กย.		

กิจกรรม	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ				สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข				หมายเหตุ
	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	
(๓) การรักษาและฟื้นฟูสภาพ									
- หน่วยบริการจัดให้มีบริการตามมาตรฐานฯ						มค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)			
- ประสาน สปสช. สนับสนุนงบประมาณกองทุนพัฒนาระบบการแพทย์แผนไทย สำหรับจัดบริการแพทย์แผนไทย (ยา, นวด, ประคบ, อบ,ทับหม้อเกลือ)		มค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)							
- ประสานกรมบัญชีกลางให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย สั่งการรักษาและเบิกค่ายาแผนไทยได้		มค.- กพ.							
- พัฒนา รพ.ของรัฐให้มีการผลิตยาแผนไทยตามมาตรฐาน GMP	ตค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)								
- การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในการพัฒนา GMP						มค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)			
- พัฒนายาแผนไทยให้เข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติมากขึ้น	ตค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)								
(๔) การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค									
- หน่วยบริการจัดให้มีบริการตามมาตรฐานฯ						มค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)			
- สนับสนุนองค์ความรู้เรื่องสมาธิบำบัดและการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ ให้กับหน่วยบริการ	ตค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)								
(๕) ระบบการรายงาน						มค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)			
- หน่วยบริการดำเนินงานตามมาตรฐานฯ									
(๖) การทำงานเชิงรุกในชุมชน						มค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)			
- หน่วยบริการจัดบริการตามมาตรฐานฯ									
- ประสาน และ สปสช.สนับสนุนงบประมาณกองทุนพัฒนาระบบการแพทย์แผนไทย		มค. – กย. (→ ไตรมาส ๔)							

กิจกรรม	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ				สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข				หมายเหตุ
	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	
สำหรับการให้บริการแพทย์แผนไทยแก่ผู้ป่วย อัมพฤกษ์ อัมพาต ในชุมชน									
- การพัฒนาศักยภาพหมอพื้นบ้านแบบมีส่วนร่วมพื้นที่นำร่อง ๕ จังหวัด		←	มค. – กย.	→					
- สนับสนุนงบประมาณให้ สสจ.รับรองหมอพื้นบ้าน (งบรวมอยู่ในการดำเนินงานของนายทะเบียนจังหวัด)	พย.								
- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านเพื่อดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน (นำร่อง ๑๐ จังหวัด)		←	มค. – กย.	→					
- นำร่องการนวดของหมอพื้นบ้านที่ได้ใบประกอบโรคศิลปะ ๘ พื้นที่		มค. – กพ.							
- อบรมหลักสูตรพื้นฐานสำหรับหมอพื้นบ้านในการรักษากระดูกหักฯนำร่อง ๑๖ พื้นที่		←	มค. – กย.	→					
(๗) การส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย									
- หน่วยบริการดำเนินการตามมาตรฐานฯ						←	มค. – กย.	→	
- การสนับสนุนงบประมาณให้ สสจ. เพื่อการดำเนินงานของนายทะเบียนจังหวัด	พย.								
(๘) การฝึกอบรม									
- หน่วยบริการดำเนินการตามมาตรฐานฯ						←	มค. – กย.	→	
- พัฒนาศูนย์ฝึกอบรมด้านการแพทย์แผนไทย ๑๘ เขต		มค.							

กิจกรรม	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ				สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข				หมายเหตุ
	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	
๘. การติดตามนิเทศงานการพัฒนามาตรฐาน รพ.สส.พท. โดย									
- สำนักตรวจ						←	มค. – กย.	→	
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด						←	มค. – กย.	→	
- ผู้นิเทศกรมติดตาม / ให้คำแนะนำ / รวบรวมข้อมูลผลการประเมินตนเองของหน่วยงาน		←	มค. – สค.	→					
๙. การประเมินมาตรฐาน รพ.สส.พท. ครั้งที่ ๒ โดย สสจ.								กค.-สค.	
๑๐. สสจ.ส่งผลการประเมินมาตรฐานครั้งที่ ๒ ให้สถาบันฯ								สค.	
๑๑. การมอบใบประกาศนียบัตร/รางวัลเชิดชู แก่หน่วยบริการที่ได้มาตรฐาน รพ.สส.พท.				สค. – กย.					
๑๒. การสรุปผลการดำเนินงาน				กย.					

บทที่ ๓

มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสานในหน่วยบริการระดับต่าง ๆ

บทที่ ๓
มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานในหน่วยบริการระดับต่าง ๆ

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ประกอบด้วยมาตรฐาน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการควบคุมคุณภาพ และด้านการจัดบริการ มีรายละเอียดของมาตรฐานแต่ละด้าน ดังนี้			
๑. ด้านสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม			
มาตรฐานด้านสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม ของการให้บริการการแพทย์แผนไทยเกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่พักคอยผู้รับบริการ ห้องตรวจโรค ห้องหรือบริเวณเก็บยา ห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทย ห้องนวด ห้องอบไอน้ำสมุนไพร ตู้อบไอน้ำสมุนไพร กระโจมอบไอน้ำสมุนไพร ห้องประคบสมุนไพร ห้องหรือบริเวณที่เตรียมอุปกรณ์ในการทับหม้อเกลือ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม ตู้สำหรับเก็บของหรือระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ / ผู้สูงอายุ			
๑.๑ ที่พักคอยผู้รับบริการ			
ที่พักคอยผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยมีเพียงพอตามจำนวนผู้มารับบริการ	✓	✓	✓
๑.๒ ห้องตรวจโรค มีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๒.๑ มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัวผู้มารับบริการที่สะอาด	✓	✓	✓
๑.๒.๒ มีโต๊ะตรวจโรคพร้อมเก้าอี้นั่ง	✓	✓	✓
๑.๒.๓ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือ สามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	✓	✓	✓
๑.๒.๔ มีเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น เทอร์โมมิเตอร์วัดไข้ เครื่องฟังตรวจ (Stethoscope) เครื่องวัดความดันโลหิต ไม้เคาะเข่า ไม้กดลิ้น ไฟฉาย เป็นต้น	✓	✓	✓
ข้อควรระวัง : กรณีที่ใช้ปรอทวัดไข้ให้ระวังอย่าให้แตกเนื่องจากสารปรอทอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่สัมผัส			

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๓ ห้องหรือบริเวณเก็บยา มีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๓.๑ มีขนาดที่พอเหมาะในการเก็บยาแผนไทยและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	✓	✓	✓
๑.๓.๒ มีการจัดเก็บยา เรียงยาแผนไทยไว้เป็นระเบียบและแยกเป็นสัดส่วน	✓	✓	✓
๑.๔ ห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทย			
หน่วยบริการที่มีการปรุงยาสำหรับผู้ป่วยแต่ละรายโดยผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ต้องมีห้องหรือบริเวณปรุงยา ซึ่งมีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๔.๑ สถานที่สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และแยกเป็นสัดส่วน	-	✓	✓
๑.๔.๒ มีเครื่องชั่ง ตวง และเครื่องมือที่จำเป็นในการปรุงยา	-	✓	✓
๑.๔.๓ มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่นๆ ที่จำเป็นในการเก็บยา	-	✓	✓
๑.๔.๔ มีวัตถุดิบสมุนไพรที่ไม่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพ	-	✓	✓
๑.๔.๕ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่	-	✓	✓
๑.๕ ห้องนวด			
ห้องนวดสามารถจัดทำเป็นห้องนวดเดี่ยว หรือห้องนวดรวม ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และจำนวนผู้รับบริการของหน่วยบริการโดยมีมาตรฐานของห้องนวด ดังนี้			
๑.๕.๑ ห้องนวดเดี่ยว			
ห้องนวดเดี่ยวมีเตียงนวด ๑ เตียง ผู้รับบริการสามารถเข้าไปใช้บริการนวดในห้องนวดเดี่ยวได้ ครั้งละ ๑ คน ซึ่งห้องนวดเดี่ยวมีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๕.๑.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมกับการให้บริการนวด	✓	✓	✓
๑.๕.๑.๒ ประตูมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออก ประตูได้สะดวก ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา และไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๕.๑.๓ เตียงนวดมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ x ๒.๐๐ เมตร เบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๐๐ x ๑.๘๐ เมตร ความสูงของเตียงมีความเหมาะสมกับการให้บริการนวด โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งผู้ให้และผู้มารับบริการ และมีระบบการจัดการความปลอดภัยขณะขึ้น - ลง จากเตียง	✓	✓	✓
๑.๕.๑.๔ เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็ง หุ้มด้วยวัสดุที่คงทน และมีผ้าปูที่นอน หมอน พร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียง ผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	✓	✓	✓
ถ้าหากมีการประคบสมุนไพรในห้องนวดเดี่ยว ให้เพิ่มการประเมินมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๕.๑.๕ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือสามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	✓	✓	✓
๑.๕.๑.๖ มีพัดลมระบายอากาศ หรือช่องระบายอากาศ เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	✓	✓	✓
๑.๕.๑.๗ มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้และผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๕.๒ ห้องนวดรวม			
ห้องนวดรวมมีเตียงนวดตั้งแต่ ๒ เตียงขึ้นไปตามความเหมาะสมของพื้นที่ ซึ่งเตียงนวดสามารถเป็นพื้นยกสูงได้ โดยมีมาตรฐานของห้องนวดรวม ดังนี้			
๑.๕.๒.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมตามจำนวนเตียง	✓	✓	✓
๑.๕.๒.๒ ประตูมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออก ประตูได้สะดวก ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา และไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู แต่ถ้าหากมีความจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ล็อคประตูของห้องนวดรวม เพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องนวดหลังจากหมดเวลาการให้บริการนวดแล้ว ดังนั้นในขณะให้บริการนวด ต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๕.๒.๓ เตียงนวดหรือพื้นยกสูงมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ x ๒.๐๐ เมตร เบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ x ๑.๘๐ เมตร ความสูงของเตียงหรือพื้นยกสูงมีความเหมาะสมกับการให้บริการนวด โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ และมีระบบการจัดการความปลอดภัยขณะ ขึ้น – ลงจากเตียง และมีที่ว่างระหว่างเตียงหรือที่ว่างระหว่างเบาะนวด (ในกรณียกพื้นสูง) ห่างกันไม่น้อยกว่า ๐.๘๐ เมตร	✓	✓	✓
๑.๕.๒.๔ เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็ง หุ้มด้วยวัสดุที่คงทน และมีผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียง ผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	✓	✓	✓
๑.๕.๒.๕ มีม่านกั้นระหว่างเตียงให้เป็นสัดส่วน	✓	✓	✓
ถ้าหากมีการประคบสมุนไพรในห้องนวดรวมให้เพิ่มการประเมินมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๕.๒.๖ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือ สามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	✓	✓	✓
๑.๕.๒.๗ มีพัดลมระบายอากาศหรือช่องระบายอากาศ เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	✓	✓	✓
๑.๕.๒.๘ มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้และผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๖ ห้องอบไอน้ำสมุนไพร			
ห้องอบไอน้ำสมุนไพร มีได้หลายรูปแบบ หน่วยบริการสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ เช่น ห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยว ห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวม ตู้อบไอน้ำสมุนไพร กระโจมอบไอน้ำสมุนไพร ซึ่งแต่ละรูปแบบมีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๖.๑ ห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยว			
ผู้รับบริการสามารถเข้าไปอบไอน้ำสมุนไพรในห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยวได้ครั้งละ ๑ คน ซึ่งห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยวมีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๖.๑.๑ มีขนาดห้องไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ X ๑.๒๐ เมตร ความสูงของเพดาน ไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ เมตร	-	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๖.๑.๒ พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ทนน้ำ ไม่ทาสี และทำความสะอาดง่าย	-	✓	✓
๑.๖.๑.๓ ประตูทำด้วยวัสดุทนน้ำ มีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๗๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออก ประตูได้สะดวก ประตูเปิดออกจากภายในด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อน มีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา และไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	-	✓	✓
๑.๖.๑.๔ ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อน และไม่มีเชื้อรา	-	✓	✓
๑.๖.๑.๕ มีพัดลมดูดอากาศ หรือช่องระบายอากาศ เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก	-	✓	✓
๑.๖.๑.๖ มีแสงสว่างเพียงพอ สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟใช้ชนิดกันความชื้นหรือหลอดไฟที่มีฝาครอบ	-	✓	✓
๑.๖.๑.๗ มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิ (Thermostat) สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส	-	✓	✓
๑.๖.๑.๘ มีระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งานอย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้มีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส	-	✓	✓
๑.๖.๑.๙ มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าเรียกในกรณีฉุกเฉิน	-	✓	✓
๑.๖.๑.๑๐ มีสัญญาณเตือนบอกเวลา	-	✓	✓
๑.๖.๑.๑๑ มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจร	-	✓	✓
๑.๖.๑.๑๒ มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพร พร้อมน้ำดื่ม	-	✓	✓
๑.๖.๑.๑๓ ท่อกระจายไอน้ำในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนความร้อนได้ดี มีฉนวนหุ้มไม่รั่วซึม และไม่เป็นอันตรายต่อผู้รับบริการมีการออกแบบให้กระจายความร้อนได้ทั่วถึง ติดตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย หรือไม่อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย	-	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๖.๑.๑๔ หม้อต้มไอน้ำที่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบไอน้ำสมุนไพร หม้อต้มต้องทำด้วยสแตนเลส มีความแข็งแรง ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว มีระบบการแยกสมุนไพรออกจากน้ำ มีระบบควบคุมความปลอดภัย	-	✓	✓
๑.๖.๑.๑๕ ท่อส่งไอน้ำ(ในกรณีหม้อต้มไอน้ำที่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังหม้ออบไอน้ำสมุนไพร) ทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนความร้อนได้ดี มีฉนวนหุ้มและไม่ร่วมซึม	-	✓	✓
๑.๖.๑.๑๖ หม้อต้มไอน้ำที่ไม่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบไอน้ำสมุนไพร หม้อต้มสมุนไพรทำจากวัสดุที่มีความปลอดภัย ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว และมีระบบควบคุมความปลอดภัยทนความร้อนได้ดี	-	✓	✓
๑.๖.๒ ห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวม			
ผู้รับบริการสามารถเข้าไปอบไอน้ำสมุนไพรในห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวมได้ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปตามความเหมาะสมกับขนาดห้อง ซึ่งมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวม มีดังนี้			
๑.๖.๒.๑ แยกห้องชาย – หญิง หรือถ้าไม่สามารถแยกห้องชาย – หญิงได้ ต้องบริหารจัดการเรื่องเวลาการให้บริการแก่ผู้รับบริการชาย – หญิง ได้อย่างเหมาะสม	-	✓	✓
๑.๖.๒.๒ มีขนาดห้องไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ x ๒.๐๐ เมตร ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ เมตร	-	✓	✓
สำหรับมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวมอื่น ๆ ได้แก่ พื้น ผนัง ฝ้าเพดานของห้องประตู ที่นั่ง/เก้าอี้นั่ง พัดลมดูดอากาศหรือช่องระบายอากาศ แสงสว่าง เครื่องควบคุมอุณหภูมิ ระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิ กริ่ง/กระดิ่งสัญญาณ สัญญาณเตือนบอกเวลา ระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วไฟฟ้าลัดวงจร ที่นั่งพักหน้าห้องอบ ท่อกระจายไอน้ำ หม้อต้มไอน้ำ และท่อส่งไอน้ำ มีมาตรฐานเช่นเดียวกับมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยว ตามข้อ ๑.๖.๑.๒ – ๑.๖.๑.๑๖			

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๖.๓ ตู้อบไอน้ำสมุนไพร ผู้รับบริการสามารถเข้าไปอบไอน้ำสมุนไพรในตู้อบไอน้ำสมุนไพรได้ตั้งแต่ ๑ คน ขึ้นไป ตามความเหมาะสมของขนาดตู้อบฯ ซึ่งมีมาตรฐานของตู้อบไอน้ำสมุนไพร ดังนี้			
๑.๖.๓.๑ ขนาดของตู้อบไอน้ำสมุนไพร มีความเหมาะสมกับจำนวน และขนาดของผู้รับบริการ	-	✓	✓
๑.๖.๓.๒ ประตูทำด้วยวัสดุทนน้ำ เปิดออกจากภายในและสามารถเข้า – ออก ได้สะดวก ด้านบนของบานประตูมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา และไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	-	✓	✓
๑.๖.๓.๓ หม้อต้มสมุนไพรทำจากวัสดุที่มีความปลอดภัย ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว และมีระบบควบคุมความปลอดภัย	-	✓	✓
๑.๖.๓.๔ หม้อต้มสมุนไพรวางอยู่ในตำแหน่งที่ปลอดภัย หรือไม่อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย	-	✓	✓
สำหรับมาตรฐานของตู้อบไอน้ำสมุนไพรอื่น ๆ ได้แก่ พื้น ผนัง ฝ้าเพดานของตู้อบฯ ที่นั่ง/เก้าอี้นั่ง พัดลมดูดอากาศหรือช่องระบายอากาศ แสงสว่าง เครื่องควบคุมอุณหภูมิ ระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิ กริ่ง/กระดิ่งสัญญาณ สัญญาณเตือนบอกเวลา ระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วไฟฟ้าลัดวงจร และที่นั่งพักหน้าห้องอบมีมาตรฐานเช่นเดียวกับมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยวตามข้อ ๑.๖.๑.๒ และข้อ ๑.๖.๑.๔ -๑.๖.๑.๑๒			
๑.๖.๔ กระโจมอบไอน้ำสมุนไพร ผู้รับบริการสามารถเข้าไปอบไอน้ำสมุนไพรในกระโจมฯ ครั้งละ ๑ คน แต่ถ้าหากจะเข้าไปอบไอน้ำสมุนไพรได้มากกว่า ๑ คนขึ้นไป ต้องมีขนาดของกระโจมเหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ กระโจมอบไอน้ำสมุนไพรสามารถมีได้หลายรูปแบบ ซึ่งมาตรฐานของกระโจมอบไอน้ำสมุนไพร ดังนี้			
๑.๖.๔.๑ เป็นกระโจมที่ผู้รับบริการเข้าได้ทั้งร่างกาย โดยไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายยื่นออกจากกระโจม และสามารถเข้าออกได้สะดวก	-	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๖.๔.๒ ขนาดของกระโจมมีความเหมาะสมกับจำนวนและขนาดผู้รับบริการ	-	✓	✓
๑.๖.๔.๓ ทำจากผ้าที่ระบายอากาศได้ดีและสะอาด	-	✓	✓
๑.๖.๔.๔ หม้อต้มสมุนไพรทำจากวัสดุที่มีความปลอดภัย ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว และมีระบบควบคุมความปลอดภัย	-	✓	✓
๑.๖.๔.๕ มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับป้องกันไม่ให้ผู้รับบริการสัมผัสหม้อต้มสมุนไพรได้ง่าย	-	✓	✓
๑.๖.๔.๖ เก้าอี้นั่งในกระโจมทำด้วยวัสดุทนความร้อน และไม่มีเชื้อรา	-	✓	✓
๑.๖.๔.๗ บริเวณพื้นที่ตั้งกระโจมต้องไม่ลื่น	-	✓	✓
สำหรับมาตรฐานของกระโจมอบไอน้ำสมุนไพรอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องควบคุมอุณหภูมิ ระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิ กริ่ง/กระดิ่งสัญญาณ สัญญาณเตือนเวลา ระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วไฟฟ้าลัดวงจร และที่นั่งพักหน้าห้องอบมีมาตรฐานเช่นเดียวกับมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยวตามข้อ ๑.๖.๑.๗ – ๑.๖.๑.๑๒			
๑.๗ ห้องประคบสมุนไพร			
ถ้าหากหน่วยบริการ จัดให้มีบริการประคบสมุนไพรแยกห้องต่างหาก โดยไม่ได้ทำการประคบสมุนไพรในห้องนวด จะต้องจัดห้องประคบสมุนไพรให้มีมาตรฐาน ซึ่งสามารถจัดทำเป็นห้องประคบสมุนไพรเดี่ยว หรือห้องประคบสมุนไพรรวม ตามความเหมาะสมของพื้นที่และจำนวนผู้รับบริการ โดยมีมาตรฐานของห้องประคบสมุนไพร ดังนี้			
๑.๗.๑ ห้องประคบสมุนไพรเดี่ยว			
ห้องประคบสมุนไพรเดี่ยวมีเตียงประคบ ๑ เตียง ผู้รับบริการสามารถเข้าไปใช้บริการประคบสมุนไพรในห้องประคบสมุนไพรเดี่ยวได้ครั้งละ ๑ คน ซึ่งห้องประคบสมุนไพรเดี่ยว มีมาตรฐานดังนี้			
๑.๗.๑.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร	✓	✓	✓
๑.๗.๑.๒ ประตูมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออก ประตูได้สะดวก ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตาและไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๗.๑.๓ เตียงประคบสมุนไพรมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ x ๒.๐๐ เมตรเบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ x ๑.๘๐ เมตร ความสูงของเตียงมีความเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ และมีระบบการจัดการความปลอดภัย ขณะขึ้น – ลง จากเตียง	✓	✓	✓
๑.๗.๑.๔ เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็ง หุ้มด้วยวัสดุที่คงทน และมีผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียง ผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	✓	✓	✓
๑.๗.๑.๕ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือสามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	✓	✓	✓
๑.๗.๑.๖ มีพัดลมระบายอากาศ หรือช่องระบายอากาศ เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	✓	✓	✓
๑.๗.๑.๗ มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้และผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๗.๒ ห้องประคบสมุนไพรรวม			
ห้องประคบสมุนไพรรวมมีเตียงประคบตั้งแต่ ๒ เตียงขึ้นไป ตามความเหมาะสมของพื้นที่ซึ่งเตียงประคบสามารถทำเป็นเตียงยกสูงได้ โดยมีมาตรฐานของห้องประคบสมุนไพรรวม ดังนี้			
๑.๗.๒.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมตามจำนวนเตียง	✓	✓	✓
๑.๗.๒.๒ ประตูมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออก ได้สะดวก ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา และไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู แต่ถ้าหากมีความจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ล็อคประตูของห้องประคบสมุนไพรรวมเพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องหลังจากหมดเวลาการให้บริการประคบสมุนไพรแล้ว ดังนั้นในขณะให้บริการประคบสมุนไพรต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๗.๒.๓ เตียงประคบหรือพื้นยกสูงมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ x ๒.๐๐ เมตร เบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ x ๑.๘๐ เมตร ความสูงของเตียงหรือพื้นยกสูงมีความเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ และมีระบบการจัดการความปลอดภัยขณะขึ้น-ลง จากเตียง และมีที่ว่างระหว่างเตียง หรือที่ว่างระหว่างเบาะประคบสมุนไพร (ในกรณียกพื้นสูง) ห่างกันไม่น้อยกว่า ๐.๘๐ เมตร	✓	✓	✓
๑.๗.๒.๔ เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็ง หุ้มด้วยวัสดุที่คงทน และมีผ้าปูที่นอน หมอน พร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียง ผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	✓	✓	✓
๑.๗.๒.๕ มีม่านกั้นระหว่างเตียงให้เป็นสัดส่วน	✓	✓	✓
๑.๗.๒.๖ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือ สามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	✓	✓	✓
๑.๗.๒.๗ มีพัดลมระบายอากาศ หรือช่องระบายอากาศ เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	✓	✓	✓
๑.๗.๒.๘ มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้และผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๘ ห้องหรือบริเวณที่เตรียมอุปกรณ์ในการทับหม้อเกลือ			
๑.๘.๑ อยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก	-	✓	✓
๑.๘.๒ แหล่งของความร้อนเพื่อให้หม้อเกลือสมุนไพรร้อน	-	✓	✓
๑.๘.๒.๑ กรณีใช้เตาถ่าน บริเวณใกล้เคียงต้องไม่ติดไฟง่าย	-	✓	✓
๑.๘.๒.๒ กรณีใช้แก๊ส ต้องมีวาวเปิด – ปิด และมีระบบตัดแก๊ส	-	✓	✓
๑.๘.๒.๓ กรณีใช้เตาไฟฟ้า ต้องมีระบบเปิด – ปิด เตาไฟฟ้าและมีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจร			
๑.๘.๓ มีอุปกรณ์ดับเพลิง	-	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๙ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า			
หน่วยบริการมีการให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร การทับหม้อเกลือ เป็นต้น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ต้องจัดให้มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ซึ่งมีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๙.๑ แยกห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าชาย – หญิง แต่ถ้าหากไม่สามารถแยกห้องชาย – หญิง ได้ต้องบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการ ชาย – หญิง ได้อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓
๑.๙.๒ ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๙.๓ มีจำนวนเพียงพอกับผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๙.๔ มีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น	✓	✓	✓
๑.๙.๕ มีแสงสว่างเพียงพอ	✓	✓	✓
๑.๙.๖ มีเสื้อผ้าที่เหมาะสมและเพียงพอกับผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๑๐ ห้องอาบน้ำ			
หน่วยบริการมีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร ต้องจัดให้มีห้องอาบน้ำ ซึ่งมีมาตรฐาน ดังนี้			
๑.๑๐.๑ แยกห้องอาบน้ำ ชาย – หญิง แต่ถ้าหากไม่สามารถแยกห้องอาบน้ำ ชาย – หญิง ได้ต้องบริหารจัดการเรื่องเวลาการอาบน้ำของผู้รับบริการ ชาย-หญิง ได้อย่างเหมาะสม	-	✓	✓
๑.๑๐.๒ ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ	-	✓	✓
๑.๑๐.๓ มีจำนวนเพียงพอกับผู้รับบริการ	-	✓	✓
๑.๑๐.๔ สะอาดและมีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น	-	✓	✓
๑.๑๐.๕ มีแสงสว่างเพียงพอ	-	✓	✓
๑.๑๐.๖ มีรองเท้าแตะที่เหมาะสมและเพียงพอกับผู้รับบริการ	-	✓	✓
๑.๑๑ ห้องส้วม			
เพื่อให้ผู้รับบริการ มีความสะดวกและความเหมาะสมในการใช้ห้องส้วม หน่วยบริการจึงต้องจัดให้มีห้องส้วมอยู่ในบริเวณของคลินิกการแพทย์แผนไทย อนุโลมในรพ.สต. สามารถใช้ห้องส้วมของ รพ.สต.ได้ เนื่องจากมีพื้นที่จำกัดอยู่แล้ว โดยมีมาตรฐานของห้องส้วมดังนี้			

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๑.๑๑.๑ แยกห้องส้วมชาย – หญิง (อนุโลมใน รพ.สต. ที่เป็นแปลนเก่าแต่เนื่องจากมีขนาดเล็ก ทำให้มีห้องส้วมเพียงห้องเดียว	✓	✓	✓
๑.๑๑.๒ ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ และมีเพียงพอกับการใช้บริการ	✓	✓	✓
๑.๑๑.๓ สะอาดและมีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น	✓	✓	✓
๑.๑๑.๔ มีแสงสว่างเพียงพอ	✓	✓	✓
๑.๑๑.๕ มีรองเท้าแตะที่เหมาะสมและเพียงพอกับผู้รับบริการ	✓	✓	✓
๑.๑๒ ตู้สำหรับเก็บของหรือระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการ			
หน่วยบริการมีการให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร การทับหม้อเกลือ เป็นต้น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างต้องจัดให้มีตู้สำหรับเก็บของหรือระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการ ซึ่งมีมาตรฐาน ดังนี้			
มีตู้เก็บของหรือระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการ ที่ใช้การได้ดี เพียงพอ และปลอดภัย	✓	✓	✓
๑.๑๓ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ / ผู้สูงอายุ ตามความเหมาะสม	✓	✓	✓
๒. ด้านบุคลากร			
มาตรฐานด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย หัวหน้างานการแพทย์แผนไทย ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรคและสั่งการรักษา ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทย และผู้ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ซึ่งมีมาตรฐานของบุคลากรในแต่ละประเภท ดังนี้			
๒.๑ หัวหน้างานการแพทย์แผนไทย			
๒.๑.๑ ผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการแพทย์แผนไทย / สมุนไพร ไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือ	✓	✓	✓
๒.๑.๒ ผู้ที่ผ่านการศึกษา / อบรมด้านการแพทย์แผนไทย / สมุนไพร หรือ	✓	✓	✓
๒.๑.๓ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย / สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๒.๒ ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษา			
๒.๒.๑. ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (แพทย์แผนปัจจุบัน) หรือ	-	✓	✓
๒.๒.๒ ผู้ประกอบโรคศิลปะ			
๒.๒.๒.๑ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือ	-	✓	✓
๒.๒.๒.๒ สาขาการแพทย์แผนไทย	-	✓	✓
(๑) ประเภทเวชกรรมไทย หรือ	-	✓	✓
(๒) ประเภทการผดุงครรภ์ไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) หรือ	-	✓	✓
(๓) ประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน)	-	✓	✓
๒.๒.๓. บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่สามารถทำการซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรคและสั่งการรักษาได้	✓	-	-
หมายเหตุ บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ จะทำหน้าที่ ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรคและสั่งการรักษาให้กับผู้มารับบริการได้ภายใต้ขอบเขตของการประกอบโรคศิลปะด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดไว้เท่านั้น			
๒.๓ ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทย			
ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ และผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค			

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๒.๓.๑ ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ			
ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ประกอบด้วย ผู้ให้บริการนวด ผู้ให้บริการประคบสมุนไพรและการอบไอน้ำสมุนไพร และผู้ให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การอบสมุนไพร การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟในหญิงหลังคลอด ซึ่งมีมาตรฐานของผู้ให้บริการในแต่ละประเภท ดังนี้			
๒.๓.๑.๑ ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ			
๑. ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (แพทย์แผนปัจจุบัน) หรือ	-	✓	✓
๒. ผู้ประกอบโรคศิลปะ	-	✓	✓
๒.๑ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือ	-		
๒.๒ สาขาการแพทย์แผนไทย			
๒.๒.๑ ประเภทเวชกรรมไทย หรือ	-	✓	✓
๒.๒.๒ ประเภทการผดุงครรภ์ไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) หรือ	-	✓	✓
๒.๒.๓ ประเภทการนวดไทย หรือ	-	✓	✓
๓. บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่สามารถให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพได้	✓	✓	✓
๒.๓.๑.๒ ผู้ให้บริการประคบสมุนไพรและการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ			
๑. ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ตามข้อ ๒.๓.๑.๑ (ใน รพ.สต. เฉพาะข้อ ๓ เป็นบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะฯ)	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๒. บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือ หลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่สามารถให้บริการประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพได้	✓	✓	✓
๒.๓.๑.๓ ผู้ให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การอาบสมุนไพร การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟในหญิงหลังคลอด			
๑. ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมไทย(แพทย์แผนปัจจุบัน) หรือ	-	✓	✓
๒. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือ	-		
๓. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย	-		
๓.๑ ประเภทเวชกรรมไทย หรือ	-	✓	✓
๓.๒ ประเภทการผดุงครรภ์ไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) หรือ	-	✓	✓
๓.๓ ประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน)	-	✓	✓
๒.๓.๒ ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค			
ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ได้แก่ ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร และการอบไอน้ำสมุนไพร ซึ่งมีมาตรฐาน ดังนี้			
๑. ผู้ให้บริการนวด เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ตามข้อ ๒.๓.๑.๑ (ข้อ ๓) หรือ	✓	✓	✓
๒. ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร และการอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ตามข้อ ๒.๓.๑.๒ หรือ	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๓. บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่สามารถให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคได้	✓	✓	✓
๔. บุคคลซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรการนวดเพื่อสุขภาพ ที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการตรวจและประเมินผลมาตรฐานสถานประกอบการกลาง สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	✓	✓	✓
๒.๔ ผู้ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	-	✓	✓
๓. ด้านการปฏิบัติงาน			
มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน และการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน ซึ่งมีมาตรฐานในแต่ละรายการ ดังนี้			
๓.๑ มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจน	✓	✓	✓
๓.๒ มีการกำหนดขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (Standard Operating Procedure: SOP) ที่ชัดเจน ซึ่งครอบคลุมการตรวจวินิจฉัย การรักษา และการบริหารความเสี่ยงพร้อมทั้งการให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการในการดูแลสุขภาพตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย	✓	✓	✓
๔ ด้านการควบคุมคุณภาพ			
มาตรฐานด้านการควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย การทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการรับบริการ และการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพบริการ ซึ่งมีมาตรฐานในแต่ละรายการ ดังนี้			

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๔.๑ มีการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการมารับบริการ โดยมีแนวทางการควบคุมคุณภาพ ดังนี้			
๔.๑.๑ มีแบบรายงานการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการรับบริการ	✓	✓	✓
๔.๑.๒ ดำเนินการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการมารับบริการ	✓	✓	✓
๔.๑.๓ ถ้าหากมีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาภายใน ๗ วัน	✓	✓	✓
๔..๑.๔ การรายงานจะต้องระบุมาตรการแก้ไขเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์จากการรับบริการ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ	✓	✓	✓
๔.๑.๕ กรณีที่มีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ไม่ร้ายแรงให้รายงานเฉพาะหัวหน้างาน	✓	✓	✓
๔.๑.๖ กรณีที่มีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ร้ายแรง ต้องรายงานตามลำดับชั้น	✓	✓	✓
๔.๒ มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการ เช่น อัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อน ความพึงพอใจของผู้รับ / ผู้ให้บริการ เป็นต้น	✓	✓	✓
๕. ด้านการจัดบริการ			
๕.๑ การจัดบริการผู้ป่วยนอก			
๕.๑.๑ มีระบบการตรวจ วินิจฉัย และสั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	-	≥ ๓ วัน ในเวลาราชการ	ทุกวัน ในเวลาราชการ
๕.๑.๒ มีระบบการตรวจ วินิจฉัย และสั่งการรักษาโดยผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	≥ ๓ วัน ในเวลาราชการ	-	-
๕.๑.๓ มีห้องตรวจแพทย์แผนไทยที่ชัดเจน	-	✓	✓
๕.๒ การจัดบริการผู้ป่วยใน			
๕.๒.๑ มีการให้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น การนวด การประคบสมุนไพร ในผู้ป่วยในที่เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต การฝังเข็ม เป็นต้น	-	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๕.๓ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ			
๕.๓.๑ การใช้ยาแผนไทย			
๕.๓.๑.๑ มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/เภสัชตำรับโรงพยาบาล	≥๑๐ รายการ	≥๒๐ รายการ	≥๒๕ รายการ
๕.๓.๑.๒ มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย	-	≥๓ ตำรับ	≥๓ ตำรับ
๕.๓.๑.๓ ยาแผนไทยที่ใช้ต้องได้มาตรฐาน GMP (ไม่รวมยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย)	✓	✓	✓
๕.๓.๑.๔ ฉลากยาแผนไทยระบุชื่อ สรรพคุณ วิธีการใช้ ที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน	✓	✓	✓
๕.๓.๒ การนวดไทย	✓	✓	✓
๕.๓.๓ การประคบสมุนไพร	✓	✓	✓
๕.๓.๔ การอบไอน้ำสมุนไพร	-	✓	✓
๕.๓.๕ การทับหม้อเกลือ	-	✓	✓
๕.๔ การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค			
๕.๔.๑ การนวดไทย	✓	✓	✓
๕.๔.๒ การประคบสมุนไพร	✓	✓	✓
๕.๔.๓ การอบไอน้ำสมุนไพร	-	✓	✓
๕.๔.๔ การจัดกิจกรรมออกกำลังกายด้วยท่าฤๅษีดัดตนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	✓	✓	✓
๕.๔.๕ การจัดกิจกรรมสมาธิบำบัด สวดมนต์ภาวนา	✓	✓	✓
๕.๕ ระบบการรายงาน			
๕.๕.๑ มีระบบเวชระเบียบด้านการแพทย์แผนไทย	✓	✓	✓
๕.๕.๒ มีการใช้รหัสการวินิจฉัยโรคและหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย	✓	✓	✓
๕.๕.๓ มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก	✓	✓	✓

มาตรฐาน	รพ.สต.	รพช.	รพศ./รพท.
๕.๕.๔ มีการรายงานข้อมูลบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	✓	✓	✓
๕.๖ การทำงานเชิงรุกในชุมชน			
๕.๖.๑ การดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ เป็นต้น	✓	✓	✓
๕.๖.๒ การสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม. เป็นต้น	✓	✓	✓
๕.๗ การส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย			
๕.๗.๑ การสำรวจ รวบรวมข้อมูลสมุนไพร ตำรับตำราและเครือข่ายบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชน	✓	✓	✓
๕.๗.๒ การทำสวนเรียนรู้สมุนไพรในหน่วยบริการ	✓	✓	✓
๕.๘ การฝึกอบรม			
๕.๘.๑ การจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสาน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น	✓	✓	✓
๕.๘.๒ การจัดให้มีการให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสานแก่เจ้าหน้าที่ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ เป็นต้น	-	✓	✓
๕.๘.๓ มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกอบรมด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสาน	-	✓	✓

บทที่ ๔

คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

บทที่ ๔

คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

ชื่อหน่วยบริการ...อำเภอ....................................จังหวัด...

วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน..

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑. ด้านสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม **๑.๑ ที่พักคอยรับผู้รับบริการ** มีเพียงพอตามจำนวนผู้มารับบริการ	๒ คะแนน = มีที่พักคอยเพียงพอและสามารถใช้งานได้ดีทั้งหมดโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีที่พักคอยแต่ไม่เพียงพอ ๐ คะแนน = ไม่มีที่พักคอยหรือมีแต่ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้รับบริการ หมายเหตุ : ที่พักคอยผู้รับบริการสามารถใช้ร่วมกับการรับบริการการแพทย์แผนปัจจุบันได้		๒ คะแนน = มีที่พักคอยเพียงพอและสามารถใช้งานได้ดีทั้งหมดโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีที่พักคอยแต่ไม่เพียงพอ ๐ คะแนน = ไม่มีที่พักคอยหรือมีแต่ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้รับบริการ หมายเหตุ : ที่พักคอยผู้รับบริการสามารถใช้ร่วมกับการรับบริการการแพทย์แผนปัจจุบันได้		๒ คะแนน = มีที่พักคอยเพียงพอและสามารถใช้งานได้ดีทั้งหมดโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีที่พักคอยแต่ไม่เพียงพอ ๐ คะแนน = ไม่มีที่พักคอยหรือมีแต่ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้รับบริการ หมายเหตุ : ที่พักคอยผู้รับบริการสามารถใช้ร่วมกับการรับบริการการแพทย์แผนปัจจุบันได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๒ ห้องตรวจโรค ๑.๒.๑.๑ มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผู้ปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	๒ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการครบ และสะอาด ใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการครบ แต่ไม่สะอาด หรือ ใช้การได้ไม่ดี เท่าที่ควร ๐ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการไม่ครบ /ไม่มี		๒ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการครบ และสะอาด ใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการครบ แต่ไม่สะอาด หรือ ใช้การได้ไม่ดี เท่าที่ควร ๐ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการไม่ครบ /ไม่มี		๒ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการครบ และสะอาด ใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการครบ แต่ไม่สะอาด หรือ ใช้การได้ไม่ดี เท่าที่ควร ๐ คะแนน = มีเตียงตรวจโรค ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอนพร้อมปลอกหมอน ผ้าคลุมตัว ผู้รับบริการไม่ครบ /ไม่มี	
๑.๒.๑.๒ มีโต๊ะตรวจโรคพร้อมเก้าอี้นั่ง	๒ คะแนน = มีโต๊ะตรวจโรค พร้อมเก้าอี้นั่ง และสามารถใช้ การได้ดีโดยไม่		๒ คะแนน = มีโต๊ะตรวจโรค พร้อมเก้าอี้นั่ง และสามารถใช้ การได้ดีโดยไม่		๒ คะแนน = มีโต๊ะตรวจโรค พร้อมเก้าอี้นั่ง และสามารถใช้ การได้ดีโดยไม่	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ก่อให้เกิดอันตราย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีโต๊ะตรวจโรคพร้อมเก้าอี้นั่งหรือมีแต่ชำรุด		พร้อมเก้าอี้นั่งหรือมีแต่ชำรุด		พร้อมเก้าอี้นั่งหรือมีแต่ชำรุด	
๑.๒.๑.๓ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือ สามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือที่ใช้การได้ดีพร้อมสบู่ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือที่ใช้การได้ดีพร้อมสบู่ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือที่ใช้การได้ดีพร้อมสบู่ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ	
๑.๒.๑.๔ มีเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น เทอร์โมมิเตอร์วัดไข้ เครื่องฟังตรวจ (Stethoscope) เครื่องวัดความดันโลหิต ไม้เคาะเข่า ไม้กดลิ้น ไฟฉาย เป็นต้น	๒ คะแนน = มีเครื่องมือ เครื่องใช้ขั้นพื้นฐานครบและสามารถใช้การได้ดีทุกชนิด ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีเครื่องมือ เครื่องใช้ขั้นพื้นฐานครบและสามารถใช้การได้ดีทุกชนิด ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีเครื่องมือ เครื่องใช้ขั้นพื้นฐานครบและสามารถใช้การได้ดีทุกชนิด ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ข้อควรระวัง : กรณีที่ใช้ปรอทวัดไข้ให้ระวังอย่าให้แตกเนื่องจากสารปรอทอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่สัมผัส		ข้อควรระวัง : กรณีที่ใช้ปรอทวัดไข้ให้ระวังอย่าให้แตกเนื่องจากสารปรอทอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่สัมผัส		ข้อควรระวัง : กรณีที่ใช้ปรอทวัดไข้ให้ระวังอย่าให้แตกเนื่องจากสารปรอทอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่สัมผัส	
๑.๓ ห้องหรือบริเวณเก็บยา ๑.๓.๑ มีขนาดห้องหรือบริเวณเก็บยาพอเหมาะในการเก็บยาแผนไทยและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	๒ คะแนน = มีขนาดห้องหรือบริเวณที่เก็บยาพอเหมาะกับปริมาณยา เก็บในที่แห้งและแสงแดดส่องไม่ถึง ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีขนาดห้องไม่พอเหมาะกับปริมาณยา ห้องหรือบริเวณเก็บยาไม่แห้ง และมีแสงแดดส่องถึง		๒ คะแนน = มีขนาดห้องหรือบริเวณที่เก็บยาพอเหมาะกับปริมาณยา เก็บในที่แห้งและแสงแดดส่องไม่ถึง ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีขนาดห้องไม่พอเหมาะกับปริมาณยา ห้องหรือบริเวณเก็บยาไม่แห้ง และมีแสงแดดส่องถึง		๒ คะแนน = มีขนาดห้องหรือบริเวณที่เก็บยาพอเหมาะกับปริมาณยา เก็บในที่แห้งและแสงแดดส่องไม่ถึง ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีขนาดห้องไม่พอเหมาะกับปริมาณยา ห้องหรือบริเวณเก็บยาไม่แห้ง และมีแสงแดดส่องถึง	
๑.๓.๒ มีการจัดเก็บยา เรียงยาแผนไทยไว้เป็นระเบียบและแยกเป็นสัดส่วน	๒ คะแนน = มีการเก็บยา เรียงยาแผนไทยไว้เป็นระเบียบและแยกเป็นสัดส่วน ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีการเก็บยา เรียงยาแผนไทยไว้เป็นระเบียบและแยกเป็นสัดส่วน ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีการเก็บยา เรียงยาแผนไทยไว้เป็นระเบียบและแยกเป็นสัดส่วน ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๐ คะแนน = มีการเก็บยาเรียงยาแผนไทยที่ไม่เป็นระเบียบและไม่แยกเป็นสัดส่วน		๐ คะแนน = มีการเก็บยาเรียงยาแผนไทยที่ไม่เป็นระเบียบและไม่แยกเป็นสัดส่วน		๐ คะแนน = มีการเก็บยาเรียงยาแผนไทยที่ไม่เป็นระเบียบและไม่แยกเป็นสัดส่วน	
๑.๔ ห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทย ๑.๔.๑ สถานที่มีมาตรฐาน ๓ ข้อดังนี้ ๑.๔.๑.๑ สถานที่สะอาด ๑.๔.๑.๒ เป็นระเบียบ เรียบร้อย ๑.๔.๑.๓ แยกเป็นสัดส่วน	การปรุงยาสำหรับผู้ป่วยแต่ละรายยังไม่ได้กำหนดให้รพ.สต. ต้องดำเนินการ จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานของห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทย และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้าหาก รพ.สต. มีการปรุงยาสำหรับผู้ป่วยแต่ละรายต้องประเมินมาตรฐานของห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทย และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนเหมือนกับ รพช. ทุกข้อ —		๒ คะแนน = สถานที่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = สถานที่ได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = สถานที่ได้มาตรฐานไม่ครบทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = สถานที่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = สถานที่ได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = สถานที่ได้มาตรฐานไม่ครบทั้ง ๓ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๔.๒ มีเครื่องชั่ง ตวง และเครื่องมือที่จำเป็นในการปรุงยา	—		๒ คะแนน = มีเครื่องชั่ง ตวง และเครื่องมือที่จำเป็นในการปรุงยาและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องชั่ง ตวง และเครื่องมือที่จำเป็นในการปรุงยา หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีเครื่องชั่ง ตวง และเครื่องมือที่จำเป็นในการปรุงยาและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องชั่ง ตวง และเครื่องมือที่จำเป็นในการปรุงยา หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๔.๓ มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่นๆ ที่จำเป็นในการเก็บยา	—		๒ คะแนน = มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่นๆ ที่จำเป็นในการเก็บยาเพียงพอ ที่สะอาดและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่นๆ ที่จำเป็นในการเก็บยาแต่ไม่เพียงพอ ๐ คะแนน = ไม่มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการเก็บยา หรือมีแต่ไม่สะอาดและใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่นๆ ที่จำเป็นในการเก็บยาเพียงพอ ที่สะอาดและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่นๆ ที่จำเป็นในการเก็บยาแต่ไม่เพียงพอ ๐ คะแนน = ไม่มีตู้เก็บยาหรือภาชนะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการเก็บยา หรือมีแต่ไม่สะอาดและใช้การไม่ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๔.๔ มีวัตถุดิบสมุนไพรที่ไม่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพ	—		๒ คะแนน = มีวัตถุดิบสมุนไพรที่ไม่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีวัตถุดิบสมุนไพรที่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพ		๒ คะแนน = มีวัตถุดิบสมุนไพรที่ไม่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีวัตถุดิบสมุนไพรที่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพ	
๑.๔.๕ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่	—		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๕ ห้องนวด หน่วยบริการมีห้องนวดรวมอย่างเดียวไม่มีห้องนวดเดี่ยว ก็ประเมินเฉพาะห้องนวดรวมเท่านั้น และนำคะแนนของห้องนวดรวมมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย และถ้ามีห้องนวดเดี่ยวและห้องนวดรวมก็ต้องประเมินทั้งห้องนวดเดี่ยวและห้องนวดรวมและนำคะแนนของทั้งสองห้องมาเป็นฐานในการคิดคะแนนเช่นกัน **๑.๕.๑ ห้องนวดเดี่ยว**						
๑.๕.๑.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมกับการให้บริการนวด	๒ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดเหมาะสมกับการให้บริการนวด		๒ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดเหมาะสมกับการให้บริการนวด		๒ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดเหมาะสมกับการให้บริการนวด	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๑ คะแนน = สำหรับในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะ แต่ใช้ม่าน/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน และมีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับการให้บริการนวด ๐ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดไม่เหมาะสมกับการให้บริการนวด หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วไม่มีม่านกั้น/ฉากกั้น ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน หรือมีการใช้ม่านกั้น/ฉากกั้น ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน แต่มีขนาดพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการให้บริการนวด		๑ คะแนน = สำหรับในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะ แต่ใช้ม่าน/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน และมีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับการให้บริการนวด ๐ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดไม่เหมาะสมกับการให้บริการนวด หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วไม่มีม่านกั้น/ฉากกั้น ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน หรือมีการใช้ม่านกั้น/ฉากกั้น ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน แต่มีขนาดพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการให้บริการนวด		๑ คะแนน = สำหรับในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะ แต่ใช้ม่าน/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน และมีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับการให้บริการนวด ๐ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดไม่เหมาะสมกับการให้บริการนวด หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วไม่มีม่านกั้น/ฉากกั้น ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน หรือมีการใช้ม่านกั้น/ฉากกั้น ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน แต่มีขนาดพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการให้บริการนวด	
๑.๕.๑.๒ ประตูมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็น	๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
ผู้ป่วย เข้า – ออก ประตูได้สะดวก ๒) ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อน มีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา ๓) ไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วใช้ม่าน/ฉากกั้นแทนห้องนวด จะทำให้ไม่ได้มาตรฐานของประตู		๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วใช้ม่าน/ฉากกั้นแทนห้องนวด จะทำให้ไม่ได้มาตรฐานของประตู		๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วใช้ม่าน/ฉากกั้นแทนห้องนวด จะทำให้ไม่ได้มาตรฐานของประตู	
๑.๕.๑.๓ เตียงนวดมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) เตียงนวดมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ x๒.๐๐ เมตร ๒) เบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ x ๑.๘๐ เมตร ๓) ความสูงของเตียงมีความเหมาะสมกับการให้บริการนวดโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ และมีระบบการจัดการความปลอดภัยขณะขึ้น – ลงจากเตียง	๒ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานครบ ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงนวดไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานครบ ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงนวดไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานครบ ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงนวดไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๕.๑.๔ เบาะที่นอนและอุปกรณ์ที่จำเป็นมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็งหุ้มด้วยวัสดุที่คงทน ๒) มีผ้าปูที่นอน หมอน พร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียงที่สะอาด ๓) มีผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และ ข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นไม่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และ ข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นไม่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และ ข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นไม่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ	
ถ้าหากมีการประคบสมุนไพรในห้องนวดเดี่ยวให้เพิ่มการประเมินมาตรฐาน ดังนี้ ๑.๕.๑.๕ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือสามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดเช็ดมือแทนการล้างมือได้	๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดเช็ดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ /ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดเช็ดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ /ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดเช็ดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ /ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๕.๑.๖ มีพัดลมระบายอากาศ หรือมีช่องระบายอากาศเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศ หรือ มีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศ หรือ มีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศ หรือ มีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๕.๑.๗ มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้และผู้รับบริการ	๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสมไม่ปลอดภัย ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสมไม่ปลอดภัย ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสมไม่ปลอดภัย ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๕.๒ ห้องนวดรวม ๑.๕.๒.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมตามจำนวนเตียง	๒ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดพื้นที่เหมาะสมตามจำนวนเตียง ๑ คะแนน = สำหรับในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแต่ใช้ม่าน/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน และมีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนเตียง ๐ คะแนน = ห้องนวดมีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนเตียง หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วไม่มีม่านกั้น/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน หรือมีการใช้ม่านกั้น/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน แต่มีขนาดพื้นที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนเตียง		๒ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดพื้นที่เหมาะสมตามจำนวนเตียง ๑ คะแนน = สำหรับในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแต่ใช้ม่าน/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน และมีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนเตียง ๐ คะแนน = ห้องนวดมีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนเตียง หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วไม่มีม่านกั้น/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน หรือมีการใช้ม่านกั้น/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน แต่มีขนาดพื้นที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนเตียง		๒ คะแนน = ห้องนวดมีขนาดพื้นที่เหมาะสมตามจำนวนเตียง ๑ คะแนน = สำหรับในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแต่ใช้ม่าน/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน และมีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนเตียง ๐ คะแนน = ห้องนวดมีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนเตียง หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะแล้วไม่มีม่านกั้น/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน หรือมีการใช้ม่านกั้น/ฉากกั้นให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน แต่มีขนาดพื้นที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนเตียง	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๕.๒.๒ ประตูมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออก ประตูได้สะดวก ๒) ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา ๓) ไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู หรือในขณะที่ให้บริการนวด ต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานในข้อ ๑) และข้อ ๓) ส่วนข้อ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะ แล้วใช้ม่านกั้น/ฉากกั้นแทนห้องนวดจะทำให้ไม่ได้มาตรฐานของประตู หมายเหตุ : ห้องนวดรวมอาจมีอุปกรณ์ล็อคประตูได้ เพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องนวดหลังจาก		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานในข้อ ๑) และข้อ ๓) ส่วนข้อ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะ แล้วใช้ม่านกั้น/ฉากกั้นแทนห้องนวดจะทำให้ไม่ได้มาตรฐานของประตู หมายเหตุ : ห้องนวดรวมอาจมีอุปกรณ์ล็อคประตูได้ เพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องนวดหลังจาก		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานในข้อ ๑) และข้อ ๓) ส่วนข้อ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ หรือในกรณีที่ไม่มีห้องนวดเฉพาะ แล้วใช้ม่านกั้น/ฉากกั้นแทนห้องนวดจะทำให้ไม่ได้มาตรฐานของประตู หมายเหตุ : ห้องนวดรวมอาจมีอุปกรณ์ล็อคประตูได้ เพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องนวดหลังจาก	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ที่หมดเวลาให้บริการนวดแล้ว แต่ในขณะที่ให้บริการนวดต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู		ที่หมดเวลาให้บริการนวดแล้ว แต่ในขณะที่ให้บริการนวดต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู		ที่หมดเวลาให้บริการนวดแล้ว แต่ในขณะที่ให้บริการนวดต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	
๑.๕.๒.๓ เตียงนวดมีมาตรฐาน ๔ ข้อ ดังนี้ ๑) เตียงนวดหรือพื้นยกสูงมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐x ๒.๐๐ เมตร ๒) เบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ x ๑.๘๐ เมตร ๓) ความสูงของเตียง หรือพื้นยกสูงมีความเหมาะสมกับการให้บริการนวด โดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการและมีระบบการจัดการความปลอดภัยขณะ ขึ้น - ลง จากเตียง ๔) ที่ว่างระหว่างเตียงหรือที่ว่างระหว่างเบาะนวด(ในกรณียกพื้นสูง) ห่างกันไม่น้อยกว่า ๐.๘๐ เมตร	๒ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐาน ๓ ใน ๔ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานน้อยกว่า ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐาน ๓ ใน ๔ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานน้อยกว่า ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐาน ๓ ใน ๔ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงนวดได้มาตรฐานน้อยกว่า ๓ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๕.๒.๔ เบาะที่นอนและอุปกรณ์ที่จำเป็นมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็งหุ้มด้วยวัสดุที่คงทน ๒) มีผ้าปูที่นอน หมอน พร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียงที่ สะอาด ๓) ผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานเพียง ๑ ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานเพียง ๑ ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานเพียง ๑ ข้อ	
๑.๕.๒.๕ มีม่านกั้นระหว่างเตียงให้เป็นสัดส่วน	๒ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงที่ใช้การได้ดี แต่มีไม่ครบทุกเตียง ๐ คะแนน = ไม่มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียง		๒ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงที่ใช้การได้ดี แต่มีไม่ครบทุกเตียง ๐ คะแนน = ไม่มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียง		๒ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงที่ใช้การได้ดี แต่มีไม่ครบทุกเตียง ๐ คะแนน = ไม่มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียง	
ถ้าหากมีการประคบสมุนไพรในห้องนวดรวม ให้เพิ่มการประเมินมาตรฐาน ดังนี้ ๑.๕.๒.๖ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือสามารถใช้น้ำยาสำหรับ	๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ ที่ใช้การได้ดีหรือมีน้ำยา		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ ที่ใช้การได้ดีหรือมีน้ำยา		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ ที่ใช้การได้ดีหรือมีน้ำยา	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
ทำความสะอาดมือเช็ดมือ แทนการล้างมือได้	สำหรับทำความ สะอาดมือ ที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ ไม่มีสบู่ หรือมี แต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับ ทำความสะอาด มือที่หมดอายุ		สำหรับทำความ สะอาดมือ ที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ ไม่มีสบู่ หรือมี แต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับ ทำความสะอาด มือที่หมดอายุ		สำหรับทำความ สะอาดมือ ที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ ไม่มีสบู่ หรือมี แต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับ ทำความสะอาด มือที่หมดอายุ	
๑.๕.๒.๗ มีพัดลมระบายอากาศ หรือ ช่องระบายอากาศเพื่อให้ อากาศถ่ายเทได้สะดวก	๒ คะแนน = มีพัดลมระบาย อากาศ หรือมีช่อง ระบายอากาศที่ ใช้การได้ และ อากาศถ่ายเทได้ สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบาย อากาศ หรือไม่มี ช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การ ไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมระบาย อากาศ หรือมีช่อง ระบายอากาศที่ ใช้การได้ และ อากาศถ่ายเทได้ สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบาย อากาศ หรือไม่มี ช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การ ไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมระบาย อากาศ หรือมีช่อง ระบายอากาศที่ ใช้การได้ และ อากาศถ่ายเทได้ สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบาย อากาศ หรือไม่มี ช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การ ไม่ได้	
๑.๕.๒.๘ มีที่วางหม้อน้ำร้อน นึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ของผู้ให้และผู้รับบริการ	๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำ ร้อนนึ่งลูกประคบ อย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิด		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำ ร้อนนึ่งลูกประคบ อย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิด		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำ ร้อนนึ่งลูกประคบ อย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิด	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	อันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสมไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการและผู้ให้บริการ		อันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสมไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการและผู้ให้บริการ		อันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสมไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการและผู้ให้บริการ	
๑.๖ ห้องอบไอน้ำสมุนไพร	การให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรยังไม่ได้กำหนดให้ รพ.สต. ต้องจัดให้มีบริการ จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในลักษณะอื่นๆ ทั้งหมดและไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้าหาก รพ.สต. จัดให้มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรจะต้องประเมินมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพรที่มีการให้บริการและนำคะแนนมาเป็นฐานคิดคะแนนด้วย เช่น มีเฉพาะห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวมอย่างเดียว ก็ประเมินเฉพาะ					

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวม และนำคะแนนของห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวมมาเป็นฐานในการคิดคะแนนโดยไม่ต้องประเมินห้องอบไอน้ำสมุนไพรในลักษณะอื่นๆ และไม่ต้องนำคะแนนของห้องอบไอน้ำสมุนไพรลักษณะอื่นๆ มาเป็นฐานในการคิดคะแนน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนเหมือนกับ รพช.					
๑.๖.๑ ห้องอบไอน้ำสมุนไพรเดี่ยว ๑.๖.๑.๑ ขนาดของห้องมีมาตรฐาน ๒ ข้อ ดังนี้ ๑) มีขนาดห้องไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ X ๑.๒๐ เมตร ๒) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ เมตร	—		๒ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐาน ๑ ใน ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๒ ข้อ		๒ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐาน ๑ ใน ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๒ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๑.๒ พื้น ผนัง ฝ้าเพดานมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรงทนทาน ทนน้ำ ๒) ไม่ทาสี ๓) ทำความสะอาดง่าย	—		๒ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานในข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒) และข้อ ๓) ไม่ครบก็ได้ ๐ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานไม่ได้มาตรฐานในข้อ ๑		๒ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานในข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒) และข้อ ๓) ไม่ครบก็ได้ ๐ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานไม่ได้มาตรฐานในข้อ ๑	
๑.๖.๑.๓ ประตูมีมาตรฐาน ๕ ข้อ ดังนี้ ๑) ไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู ๒) เปิดออกจากภายใน ๓) ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา ๔) ประตูทำด้วยวัสดุทนน้ำ ๕) มีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๗๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นของผู้ป่วย เข้า – ออกประตูได้สะดวก	— —		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานใน ข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)-๕) ที่เหลือต้องผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๕ ข้อ		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานใน ข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)-๕) ที่เหลือต้องผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๕ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๑.๔ ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อน และไม่มีเชื้อรา	—		๒ คะแนน = ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้หรือที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรไม่ได้ทำด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา		๒ คะแนน = ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้หรือที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรไม่ได้ทำด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา	
๑.๖.๑.๕ มีพัดลมดูดอากาศ หรือช่องระบายอากาศเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	—		๒ คะแนน = มีพัดลมดูดอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมดูดอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมดูดอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมดูดอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๑.๖ มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟ ใช้ชนิดกันความชื้นหรือหลอดไฟที่มีฝาครอบ	—		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ภายในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟใช้ชนิดกันความชื้นหรือมีฝาครอบหลอดไฟ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = แสงสว่างมีไม่เพียงพอหรือหลอดไฟไม่กันความชื้นหรือหลอดไฟไม่มีฝาครอบ		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ภายในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟใช้ชนิดกันความชื้นหรือมีฝาครอบหลอดไฟ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = แสงสว่างมีไม่เพียงพอหรือหลอดไฟไม่กันความชื้นหรือหลอดไฟไม่มีฝาครอบ	
๑.๖.๑.๗ มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิ (Thermostat) สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่ไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่ไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๑.๘ มีระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งานอย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้มีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพรในวันที่มีการใช้งาน		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพรในวันที่มีการใช้งาน	
๑.๖.๑.๙ มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณ ที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าเรียกในกรณีฉุกเฉิน	—		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๑.๑๐ มีสัญญาณเตือนบอกเวลา	—		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา กริ่งหรือกระดิ่งหรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา กริ่งหรือกระดิ่งหรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๑.๑๑ มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจร	—		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๑.๑๒ มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพร พร้อมน้ำดื่ม	—		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีน้ำดื่ม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรหรือไม่มีน้ำดื่ม		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีน้ำดื่ม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรหรือไม่มีน้ำดื่ม	
๑.๖.๑.๑๓ ท่อกระจายไอน้ำในห้องอบไอน้ำสมุนไพรมีมาตรฐาน ๔ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรงทนความร้อนได้ดี ๒) ติดตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยหรือไม่อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย ๓) มีฉนวนหุ้มไม่รั่วซึมและไม่เป็นอันตรายต่อผู้รับบริการ ๔) ออกแบบให้กระจายความร้อนได้ทั่วถึง	—		๒ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐาน ข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำไม่ได้มาตรฐาน ข้อ๑) และข้อ ๒)		๒ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐาน ข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำไม่ได้มาตรฐาน ข้อ๑) และข้อ ๒)	
๑.๖.๑.๑๔ หม้อต้มไอน้ำที่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบไอน้ำสมุนไพรมีมาตรฐาน ๕ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำด้วยสแตนเลส	—		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๒) ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว ๓) มีความแข็งแรง ๔) มีระบบการแยกสมุนไพรออกจากน้ำ ๕) มีระบบควบคุมความปลอดภัย			๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐานตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป หมายเหตุ : หน่วยบริการประเมินเฉพาะหม้อต้มไอน้ำที่มีใช้ แต่ถ้ามีใช้ทั้งสองระบบ (ทั้งที่ผ่านท่อและไม่ผ่านท่อ) ก็ต้องประเมินทั้ง ๒ ระบบ		๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐานตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป หมายเหตุ : หน่วยบริการประเมินเฉพาะหม้อต้มไอน้ำที่มีใช้ แต่ถ้ามีใช้ทั้งสองระบบ (ทั้งที่ผ่านท่อและไม่ผ่านท่อ) ก็ต้องประเมินทั้ง ๒ ระบบ	
๑.๖.๑.๑๕ ท่อส่งไอน้ำ(ในกรณีที่หม้อต้มไอน้ำ ที่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบไอน้ำสมุนไพร)ทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนความร้อนได้ดี มีฉนวนหุ้ม และไม่รั่วซึม	—		๒ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนความร้อนได้ดีมีฉนวนหุ้ม และไม่รั่วซึม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่ไม่แข็งแรงไม่สามารถทนความร้อนได้ดีไม่มีฉนวนหุ้มและรั่วซึม		๒ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนความร้อนได้ดีมีฉนวนหุ้ม และไม่รั่วซึม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่ไม่แข็งแรงไม่สามารถทนความร้อนได้ดีไม่มีฉนวนหุ้มและรั่วซึม	
๑.๖.๑.๑๖ หม้อต้มไอน้ำที่ไม่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบสมุนไพร หม้อต้มสมุนไพรมีมาตรฐาน ๒ ข้อ ดังนี้	—		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑) ทำจากวัสดุที่มีความปลอดภัย ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว ๒) มีระบบควบคุมความปลอดภัย			๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป		๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป	
๑.๖.๒ ห้องอบไอน้ำสมุนไพรรวม ๑.๖.๒.๑ แยกห้องชาย – หญิง หรือถ้าไม่สามารถแยกห้องชาย – หญิงได้ ต้องบริหารจัดการเรื่องเวลาการให้บริการแก่ผู้รับบริการชาย – หญิงได้อย่างเหมาะสม	—		๒ คะแนน = ห้องอบไอน้ำสมุนไพรแยกชาย – หญิง หรือถ้ามีห้องอบไอน้ำสมุนไพรเพียง ๑ ห้องแต่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการให้บริการแก่ผู้รับบริการชาย - หญิง ไม่ปะปนกันได้อย่างเหมาะสม และสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ห้องอบไอน้ำสมุนไพรแยกชาย -หญิงแต่ใช้การไม่ได้ หรือ มีห้องอบไอน้ำสมุนไพรเพียงห้องเดียวไม่แยก		๒ คะแนน = ห้องอบไอน้ำสมุนไพรแยกชาย – หญิง หรือถ้ามีห้องอบไอน้ำสมุนไพรเพียง ๑ ห้องแต่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการให้บริการแก่ผู้รับบริการชาย - หญิง ไม่ปะปนกันได้อย่างเหมาะสม และสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ห้องอบไอน้ำสมุนไพรแยกชาย -หญิงแต่ใช้การไม่ได้ หรือ มีห้องอบไอน้ำสมุนไพรเพียงห้องเดียวไม่แยก	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			ชาย-หญิง และไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการให้บริการแก่ผู้รับบริการชาย – หญิงได้อย่างเหมาะสม		ชาย-หญิง และไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการให้บริการแก่ผู้รับบริการชาย – หญิงได้อย่างเหมาะสม	
๑.๖.๒.๒ ขนาดห้องมีมาตรฐาน ๒ ข้อ ดังนี้ ๑) มีขนาดห้องไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ x ๒.๐๐ เมตร ๒) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ เมตร	—		๒ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐาน ๑ ใน ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๒ ข้อ		๒ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานได้มาตรฐาน ๑ ใน ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ขนาดห้องและความสูงของเพดานไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๒ ข้อ	
๑.๖.๒.๓ พื้น ผนัง ฝ้าเพดานมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ทนน้ำ ๒) ไม่ทาสี ๓) ทำความสะอาดง่าย	—		๒ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานในข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)		๒ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานได้มาตรฐานในข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			และข้อ ๓) ไม่ครบทั้งหมดก็ได้ ๐ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานไม่ได้มาตรฐานในข้อ๑		และข้อ ๓) ไม่ครบทั้งหมดก็ได้ ๐ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดานไม่ได้มาตรฐานในข้อ๑	
๑.๖.๒.๔ ประตูมีมาตรฐาน ๕ ข้อ ดังนี้ ๑) ไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู ๒) เปิดออกจากภายใน ๓) ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา ๔) ประตูทำด้วยวัสดุทนน้ำ ๕) มีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๗๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นของผู้ป่วย เข้า – ออก ประตูได้สะดวก	—		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานใน ข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)-๕) ที่เหลือต้องผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๕ ข้อ		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานใน ข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)-๕) ที่เหลือต้องผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๕ ข้อ	
๑.๖.๒.๕ ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อน และไม่มีเชื้อรา	—		๒ คะแนน = ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำ		๒ คะแนน = ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			สมุนไพรหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้หรือที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรไม่ได้ทำด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา		สมุนไพรหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้หรือที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรไม่ได้ทำด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา	
๑.๖.๒.๖ มีพัดลมดูดอากาศ หรือช่องระบายอากาศเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	—		๒ คะแนน = มีพัดลมดูดอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมดูดอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมดูดอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมดูดอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๒.๗ มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟ ใช้ชนิดกันความชื้นหรือหลอดไฟที่มีฝาครอบ	—		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ภายในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟชนิดกันความชื้นหรือมีฝาครอบหลอดไฟ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ภายในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟชนิดกันความชื้นหรือมีฝาครอบหลอดไฟ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = แสงสว่างมีไม่เพียงพอหรือหลอดไฟไม่กันความชื้นหรือหลอดไฟไม่มีฝาครอบ		๐ คะแนน = แสงสว่างมีไม่เพียงพอหรือหลอดไฟไม่กันความชื้นหรือหลอดไฟไม่มีฝาครอบ	
๑.๖.๒.๘ มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิ (Thermostat) สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่ไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่ไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๒.๙ มีระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งานอย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้มีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพรในวันที่มีการใช้งาน		๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพรในวันที่มีการใช้งาน	
๑.๖.๒.๑๐ มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าเรียกในกรณีฉุกเฉิน	—		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๒.๑๑ มีสัญญาณเตือนบอกเวลา	—		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา กริ่งหรือ		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา กริ่งหรือ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			กระดิ่งหรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		กระดิ่งหรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๒.๑๒ มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจร	—		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรหรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๒.๑๓ มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพร พร้อมน้ำดื่ม	—		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีน้ำดื่ม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรหรือไม่มีน้ำดื่ม		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีน้ำดื่ม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้าห้องอบไอน้ำสมุนไพรหรือไม่มีน้ำดื่ม	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๒.๑๔ ท่อกระจายไอน้ำในห้องอบไอน้ำสมุนไพรมีมาตรฐาน ๔ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรงทนความร้อนได้ดี ๒) ติดตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยหรือไม่อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย ๓) มีฉนวนหุ้มไม่รั่วซึมและไม่เป็นอันตรายต่อผู้รับบริการ ๔) ออกแบบให้กระจายความร้อนได้ทั่วถึง	—		๒ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐาน ข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำไม่ได้มาตรฐาน ข้อ๑) และข้อ ๒)		๒ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำได้มาตรฐาน ข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = ท่อกระจายไอน้ำไม่ได้มาตรฐาน ข้อ๑) และข้อ ๒)	
๑.๖.๒.๑๕ หม้อต้มไอน้ำที่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบไอน้ำสมุนไพรมีมาตรฐาน ๕ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำด้วยสแตนเลส ๒) ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว ๓) มีความแข็งแรง ๔) มีระบบการแยกสมุนไพรออกจากน้ำ ๕) มีระบบควบคุมความปลอดภัย	—		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐานตั้งแต่ ๑ ข้อขึ้นไป		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๕ ข้อ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐานตั้งแต่ ๑ ข้อขึ้นไป	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๒.๑๖ ท่อส่งไอน้ำ (ในกรณีที่หม้อต้มไอน้ำที่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบไอน้ำสมุนไพร) ทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนความร้อนได้ดีมีฉนวนหุ้ม และไม่รั่วซึม			๒ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนความร้อนได้ดีมีฉนวนหุ้ม และไม่รั่วซึม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่ไม่แข็งแรงไม่สามารถทนความร้อนได้ดีไม่มีฉนวนหุ้มและรั่วซึม		๒ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนความร้อนได้ดีมีฉนวนหุ้ม และไม่รั่วซึม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ท่อส่งไอน้ำทำจากวัสดุที่ไม่แข็งแรงไม่สามารถทนความร้อนได้ดีไม่มีฉนวนหุ้มและรั่วซึม	
๑.๖.๒.๑๗ หม้อต้มไอน้ำที่ไม่มีระบบไอน้ำผ่านท่อไปยังห้องอบไอน้ำสมุนไพร หม้อต้มมีมาตรฐาน ๒ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำจากวัสดุที่มีความปลอดภัยไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว ๒) มีระบบควบคุมความปลอดภัย	—		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐานตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป หมายเหตุ : หน่วยบริการประเมินเฉพาะหม้อต้มไอน้ำที่มีใช้ แต่ถ้ามีใช้ทั้ง ๒ ระบบ (ทั้งที่ผ่านท่อและไม่ผ่านท่อ) ก็ต้องประเมินทั้ง ๒ ระบบ		๒ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = หม้อต้มไอน้ำไม่ได้มาตรฐานตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป หมายเหตุ : หน่วยบริการประเมินเฉพาะหม้อต้มไอน้ำที่มีใช้ แต่ถ้ามีใช้ทั้ง ๒ ระบบ (ทั้งที่ผ่านท่อและไม่ผ่านท่อ) ก็ต้องประเมินทั้ง ๒ ระบบ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๓ ตู้อบไอน้ำสมุนไพร	—					
๑.๖.๓.๑ ขนาดของตู้อบไอน้ำสมุนไพรมีความเหมาะสมกับจำนวนและขนาดผู้รับบริการ			๒ คะแนน = ขนาดของตู้อบไอน้ำสมุนไพรมีความเหมาะสมกับจำนวนและของผู้รับบริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ขนาดของตู้อบไอน้ำสมุนไพรไม่เหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ		๒ คะแนน = ขนาดของตู้อบไอน้ำสมุนไพรมีความเหมาะสมกับจำนวนและของผู้รับบริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ขนาดของตู้อบไอน้ำสมุนไพรไม่เหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ	
๑.๖.๓.๒ ประตูมีมาตรฐาน ๔ ข้อ ดังนี้ ๑) ไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู ๒) เปิดออกจากภายใน และสามารถเข้า-ออกได้สะดวก ๓) ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา ๔) ประตูทำด้วยวัสดุทนน้ำ	—		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานใน ข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)-๔) ที่เหลือต้องผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๔ ข้อ		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๔ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูต้องได้มาตรฐานใน ข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒)-๔) ที่เหลือต้องผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๔ ข้อ	
๑.๖.๓.๓ หม้อต้มสมุนไพรมีมาตรฐาน ๒ ข้อ ดังนี้	—		๒ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรได้มาตรฐานครบทั้ง ๒ ข้อ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑) ทำจากวัสดุที่มีความปลอดภัยไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว ๒) มีระบบควบคุมความปลอดภัย			๐ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรไม่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป		๐ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรไม่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป	
๑.๖.๓.๔ หม้อต้มสมุนไพรวางอยู่ในตำแหน่งที่ปลอดภัย หรือไม่อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย	—		๒ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรวางอยู่ในตำแหน่งที่ปลอดภัยหรือ ไม่อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ปลอดภัยหรือ อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย		๒ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรวางอยู่ในตำแหน่งที่ปลอดภัยหรือ ไม่อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ปลอดภัยหรือ อยู่ในตำแหน่งที่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย	
๑.๖.๓.๕ พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน มีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ทนน้ำ ๒) ไม่ทาสี ๓) ทำความสะอาดง่าย	—		๒ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ได้มาตรฐานในข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒) และข้อ ๓) ไม่ครบก็ได้		๒ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ได้มาตรฐานในข้อ ๑) ส่วนข้อ ๒) และข้อ ๓) ไม่ครบก็ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ไม่ได้มาตรฐาน ใน ข้อ ๑		๐ คะแนน = พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ไม่ได้มาตรฐาน ใน ข้อ ๑	
๑.๖.๓.๖ ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในตู้อบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา	—		๒ คะแนน = ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในตู้อบไอน้ำสมุนไพร หรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้หรือที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในตู้อบไอน้ำสมุนไพรไม่ได้ทำด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา		๒ คะแนน = ที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในห้องอบไอน้ำสมุนไพรทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในตู้อบไอน้ำสมุนไพร หรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้หรือที่นั่ง/เก้าอี้นั่งในตู้อบไอน้ำสมุนไพรไม่ได้ทำด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา	
๑.๖.๓.๗ มีพัดลมดูดอากาศ หรือช่องระบายอากาศเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	—		๒ คะแนน = มีพัดลมดูดอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีพัดลมดูดอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมดูดอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมดูดอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๓.๘ มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟ ใช้ชนิดกันความชื้นหรือหลอดไฟที่มีฝาครอบ	—		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ภายในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟชนิดกันความชื้นหรือมีฝาครอบหลอดไฟ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = แสงสว่างมีไม่เพียงพอหรือหลอดไฟไม่กันความชื้นหรือหลอดไฟไม่มีฝาครอบ		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ภายในห้องได้ชัดเจน หลอดไฟชนิดกันความชื้นหรือมีฝาครอบหลอดไฟ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = แสงสว่างมีไม่เพียงพอหรือหลอดไฟไม่กันความชื้นหรือหลอดไฟไม่มีฝาครอบ	
๑.๖.๓.๙ มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิ (Thermostat) สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			ไม่ เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		ไม่ เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๓.๑๐ มีระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งานอย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้มีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งาน		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิให้ห้องอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งาน	
๑.๖.๓.๑๑ มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าเรียกในกรณีฉุกเฉิน	—		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๓.๑๒ มีสัญญาณเตือนบอกเวลา	—		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา/กระดิ่ง หรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา/กระดิ่ง หรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๓.๑๓ มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจร	—		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรหรือมีแต่ใช้การไม่ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๓.๑๔ มีที่นั่งพักหน้าตู้อบไอน้ำสมุนไพร พร้อมน้ำดื่ม	—		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้าตู้อบไอน้ำสมุนไพรและมีน้ำดื่ม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้าตู้อบไอน้ำสมุนไพรหรือไม่มีน้ำดื่ม		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้าตู้อบไอน้ำสมุนไพรและมีน้ำดื่ม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้าตู้อบไอน้ำสมุนไพรหรือไม่มีน้ำดื่ม	
๑.๖.๔ กระโจมอบไอน้ำสมุนไพร ๑.๖.๔.๑ เป็นกระโจมที่ผู้รับบริการเข้าได้ทั้งร่างกาย โดยไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายยื่นออกจากกระโจมและสามารถเข้า - ออกได้สะดวก	—		๒ คะแนน = เป็นกระโจมที่ผู้รับบริการเข้าได้ทั้งร่างกาย โดยไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายยื่นออกจากกระโจมและสามารถเข้าออกได้สะดวก เช่น ไม่มีซิบสำหรับเปิด – ปิดกระโจม เป็นต้น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = เป็นกระโจมที่ผู้รับบริการไม่สามารถเข้าได้ทั้งร่างกาย โดยมีส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย		๒ คะแนน = เป็นกระโจมที่ผู้รับบริการเข้าได้ทั้งร่างกาย โดยไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายยื่นออกจากกระโจมและสามารถเข้าออกได้สะดวก เช่น ไม่มีซิบสำหรับเปิด – ปิดกระโจม เป็นต้น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = เป็นกระโจมที่ผู้รับบริการไม่สามารถเข้าได้ทั้งร่างกาย โดยมีส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			ยื่นออกจากกระโจม หรือเข้าออกไม่สะดวก เช่น มีซิบสำหรับเปิด – ปิดกระโจม เป็นต้น		ยื่นออกจากกระโจม หรือเข้าออกไม่สะดวก เช่น มีซิบสำหรับเปิด – ปิดกระโจม เป็นต้น	
๑๖.๔.๒ ขนาดของกระโจมมีความเหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ	—		๒ คะแนน = ขนาดของกระโจมมีความเหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ขนาดของกระโจมไม่เหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ		๒ คะแนน = ขนาดของกระโจมมีความเหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ขนาดของกระโจมไม่เหมาะสมกับจำนวนและขนาดของผู้รับบริการ	
๑.๖.๔.๓ ทำจากผ้าที่ระบายอากาศได้ดีและสะอาด	—		๒ คะแนน = ทำจากผ้าที่ระบายอากาศได้ดีและสะอาด ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ทำจากผ้าที่ระบายอากาศไม่ดีและไม่สะอาด		๒ คะแนน = ทำจากผ้าที่ระบายอากาศได้ดีและสะอาด ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ทำจากผ้าที่ระบายอากาศไม่ดีและไม่สะอาด	
๑.๖.๔.๔ หม้อต้มสมุนไพรมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำจากวัสดุที่มีความปลอดภัย	—		๒ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๒) ไม่มีส่วนประกอบของสารตะกั่ว ๓) มีระบบควบคุมความปลอดภัย			๐ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรไม่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป		๐ คะแนน = หม้อต้มสมุนไพรไม่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่ ๑ ข้อ ขึ้นไป	
๑.๖.๔.๕ มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับป้องกันไม่ให้ผู้รับบริการสัมผัสหม้อต้มสมุนไพรได้ง่าย	—		๒ คะแนน = มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับป้องกันไม่ให้ผู้รับบริการสัมผัสหม้อต้มสมุนไพรได้ง่าย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับป้องกันผู้รับบริการสัมผัสหม้อต้มสมุนไพร หรือมีแต่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย		๒ คะแนน = มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับป้องกันไม่ให้ผู้รับบริการสัมผัสหม้อต้มสมุนไพรได้ง่าย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับป้องกันผู้รับบริการสัมผัสหม้อต้มสมุนไพร หรือมีแต่ผู้รับบริการสัมผัสได้ง่าย	
๑.๖.๔.๖ เก้าอี้นั่งในกระโจมทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา	—		๒ คะแนน = เก้าอี้นั่งในกระโจมทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเก้าอี้นั่งในกระโจม หรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้ หรือเก้าอี้นั่งในกระโจมไม่ได้ทำ		๒ คะแนน = เก้าอี้นั่งในกระโจมทำด้วยวัสดุทนความร้อนและไม่มีเชื้อรา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเก้าอี้นั่งในกระโจม หรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้ หรือเก้าอี้นั่งในกระโจมไม่ได้ทำ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			ด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา		ด้วยวัสดุทนความร้อนและมีเชื้อรา	
๑.๖.๔.๗ บริเวณพื้นที่ตั้งกระโจมต้องไม่ลื่น	—		๒ คะแนน = บริเวณพื้นที่ตั้งกระโจมต้องไม่ลื่น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = บริเวณพื้นที่ตั้งกระโจมลื่น		๒ คะแนน = บริเวณพื้นที่ตั้งกระโจมต้องไม่ลื่น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = บริเวณพื้นที่ตั้งกระโจมลื่น	
๑.๖.๔.๘ มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิ (Thermostat) สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่ไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีเครื่องควบคุมอุณหภูมิและควบคุมคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีเครื่องควบคุมหรือมีแต่ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่ไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียสได้ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๔.๙ มีระบบบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งานอย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้มีอุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส	—		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในกระโจมอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ใน		๒ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในกระโจมอบไอน้ำสมุนไพรและมีอุณหภูมิอยู่ใน	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			ระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในกระโจมอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในกระโจมอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งาน		ระหว่าง ๔๒ - ๔๕ องศาเซลเซียส ๑ คะแนน = มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในกระโจมอบไอน้ำสมุนไพร แต่อุณหภูมิไม่ได้อยู่ในระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกการควบคุมอุณหภูมิในกระโจมอบไอน้ำสมุนไพร ในวันที่มีการใช้งาน	
๑.๖.๔.๑๐ มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าเรียกในกรณีฉุกเฉิน	—		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีกริ่ง/กระดิ่งสัญญาณที่ไม่ใช้ระบบไฟฟ้าหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๖.๔.๑๑ มีสัญญาณเตือนบอกเวลา	—		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา กริ่งหรือกระดิ่งหรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีสัญญาณเตือนบอกเวลา และใช้การได้ดี (เช่น นาฬิกา กริ่งหรือกระดิ่งหรือเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสัญญาณเตือนบอกเวลาหรือมีแต่ชำรุด/ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๔.๑๒ มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจร	—		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรหรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๖.๔.๑๓ มีที่นั่งพักหน้ากระโจมพร้อมน้ำดื่ม	—		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้ากระโจมและน้ำดื่ม ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีที่นั่งพักหน้ากระโจมและน้ำดื่ม ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้ากระโจม หรือ ไม่มีน้ำดื่ม		๐ คะแนน = ไม่มีที่นั่งพักหน้ากระโจม หรือ ไม่มีน้ำดื่ม	
๑.๗ ห้องประคบสมุนไพรมีมาตรฐานดังนี้	หน่วยบริการที่ไม่มีห้องประคบสมุนไพรแยกต่างหากทั้งห้องประคบเดี่ยว หรือห้องประคบรวมแต่มีการประคบสมุนไพรในห้องนวด ก็ไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้และไม่นำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้ามีห้องประคบสมุนไพรแยกต่างหากก็ต้องประเมินมาตรฐาน ของห้องประคบที่มี เช่น มีห้องประคบสมุนไพรรวมแต่ไม่มีห้องประคบสมุนไพรเดี่ยวก็ประเมินเฉพาะห้องสมุนไพรรวมเท่านั้น และนำคะแนนห้องประคบสมุนไพรรวมมาเป็นฐานในการคิดคะแนน					
๑.๗.๑ ห้องประคบสมุนไพรเดี่ยว ๑.๗.๑.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร	๒ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๐ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดไม่เหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร		๐ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดไม่เหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร		๐ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดไม่เหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร	
๑.๗.๑.๒ ประตูมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ประตูมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออกประตูได้สะดวก ๒) ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา ๓) ไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใส อาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใส อาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใส อาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้ ๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ	
๑.๗.๑.๓ เตียงประคบสมุนไพรมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) เตียงประคบสมุนไพรมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐x๒.๐๐ เมตร ๒) เบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ x ๑.๘๐ เมตร	๒ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรได้มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ข้อ ๐ คะแนน = เตียงประคบสมุนไพรไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๓) ความสูงของเตียงมีความเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ และมีระบบการจัดการความปลอดภัย ขณะขึ้น – ลงจากเตียง						
๑.๗.๑.๔ เบาะที่นอนและอุปกรณ์ที่จำเป็นมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็งหุ้มด้วยวัสดุที่คงทน ๒) มีผ้าปูที่นอน หมอน พร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียงที่ สะอาด ๓) มีผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ	
๑.๗.๑.๕ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือ ในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือสามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ ที่ใช้การได้ดีหรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ ที่ใช้การได้ดีหรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ ที่ใช้การได้ดีหรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ	
๑.๗.๑.๖ มีพัดลมระบายอากาศ หรือช่องระบายอากาศเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศหรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศหรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศหรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศหรือไม่มีช่องระบายอากาศหรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๗.๑.๗ มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้และผู้รับบริการ	๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสม ไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการและผู้ให้บริการ		๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสม ไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการและผู้ให้บริการ		๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสม ไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการและผู้ให้บริการ	
๑.๗.๒ ห้องประคบสมุนไพรรวม ๑.๗.๒.๑ มีขนาดพื้นที่ของห้องเหมาะสมตามจำนวนเตียง	๒ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดพื้นที่เหมาะสมตามจำนวนเตียง ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดไม่เหมาะสมตามจำนวนเตียง		๒ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดพื้นที่เหมาะสมตามจำนวนเตียง ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดไม่เหมาะสมตามจำนวนเตียง		๒ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดพื้นที่เหมาะสมตามจำนวนเตียง ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ห้องประคบสมุนไพรมีขนาดไม่เหมาะสมตามจำนวนเตียง	
๑.๗.๒.๒ ประตูมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ประตูมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร หรือมีความกว้างที่สามารถให้รถเข็นผู้ป่วย เข้า – ออกได้สะดวก	๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้		๒ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = ประตูได้มาตรฐานในข้อ ๑)และข้อ ๓) ส่วนข้อ ๒) มีช่องมองเป็นกระจกใสอาจไม่อยู่ในระดับสายตาได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๒) ด้านบนของบานประตูหรือบานเลื่อนมีช่องมองเป็นกระจกใสที่อยู่ในระดับสายตา ๓) ไม่มีอุปกรณ์ล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู หรือในขณะที่ให้บริการประคบสมุนไพรต้องไม่มีการล็อคประตู	๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ หมายเหตุ : ห้องประคบสมุนไพรรวม อาจมีอุปกรณ์ล็อคประตูได้ เพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องประคบสมุนไพรหลังจากหมดเวลาการให้บริการประคบสมุนไพรแล้ว แต่ในขณะที่ให้บริการประคบสมุนไพรต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู		๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ หมายเหตุ : ห้องประคบสมุนไพรรวม อาจมีอุปกรณ์ล็อคประตูได้ เพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องประคบสมุนไพรหลังจากหมดเวลาการให้บริการประคบสมุนไพรแล้ว แต่ในขณะที่ให้บริการประคบสมุนไพรต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู		๐ คะแนน = ประตูไม่ได้มาตรฐานทั้ง ๓ ข้อ หมายเหตุ : ห้องประคบสมุนไพรรวม อาจมีอุปกรณ์ล็อคประตูได้ เพื่อความปลอดภัยของสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องประคบสมุนไพรหลังจากหมดเวลาการให้บริการประคบสมุนไพรแล้ว แต่ในขณะที่ให้บริการประคบสมุนไพรต้องไม่มีการล็อค/ขัดปิด/ตรึงประตู	
๑.๗.๒.๓ เตียงประคบสมุนไพรมีมาตรฐาน ๔ ข้อ ดังนี้ ๑) เตียงประคบหรือพื้นยกสูงมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๒๐ x ๒.๐๐ เมตร ๒) เบาะมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ x ๑.๘๐ เมตร ๓) ความสูงของเตียงหรือพื้น	๒ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐานครบ ๔ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐาน ๓ ใน ๔ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐานครบ ๔ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐาน ๓ ใน ๔ ข้อ		๒ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐานครบ ๔ ข้อ ๑ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐาน ๓ ใน ๔ ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
ยกสูงมีความเหมาะสมกับการให้บริการประคบสมุนไพร โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการ และมีระบบการจัดการความปลอดภัย ขณะขึ้น-ลงจากเตียง ๔) ที่ว่างระหว่างเตียง หรือที่ว่างระหว่างเบาะประคบสมุนไพร(ในกรณียกพื้นสูง) ห่างกันไม่น้อยกว่า ๐.๘๐ เมตร	๐ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐานน้อยกว่า ๓ ข้อ		๐ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐานน้อยกว่า ๓ ข้อ		๐ คะแนน = เตียงประคบได้มาตรฐานน้อยกว่า ๓ ข้อ	
๑.๗.๒.๔ เบาะที่นอนและอุปกรณ์ที่จำเป็นมีมาตรฐาน ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) เบาะที่นอนเป็นที่นอนแข็งหุ้มด้วยวัสดุที่คงทน ๒) มีผ้าปูที่นอน หมอน พร้อมปลอกหมอน ผ้าขวางเตียงที่สะอาด ๓) ผ้าคลุมตัวผู้รับบริการที่สะอาด	๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานเพียง๑ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานเพียง๑ข้อ		๒ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานครบทั้ง ๓ ข้อ ๑ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานข้อ ๑) และข้อ ๒) ๐ คะแนน = เบาะที่นอน และอุปกรณ์ที่จำเป็นได้มาตรฐานเพียง๑ข้อ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๗.๒.๕ มีม่านกั้นระหว่างเตียงให้เป็นสัดส่วน	๒ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงที่ใช้การได้ดี แต่มีไม่ครบทุกเตียง ๐ คะแนน = ไม่มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียง		๒ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงที่ใช้การได้ดี แต่มีไม่ครบทุกเตียง ๐ คะแนน = ไม่มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียง		๒ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียงที่ใช้การได้ดี แต่มีไม่ครบทุกเตียง ๐ คะแนน = ไม่มีม่านกั้นระหว่างเตียงทุกเตียง	
๑.๗.๒.๖ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ หรือในกรณีที่ไม่มีอ่างล้างมือสามารถใช้น้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือเช็ดมือแทนการล้างมือได้	๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ		๒ คะแนน = มีอ่างล้างมือและสบู่ที่ใช้การได้ดี หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่พร้อมใช้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอ่างล้างมือ/ไม่มีสบู่ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ หรือมีน้ำยาสำหรับทำความสะอาดมือที่หมดอายุ	
๑.๗.๒.๗ มีพัดลมระบายอากาศ หรือช่องระบายอากาศเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศ หรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก		๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศ หรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก		๒ คะแนน = มีพัดลมระบายอากาศ หรือมีช่องระบายอากาศที่ใช้การได้ดีและอากาศถ่ายเทได้สะดวก	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีพัดลมระบายอากาศ หรือไม่มีช่องระบายอากาศ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๗.๒.๘ มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้และผู้รับบริการ	๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสม ไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสม ไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ		๒ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบอย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ และผู้ให้บริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีที่วางหม้อน้ำร้อนนึ่งลูกประคบไม่เหมาะสม ไม่ปลอดภัย และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มารับบริการ	
๑.๘ ห้องหรือบริเวณที่เตรียมอุปกรณ์ในการทับหม้อเกลือ ๑.๘.๑ อยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก	ใน รพ.สต. ยังไม่กำหนดให้มีห้องหรือบริเวณที่เตรียมอุปกรณ์ในการทับหม้อเกลือจึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต.มีการให้บริการทับหม้อเกลือต้องประเมินมาตรฐานของห้องหรือบริเวณที่เตรียม		๒ คะแนน = อยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = อยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	อุปกรณ์ในการทับหม้อเกลือ และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน		๐ คะแนน = อยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทได้ไม่สะดวก		๐ คะแนน = อยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทได้ไม่สะดวก	
๑.๘.๒ แหล่งของความร้อนเพื่อให้หม้อเกลือสมุนไพรร้อน ถ้ามีการใช้แหล่งของความร้อนเพียง ๑ อย่างก็ประเมินเพียง ๑ อย่าง แต่ถ้ามีการใช้หลายรูปแบบต้องประเมินแหล่งของความร้อนหลายรูปแบบเช่นกัน ดังนี้ ๑.๘.๒.๑ กรณีใช้เตาถ่าน บริเวณใกล้เคียงต้องไม่มีอุปกรณ์ที่เป็นเชื้อไฟที่ทำให้ติดไฟง่าย	—		๒ คะแนน = บริเวณใกล้เคียงต้องไม่มีอุปกรณ์ที่เป็นเชื้อไฟที่ทำให้ติดไฟง่าย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = บริเวณใกล้เคียงมีอุปกรณ์ที่เป็นเชื้อไฟที่ทำให้ติดไฟง่าย		๒ คะแนน = บริเวณใกล้เคียงต้องไม่มีอุปกรณ์ที่เป็นเชื้อไฟที่ทำให้ติดไฟง่าย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = บริเวณใกล้เคียงมีอุปกรณ์ที่เป็นเชื้อไฟที่ทำให้ติดไฟง่าย	
๑.๘.๒.๒ กรณีใช้แก๊ส ต้องมีวาวเปิด–ปิด และมีระบบตัดแก๊ส	—		๒ คะแนน = มีวาว เปิด-ปิด และมีระบบตัดแก๊สและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีวาวเปิด-ปิดแต่ไม่มีระบบตัดแก๊ส ๐ คะแนน = ไม่มีวาวเปิด-ปิดและไม่มีระบบตัดแก๊ส		๒ คะแนน = มีวาว เปิด-ปิด และมีระบบตัดแก๊สและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = มีวาวเปิด-ปิดแต่ไม่มีระบบตัดแก๊ส ๐ คะแนน = ไม่มีวาวเปิด-ปิดและไม่มีระบบตัดแก๊ส	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๘.๒.๓ กรณีที่ใช้เตาไฟฟ้าต้องมีระบบเปิด – ปิดเตาไฟฟ้าและมีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจร	—-		๒ คะแนน = มีระบบเปิด-ปิดเตาไฟฟ้าและมีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจรและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบเปิด-ปิดเตาไฟฟ้าหรือไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่ว ไฟฟ้าลัดวงจร หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีระบบเปิด-ปิดเตาไฟฟ้าและมีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่วและไฟฟ้าลัดวงจรและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีระบบเปิด-ปิดเตาไฟฟ้าหรือไม่มีระบบป้องกันไฟฟ้ารั่ว ไฟฟ้าลัดวงจร หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๘.๓ มีอุปกรณ์ดับเพลิง	—-		๒ คะแนน = มีอุปกรณ์ดับเพลิงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอุปกรณ์ดับเพลิง หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีอุปกรณ์ดับเพลิงและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีอุปกรณ์ดับเพลิง หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๙ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ๑.๙.๑ แยกห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ชาย – หญิง แต่ถ้าหากไม่สามารถแยกห้อง ชาย–หญิง ได้ต้องบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการชาย–หญิง ได้อย่างเหมาะสม	๒ คะแนน = มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าแยกชาย-หญิง หรือถ้ามีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าห้องเดียวไม่แยกชาย - หญิง		๒ คะแนน = มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าแยกชาย-หญิง หรือถ้ามีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าห้องเดียวไม่แยกชาย - หญิง		๒ คะแนน = มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าแยกชาย-หญิง หรือถ้ามีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าห้องเดียวไม่แยกชาย - หญิง	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	แต่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการชาย-หญิงได้เหมาะสมและสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าแยกชาย-หญิงแต่ใช้การไม่ได้หรือห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีห้องเดี่ยวไม่แยกชาย-หญิงและไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม		แต่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการชาย-หญิงได้เหมาะสมและสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าแยกชาย-หญิงแต่ใช้การไม่ได้หรือห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีห้องเดี่ยวไม่แยกชาย-หญิงและไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม		แต่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการชาย-หญิงได้เหมาะสมและสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าแยกชาย-หญิงแต่ใช้การไม่ได้หรือห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีห้องเดี่ยวไม่แยกชาย-หญิงและไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าของผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม	
๑.๙.๒ ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ	๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่มีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ หรือใช้ม่าน-ฉากกั้นเพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้า		๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่มีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ หรือใช้ม่าน-ฉากกั้นเพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้า		๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่มีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ หรือใช้ม่าน-ฉากกั้นเพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้า	
๑.๙.๓ มีจำนวนเพียงพอกับผู้รับบริการ	๒ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการแต่ใช้การได้ไม่ดี ๐ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนไม่เพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการแต่ใช้การได้ไม่ดี ๐ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนไม่เพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการแต่ใช้การได้ไม่ดี ๐ คะแนน = ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้ามีจำนวนไม่เพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๙.๔ มีระบายอากาศที่ดีไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น	๒ คะแนน = มีระบายอากาศที่ดีไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีระบายอากาศที่ดีไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีระบายอากาศที่ดีไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๐ คะแนน = ไม่มีการระบายอากาศ/อับชื้น มีกลิ่นเหม็น		๐ คะแนน = ไม่มีการระบายอากาศ/อับชื้น มีกลิ่นเหม็น		๐ คะแนน = ไม่มีการระบายอากาศ/อับชื้น มีกลิ่นเหม็น	
๑.๙.๕ มีแสงสว่างเพียงพอ	๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่างไม่เพียงพอ/ไม่มีแสงสว่าง		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่างไม่เพียงพอ/ไม่มีแสงสว่าง		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่างไม่เพียงพอ/ไม่มีแสงสว่าง	
๑.๙.๖ มีเสื้อผ้าที่เหมาะสม และเพียงพอกับผู้รับบริการ	๒ คะแนน = มีเสื้อผ้าที่สะอาด ใช้การได้ดี ทุกตัว และเพียงพอกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีเสื้อผ้าที่สะอาด และเพียงพอกับผู้รับบริการแต่มีบางตัวที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดี/ชำรุด ๐ คะแนน = ไม่มีเสื้อผ้าเปลี่ยนให้กับผู้บริการ หรือมีเสื้อผ้า แต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด/ชำรุด หรือไม่เพียงพอ		๒ คะแนน = มีเสื้อผ้าที่สะอาด ใช้การได้ดี ทุกตัว และเพียงพอกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีเสื้อผ้าที่สะอาด และเพียงพอกับผู้รับบริการแต่มีบางตัวที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดี/ชำรุด ๐ คะแนน = ไม่มีเสื้อผ้าเปลี่ยนให้กับผู้บริการ หรือมีเสื้อผ้า แต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด/ชำรุด หรือไม่เพียงพอ		๒ คะแนน = มีเสื้อผ้าที่สะอาด ใช้การได้ดี ทุกตัว และเพียงพอกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีเสื้อผ้าที่สะอาด และเพียงพอกับผู้รับบริการแต่มีบางตัวที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดี/ชำรุด ๐ คะแนน = ไม่มีเสื้อผ้าเปลี่ยนให้กับผู้บริการ หรือมีเสื้อผ้า แต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด/ชำรุด หรือไม่เพียงพอ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๑๐ ห้องอาบน้ำ ๑.๑๐.๑ แยกห้องอาบน้ำ ชาย – หญิง แต่ถ้าหากไม่สามารถแยกห้องอาบน้ำชาย – หญิงได้ต้องบริหารจัดการเรื่องเวลาการให้บริการอาบน้ำแก่ผู้รับบริการชาย-หญิง ได้อย่างเหมาะสม	ใน รพ.สต. ไม่มีการกำหนดให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร จึงไม่ต้องประเมินห้องอาบน้ำ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต.มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร จะต้องมีห้องอาบน้ำ และต้องประเมินมาตรฐานของห้องอาบน้ำ และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนเหมือนกับ รพช.		๒ คะแนน = มีห้องอาบน้ำแยกชาย-หญิง ในกรณี ที่มีห้องอาบน้ำเพียงห้องเดียวไม่ได้แยกชาย-หญิง ให้พิจารณากลับไปดูการประเมินของห้องอบไอน้ำสมุนไพรที่ไม่ได้แยกชาย-หญิงนั้นต้องมีการบริหารจัดการเรื่องเวลาการอบไอน้ำสมุนไพรของผู้รับบริการชาย-หญิง ไม่ปะปนกันได้อย่างเหมาะสม และตรวจสอบได้ ดังนั้นเมื่อสามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาของการอบไอน้ำสมุนไพรได้อย่างเหมาะสมแล้ว		๒ คะแนน = มีห้องอาบน้ำแยกชาย-หญิง ในกรณี ที่มีห้องอาบน้ำเพียงห้องเดียวไม่ได้แยกชาย-หญิง ให้พิจารณากลับไปดูการประเมินของห้องอบไอน้ำสมุนไพรที่ไม่ได้แยกชาย-หญิงนั้นต้องมีการบริหารจัดการเรื่องเวลาการอบไอน้ำสมุนไพรของผู้รับบริการชาย-หญิง ไม่ปะปนกันได้อย่างเหมาะสม และตรวจสอบได้ ดังนั้นเมื่อสามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาของการอบไอน้ำสมุนไพรได้อย่างเหมาะสมแล้ว	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			ก็มีผลให้สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องอาบน้ำของผู้รับบริการ ชาย-หญิง ไม่ปะปนกันได้อย่างเหมาะสม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีห้องอาบน้ำแยกชาย-หญิง แต่ใช้การไม่ได้ หรือในกรณีมีเพียงห้องเดียวไม่ได้แยกชาย-หญิง ให้พิจารณาดูที่การประเมินห้องอบไอน้ำสมุนไพรที่ไม่ได้แยก ชาย-หญิง นั้น ไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการอบไอน้ำสมุนไพรของผู้รับบริการชาย-หญิง ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น		ก็มีผลให้สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องอาบน้ำของผู้รับบริการ ชาย-หญิง ไม่ปะปนกันได้อย่างเหมาะสม ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีห้องอาบน้ำแยกชาย-หญิง แต่ใช้การไม่ได้ หรือในกรณีมีเพียงห้องเดียวไม่ได้แยกชาย-หญิง ให้พิจารณาดูที่การประเมินห้องอบไอน้ำสมุนไพรที่ไม่ได้แยก ชาย-หญิง นั้น ไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการอบไอน้ำสมุนไพรของผู้รับบริการชาย-หญิง ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			เมื่อไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาของการอบไอน้ำสมุนไพรได้อย่างเหมาะสม แล้วจึงมีผลให้ไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องอาบน้ำของผู้รับบริการ ชาย – หญิง ได้		เมื่อไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาของการอบไอน้ำสมุนไพรได้อย่างเหมาะสม แล้วจึงมีผลให้ไม่สามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาการใช้ห้องอาบน้ำของผู้รับบริการ ชาย – หญิง ได้	
๑.๑๐.๒ ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ	—		๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ		๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ	
๑.๑๐.๓ มีจำนวนเพียงพอกับผู้รับบริการ	—		๒ คะแนน = ห้องอาบน้ำมีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการและใช้การได้ดี		๒ คะแนน = ห้องอาบน้ำมีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการและใช้การได้ดี	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๑ คะแนน = ห้องอาบน้ำมีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการแต่ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ห้องอาบน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการหรือมีห้องอาบน้ำแต่ใช้การไม่ได้		๑ คะแนน = ห้องอาบน้ำมีจำนวนเพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการแต่ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ห้องอาบน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอกับการใช้บริการของผู้รับบริการหรือมีห้องอาบน้ำแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๑๐.๔ สะอาดและมีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้นไม่มีกลิ่นเหม็น	—		๒ คะแนน = สะอาดและมีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่สะอาด ไม่มีการระบายอากาศ อับชื้น มีกลิ่นเหม็น		๒ คะแนน = สะอาดและมีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่สะอาด ไม่มีการระบายอากาศ อับชื้น มีกลิ่นเหม็น	
๑.๑๐.๕ มีแสงสว่างเพียงพอ	—		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่างไม่เพียงพอ / ไม่มีแสงสว่าง		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่างไม่เพียงพอ / ไม่มีแสงสว่าง	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๑๐.๖ มีรองเท้าแตะที่เหมาะสมและเพียงพอกับผู้รับบริการ	—		๒ คะแนน = มีรองเท้าแตะที่สะอาดเปลี่ยนให้กับผู้รับบริการใช้การได้ดีทุกคู่และเพียงพอกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีรองเท้าแตะที่สะอาดเปลี่ยนให้กับผู้รับบริการและเพียงพอ แต่มีบางคู่ที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ไม่มีรองเท้าแตะเปลี่ยนให้ผู้รับบริการ หรือมีแต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด ชำรุด ใช้การไม่ได้ หรือไม่เพียงพอ		๒ คะแนน = มีรองเท้าแตะที่สะอาดเปลี่ยนให้กับผู้รับบริการใช้การได้ดีทุกคู่และเพียงพอกับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีรองเท้าแตะที่สะอาดเปลี่ยนให้กับผู้รับบริการและเพียงพอ แต่มีบางคู่ที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ไม่มีรองเท้าแตะเปลี่ยนให้ผู้รับบริการ หรือมีแต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด ชำรุด ใช้การไม่ได้ หรือไม่เพียงพอ	
๑.๑๑ ห้องส้วม ๑.๑๑.๑ มีการแยกห้องส้วมชาย – หญิง	๒ คะแนน = มีการแยกห้องส้วมชาย-หญิง ยกเว้นในรพ.สต. ที่ใช้แปลนแบบเก่า		๒ คะแนน = มีการแยกห้องส้วมชาย-หญิง ยกเว้นในรพ.สต. ที่ใช้แปลนแบบเก่า		๒ คะแนน = มีการแยกห้องส้วมชาย-หญิง ยกเว้นในรพ.สต. ที่ใช้แปลนแบบเก่า	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ที่มีขนาดเล็ก ทำให้มีห้องส้วมเพียงห้องเดียว ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่ได้แยกห้องส้วมชาย – หญิง (ยกเว้น รพ.สต. แปลนแบบเก่า) หรือ ไม่มีห้องส้วม หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		ที่มีขนาดเล็ก ทำให้มีห้องส้วมเพียงห้องเดียว ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่ได้แยกห้องส้วมชาย – หญิง (ยกเว้น รพ.สต. แปลนแบบเก่า) หรือ ไม่มีห้องส้วม หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		ที่มีขนาดเล็ก ทำให้มีห้องส้วมเพียงห้องเดียว ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่ได้แยกห้องส้วมชาย – หญิง (ยกเว้น รพ.สต. แปลนแบบเก่า) หรือ ไม่มีห้องส้วม หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๑๑.๒.ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการและมีเพียงพอกับการใช้บริการ	๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการเพียงพอกับการใช้บริการและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการเพียงพอกับการใช้บริการแต่ใช้การไม่ได้ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการและมี		๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการเพียงพอกับการใช้บริการและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการเพียงพอกับการใช้บริการแต่ใช้การไม่ได้ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการและมี		๒ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการเพียงพอกับการใช้บริการและใช้การได้ดี ๑ คะแนน = ขนาดห้องมีความเหมาะสมกับผู้รับบริการเพียงพอกับการใช้บริการแต่ใช้การไม่ได้ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ขนาดห้องไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการและมี	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ไม่เพียงพอ กับการใช้บริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		ไม่เพียงพอ กับการใช้บริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		ไม่เพียงพอ กับการใช้บริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
๑.๑๑.๓ สะอาด มีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้นไม่มีกลิ่นเหม็น	๒ คะแนน = สะอาดมีการระบาย อากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่สะอาด ไม่มี การระบายอากาศ อับชื้น มีกลิ่นเหม็น		๒ คะแนน = สะอาดมีการระบาย อากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่สะอาด ไม่มี การระบายอากาศ อับชื้น มีกลิ่นเหม็น		๒ คะแนน = สะอาดมีการระบาย อากาศที่ดี ไม่อับชื้น ไม่มีกลิ่นเหม็น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่สะอาด ไม่มี การระบายอากาศ อับชื้น มีกลิ่นเหม็น	
๑.๑๑.๔ มีแสงสว่างเพียงพอ	๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่าง ไม่เพียงพอ/ ไม่มีแสงสว่าง		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่าง ไม่เพียงพอ/ ไม่มีแสงสว่าง		๒ คะแนน = มีแสงสว่างเพียงพอ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีแสงสว่าง ไม่เพียงพอ/ ไม่มีแสงสว่าง	
๑.๑๑.๕ มีรองเท้าแตะที่เหมาะสม และเพียงพอกับผู้รับบริการ	๒ คะแนน = มีรองเท้าแตะ ที่สะอาดเปลี่ยน ให้กับผู้รับบริการ ใช้การได้ดีทุกคู่ และเพียงพอ กับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีรองเท้าแตะ ที่สะอาดเปลี่ยน ให้กับผู้รับบริการ แต่มีบางคู่		๒ คะแนน = มีรองเท้าแตะ ที่สะอาดเปลี่ยน ให้กับผู้รับบริการ ใช้การได้ดีทุกคู่ และเพียงพอ กับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีรองเท้าแตะ ที่สะอาดเปลี่ยน ให้กับผู้รับบริการ แต่มีบางคู่		๒ คะแนน = มีรองเท้าแตะ ที่สะอาดเปลี่ยน ให้กับผู้รับบริการ ใช้การได้ดีทุกคู่ และเพียงพอ กับผู้รับบริการ ๑ คะแนน = มีรองเท้าแตะ ที่สะอาดเปลี่ยน ให้กับผู้รับบริการ แต่มีบางคู่	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ไม่มีรองเท้าแตะเปลี่ยนให้ผู้รับบริการ หรือมีแต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด/ชำรุด ใช้การไม่ได้ หรือ ไม่เพียงพอ		ที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ไม่มีรองเท้าแตะเปลี่ยนให้ผู้รับบริการ หรือมีแต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด/ชำรุด ใช้การไม่ได้ หรือ ไม่เพียงพอ		ที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร ๐ คะแนน = ไม่มีรองเท้าแตะเปลี่ยนให้ผู้รับบริการ หรือมีแต่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ เช่น ไม่สะอาด/ชำรุด ใช้การไม่ได้ หรือ ไม่เพียงพอ	
๑.๑๒ ตู้สำหรับเก็บของหรือระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการ มีตู้เก็บของหรือระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวของผู้รับบริการที่ใช้การได้ดีเพียงพอและปลอดภัย	๒ คะแนน = มีตู้สำหรับเก็บของหรือมีระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวสำหรับผู้รับบริการที่ใช้การได้ดีเพียงพอและปลอดภัย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีตู้สำหรับเก็บของใช้ส่วนตัวสำหรับผู้รับบริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้/ไม่เพียงพอ/ไม่ปลอดภัย		๒ คะแนน = มีตู้สำหรับเก็บของหรือมีระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวสำหรับผู้รับบริการที่ใช้การได้ดีเพียงพอและปลอดภัย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีตู้สำหรับเก็บของใช้ส่วนตัวสำหรับผู้รับบริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้/ไม่เพียงพอ/ไม่ปลอดภัย		๒ คะแนน = มีตู้สำหรับเก็บของหรือมีระบบรับฝากของใช้ส่วนตัวสำหรับผู้รับบริการที่ใช้การได้ดีเพียงพอและปลอดภัย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีตู้สำหรับเก็บของใช้ส่วนตัวสำหรับผู้รับบริการ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้/ไม่เพียงพอ/ไม่ปลอดภัย	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๑๓ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ / ผู้สูงอายุ ตามความเหมาะสม	๒ คะแนน = มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ/ผู้สูงอายุ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รถเข็น ทางลาด ราวจับเดิน ไม้เท้า บุคคล เป็นต้น และใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ/ผู้สูงอายุ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ/ผู้สูงอายุ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รถเข็น ทางลาด ราวจับเดิน ไม้เท้า บุคคล เป็นต้น และใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ/ผู้สูงอายุ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้		๒ คะแนน = มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ/ผู้สูงอายุ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รถเข็น ทางลาด ราวจับเดิน ไม้เท้า บุคคล เป็นต้น และใช้การได้ดี ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ/ผู้สูงอายุ หรือมีแต่ใช้การไม่ได้	
คะแนนรวม มาตรฐานด้านสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม						
คะแนนที่ได้						
คะแนนเต็ม						

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๒. ด้านบุคลากร บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการมีมาตรฐาน ดังนี้ **๒.๑ หัวหน้างานการแพทย์แผนไทย** ๒.๑. ๑ ผู้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการแพทย์แผนไทยหรือสมุนไพร ไม่น้อย กว่า ๑ ปี ๒.๑.๒ ผู้ผ่านการศึกษา/ อบรม ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย / สมุนไพร หรือ ๒.๑.๓ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย/สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	๒ คะแนน = หัวหน้างานมีมาตรฐาน ตามข้อ ๒.๑.๑ หรือข้อ ๒.๑.๒ หรือข้อ ๒.๑.๓ ๑ คะแนน = หัวหน้างานมีความรู้ประสบการณ์ด้านการแพทย์แผนไทย /สมุนไพร ระหว่าง ๖ – ๑๑ เดือน ๐ คะแนน = หัวหน้างานไม่ได้มาตรฐาน ทั้งข้อ ๒.๑.๑ หรือข้อ ๒.๑.๒ หรือข้อ ๒.๑.๓		๒ คะแนน = หัวหน้างานมีมาตรฐาน ตามข้อ ๒.๑.๑ หรือข้อ ๒.๑.๒ หรือข้อ ๒.๑.๓ ๑ คะแนน = หัวหน้างานมีความรู้ประสบการณ์ด้านการแพทย์แผนไทย /สมุนไพร ระหว่าง ๖ – ๑๑ เดือน ๐ คะแนน = หัวหน้างานไม่ได้มาตรฐาน ทั้งข้อ ๒.๑.๑ หรือข้อ ๒.๑.๒ หรือข้อ ๒.๑.๓		๒ คะแนน = หัวหน้างานมีมาตรฐาน ตามข้อ ๒.๑.๑ หรือข้อ ๒.๑.๒ หรือข้อ ๒.๑.๓ ๑ คะแนน = หัวหน้างานมีความรู้ประสบการณ์ด้านการแพทย์แผนไทย /สมุนไพร ระหว่าง ๖ – ๑๑ เดือน ๐ คะแนน = หัวหน้างานไม่ได้มาตรฐาน ทั้งข้อ ๒.๑.๑ หรือข้อ ๒.๑.๒ หรือข้อ ๒.๑.๓	
๒.๒ ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรคและสั่งการรักษา ๒.๒.๑ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (แพทย์แผนปัจจุบัน) หรือ ๒.๒.๒ ผู้ประกอบโรคศิลปะ	— —		๒ คะแนน = ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยและสั่งการรักษา		๒ คะแนน = ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยและสั่งการรักษา	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๒.๒.๒.๑ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์หรือ ๒.๒.๒.๒ สาขาการแพทย์แผนไทย ๑) ประเภทเวชกรรมไทย หรือ ๒) ประเภทการผดุงครรภ์ไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) หรือ ๓) ประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน	— —		๑ คะแนน = ทุกคนเป็นแพทย์แผนปัจจุบัน หรือ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย -ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษาเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการผดุงครรภ์ หรือประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน)		๑ คะแนน = ทุกคนเป็นแพทย์แผนปัจจุบัน หรือ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย -ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษาเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการผดุงครรภ์ หรือประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน)	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัย และ สั่งการรักษา ทุกคนไม่ได้เป็น แพทย์แผนปัจจุบัน หรือ ผู้ประกอบ โรคศิลปะ สาขา การแพทย์แผนไทย ประยุกต์ หรือ ผู้ประกอบโรค ศิลปะสาขา การแพทย์แผนไทย ประเภทเวชกรรมไทย		๐ คะแนน = ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัย และ สั่งการรักษา ทุกคนไม่ได้เป็น แพทย์แผนปัจจุบัน หรือ ผู้ประกอบ โรคศิลปะ สาขา การแพทย์แผนไทย ประยุกต์ หรือ ผู้ประกอบโรค ศิลปะสาขา การแพทย์แผนไทย ประเภทเวชกรรมไทย	
๒.๒.๓ บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทย ของกระทรวงสาธารณสุข หรือ หลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ	๒ คะแนน = ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษา เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตามข้อ ๒.๒.๓ หรือ มีแพทย์แผนปัจจุบัน หรือ มีผู้ประกอบโรคศิลปะสาขา		—		—	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
วิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่สามารถทำการซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษาได้ **หมายเหตุ** หลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยหรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะฯ สามารถทำการซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษาได้ มีดังนี้ - หลักสูตรการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมแผนไทย - หลักสูตรครูฝึกแพทย์แผนไทย - หลักสูตรการนวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง - หลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐ ชั่วโมง - หลักสูตรการนวดไทย ๘๐๐ ชั่วโมง - หลักสูตรการรักษาพยาบาลทางการแพทย์แผนไทยสำหรับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย	การแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย ๑ คะแนน = ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษาเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการผดุงครรภ์ไทย หรือประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) ๐ คะแนน = ผู้ที่ทำหน้าที่ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยโรค และสั่งการรักษาไม่ได้เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายตามข้อ					

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
- หลักสูตรทางด้านสาขาการแพทย์แผนไทย (ผู้ที่จบการเรียน การสอนทางด้านการแพทย์แผนไทยในสถาบันการศึกษาแต่ยังไม่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย) - หลักสูตรทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ (ผู้ที่จบการเรียน การสอนทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในสถาบันการศึกษาแต่ยังไม่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์) - หลักสูตรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทย ๑,๓๐๐ ชั่วโมง - หลักสูตรการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติสำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะฯ ใน รพ.สต.	๒.๒.๓ หรือแพทย์แผนปัจจุบัน หรือ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย					
๒.๓ ผู้ให้บริการแพทย์แผนไทย **๒.๓.๑ ผู้ให้บริการแพทย์แผนไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ** **๒.๓.๑.๑ ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ**						

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑. ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (แพทย์แผนปัจจุบัน) หรือ ๒. ผู้ประกอบโรคศิลปะ ๒.๑ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือ ๒.๒ สาขาการแพทย์แผนไทย ๒.๒.๑ ประเภทเวชกรรมไทย หรือ ๒.๒.๒ ประเภทการผดุงครรภ์ไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) หรือ ๒.๒.๓ ประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) ๓. บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยหรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม	๒ คะแนน = ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและฟื้นการฟูสภาพทุกคนได้มาตรฐาน ตาม ข้อ ๑ หรือข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๒ หรือข้อ ๒.๒.๓ หรือข้อ ๓ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนไม่ได้มาตรฐาน ตาม ข้อ ๑ หรือข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๒ หรือข้อ ๒.๒.๓ หรือข้อ ๓		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและฟื้นการฟูสภาพทุกคนได้มาตรฐาน ตาม ข้อ ๑ หรือข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๒ หรือข้อ ๒.๒.๓ หรือข้อ ๓ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนไม่ได้มาตรฐาน ตาม ข้อ ๑ หรือข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๒ หรือข้อ ๒.๒.๓ หรือข้อ ๓		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและฟื้นการฟูสภาพทุกคนได้มาตรฐาน ตาม ข้อ ๑ หรือข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๒ หรือข้อ ๒.๒.๓ หรือข้อ ๓ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนไม่ได้มาตรฐาน ตาม ข้อ ๑ หรือข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๑ หรือข้อ ๒.๒.๒ หรือข้อ ๒.๒.๓ หรือข้อ ๓	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่ได้รับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่สามารถให้บริการนวด เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพได้ **หมายเหตุ** หลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยหรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะฯ สามารถให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพได้มีดังนี้ ๑. หลักสูตรการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมแผนไทย ๒. หลักสูตรการนวดไทย ๘๐๐ ชั่วโมง ๓. หลักสูตรการนวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง						

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๔. หลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐ ชั่วโมง (รายละเอียดตามเอกสารภาคผนวก ช) ๕. หลักสูตรทางด้านการแพทย์แผนไทย (ผู้ที่จบการเรียนการสอนทางด้านการแพทย์แผนไทย ในสถาบันการศึกษาแต่ยังไม่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย) ๖. หลักสูตรทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ (ผู้ที่จบการเรียน การสอนทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในสถาบันการศึกษาแต่ยังไม่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์) ๗. หลักสูตรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทย (๑,๓๐๐ ชั่วโมง)						
๒.๓.๑.๒ ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ๑. ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพมาตรฐาน (ตามข้อ ๒.๓.๑.๑) ๒. บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม	ใน รพ.สต. กำหนดให้มีบริการประคบสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ จึงต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร อบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือ ข้อ๒ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร อบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือ ข้อ๒ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขพ.ศ. ๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุขหรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยหรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่สามารถให้บริการประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ **หมายเหตุ** หลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุขหรือ หลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยหรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่สามารถให้บริการ การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพได้ มีดังนี้ ๑. หลักสูตรการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมแผนไทย ๒. หลักสูตรการนวดไทย ๘๐๐ ชั่วโมง ๓. หลักสูตรการนวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง ๔. หลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐ ชั่วโมง (รายละเอียดตามเอกสารภาคผนวก ช) ๕. หลักสูตรทางด้านการแพทย์แผนไทย (ผู้ที่จบการเรียนการสอนทางด้านการแพทย์แผนไทย ในสถาบันการศึกษาแต่ยังไม่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะ	๒ คะแนน = ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร (อบไอน้ำสมุนไพร) เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือ ข้อ ๒ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร (อบไอน้ำสมุนไพร) เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนไม่ได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒		๐ คะแนน = ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร อบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนไม่ได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒		๐ คะแนน = ผู้ให้บริการประคบสมุนไพร อบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพทุกคนไม่ได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
สาขาการแพทย์แผนไทย) ๖. หลักสูตรทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ (ผู้ที่จบการเรียน การสอนทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในสถาบันการศึกษาแต่ยังไม่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์) ๗. หลักสูตรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทย (๑,๓๐๐ ชั่วโมง) ๘. หลักสูตรครูฝึกแพทย์แผนไทย ๙. หลักสูตรการรักษาทางการแพทย์แผนไทยสำหรับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย						
๒.๓.๑.๓ ผู้ให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การอาบสมุนไพร การนาบอิฐ การนั่งถ่าน และการอยู่ไฟในหญิงหลังคลอด ๑. ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือ ๒. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือ ๓. ผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทย ๓.๑ ประเภทเวชกรรมไทย หรือ ๓.๒ ประเภทการผดุงครรภ์ไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน) หรือ	การให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การอาบสมุนไพร การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟในหญิงหลังคลอด ยังไม่ได้กำหนด ให้ รพ.สต. ต้องจัดให้มีบริการ จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การอาบสมุนไพร การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟ ทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือข้อ ๓ ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การอาบสมุนไพร การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟ ทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือข้อ ๓ ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๓.๓ ประเภทการนวดไทย (ทำการประกอบโรคศิลปะเฉพาะสาขาประเภทของตน)	แต่ถ้าหาก รพ.สต.มีการให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การอาบสมุนไพร การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างจะต้องประเมินมาตรฐานของผู้ให้บริการเหล่านี้ และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนเหมือนกับ รพช.		๐ คะแนน = ผู้ให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟ ไม่ได้มาตรฐาน ตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือข้อ ๓		๐ คะแนน = ผู้ให้บริการทับหม้อเกลือ การรัดหน้าท้อง การนาบอิฐ การนั่งถ่าน การอยู่ไฟ ไม่ได้มาตรฐาน ตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือข้อ ๓	
๒.๓.๒ ผู้ให้บริการการแพทย์แผนไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค **๒.๓.๒.๑ ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร และการอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค มีมาตรฐาน ดังนี้** ๑. ผู้ให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพตามข้อ ๒.๓.๑.๑ หรือ ๒. ผู้ให้บริการการประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพตามข้อ ๒.๓.๑.๒ หรือ ๓. บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ						

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทย ของกระทรวงสาธารณสุข หรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่สามารถให้บริการนวด ประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค หรือ ๔. บุคคลซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรการนวดเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการตรวจและประเมินผลมาตรฐานสถานประกอบการกลาง สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข **หมายเหตุ** ๑. หลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุขหรือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือ คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ที่สามารถให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคได้ดั้งนี้	๒ คะแนน = ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ หรือข้อ ๔ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำ สมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคทุกคนไม่ได้มาตรฐาน ข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ หรือข้อ ๔		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ หรือข้อ ๔ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำ สมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคทุกคนไม่ได้มาตรฐาน ข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ หรือข้อ ๔		๒ คะแนน = ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคทุกคนได้มาตรฐานตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ หรือข้อ ๔ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ผู้ให้บริการนวด การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำ สมุนไพร เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคทุกคนไม่ได้มาตรฐาน ข้อ ๑ หรือข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ หรือข้อ ๔	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๑.๑ หลักสูตรที่สามารถให้บริการนวดเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ (หน้าที่ ๑๑๘) ๑.๒ หลักสูตรที่สามารถให้บริการประคบสมุนไพร อบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ(หน้าที่ ๑๑๙) ๑.๓ หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑.๔ หลักสูตรนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๑.๕ หลักสูตรนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา ๑.๖ หลักสูตรนวดไทยสำหรับผู้พิการทางสายตา (๑,๒๐๐ ชั่วโมง) ๑.๗ หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทย (๑๐๐ ชั่วโมง) ๒. หลักสูตรนวดเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการตรวจและประเมินผลมาตรฐานสถานประกอบการกลาง สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (รายละเอียดตามเอกสารในภาคผนวก ซ)						
๒.๔ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	ใน รพ.สต. ยังไม่มีการกำหนดให้มีผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐาน		๒ คะแนน = มีผู้ที่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ อย่างน้อย ๑ คน		๒ คะแนน = มีผู้ที่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ อย่างน้อย ๑ คน	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต.มีผู้ที่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ จะได้ ๒ คะแนน และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย		๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีผู้ที่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์		๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีผู้ที่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	
รวมคะแนน มาตรฐานด้านบุคคลากร						
คะแนนที่ได้						
คะแนนเต็ม						
๓. ด้านการปฏิบัติงาน มีมาตรฐานดังนี้ ๓.๑ มีการกำหนดขอบเขต บทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจน	๒ คะแนน = มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน		๒ คะแนน = มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน		๒ คะแนน = มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๓.๒ มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (Standard Operating Procedure : SOP) ที่ชัดเจนซึ่งครอบคลุมการตรวจ วินิจฉัย การรักษา และการบริการความเสี่ยง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการในการดูแลสุขภาพตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย	๒ คะแนน = มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP) ที่ชัดเจนซึ่งครอบคลุมการตรวจวินิจฉัย การรักษา และการบริการความเสี่ยง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำแก่ผู้รับรับบริการในการดูแลสุขภาพตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP)		๒ คะแนน = มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP) ที่ชัดเจนซึ่งครอบคลุมการตรวจวินิจฉัย การรักษา และการบริการความเสี่ยง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำแก่ผู้รับรับบริการในการดูแลสุขภาพตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP)		๒ คะแนน = มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP) ที่ชัดเจนซึ่งครอบคลุมการตรวจวินิจฉัย การรักษา และการบริการความเสี่ยง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำแก่ผู้รับรับบริการในการดูแลสุขภาพตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP)	
รวมคะแนน มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน						
คะแนนที่ได้						
คะแนนเต็ม						

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๔. ด้านการควบคุมคุณภาพ มีมาตรฐานดังนี้ ๔.๑ มีการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการมารับบริการ โดยมีแนวทางการควบคุมคุณภาพ ดังนี้ ๔.๑.๑ มีแบบรายงานการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จาการรับบริการ ๔.๑.๒ ดำเนินการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการมารับบริการ ๔.๑.๓ ถ้าหากมีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ให้รายงานผู้บังคับบัญชาภายใน ๗ วัน ๔.๑.๔ การรายงานจะต้องระบุมาตรการแก้ไขเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์จากการรับบริการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ ๔.๑.๕ กรณีที่มีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ไม่ร้ายแรงให้รายงานเฉพาะหัวหน้างาน ๔.๑.๕ กรณีที่มีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ร้ายแรง ต้องรายงานตามลำดับขั้น	๒ คะแนน = **กรณีที่ ๑** ถ้าไม่มีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ และข้อ ๔.๑.๒ **กรณีที่ ๒** ถ้ามีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ไม่ร้ายแรง จะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ ถึงข้อ ๔.๑.๕ **กรณีที่ ๓** ถ้ามีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ร้ายแรงจะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ ถึงข้อ ๔.๑.๔ และข้อ ๔.๑.๖ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการดำเนินการตามข้อ ๔.๑.๑ หรือข้อ ๔.๑.๒ หรือหรือข้อ ๔.๑.๓ หรือข้อ ๔.๑.๔ หรือข้อ ๔.๑.๕ หรือข้อ ๔.๑.๖		๒ คะแนน = **กรณีที่ ๑** ถ้าไม่มีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ และข้อ ๔.๑.๒ **กรณีที่ ๒** ถ้ามีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ไม่ร้ายแรง จะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ ถึงข้อ ๔.๑.๕ **กรณีที่ ๓** ถ้ามีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ร้ายแรงจะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ ถึงข้อ ๔.๑.๔ และข้อ ๔.๑.๖ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการดำเนินการตามข้อ ๔.๑.๑ หรือข้อ ๔.๑.๒ หรือหรือข้อ ๔.๑.๓ หรือข้อ ๔.๑.๔ หรือข้อ ๔.๑.๕ หรือข้อ ๔.๑.๖		๒ คะแนน = **กรณีที่ ๑** ถ้าไม่มีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ และข้อ ๔.๑.๒ **กรณีที่ ๒** ถ้ามีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ไม่ร้ายแรง จะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ ถึงข้อ ๔.๑.๕ **กรณีที่ ๓** ถ้ามีเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่ร้ายแรงจะต้องมี ข้อ ๔.๑.๑ ถึงข้อ ๔.๑.๔ และข้อ ๔.๑.๖ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการดำเนินการตามข้อ ๔.๑.๑ หรือข้อ ๔.๑.๒ หรือหรือข้อ ๔.๑.๓ หรือข้อ ๔.๑.๔ หรือข้อ ๔.๑.๕ หรือข้อ ๔.๑.๖	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๔.๒ มีการกำหนดตัวชี้วัด ด้านคุณภาพบริการ เช่น อัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อน ความพึงพอใจของผู้รับบริการ/ผู้ให้บริการ เป็นต้น	๒ คะแนน = มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการและมีแนวทางในการเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการ		๒ คะแนน = มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการและมีแนวทางในการเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการ		๒ คะแนน = มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการและมีแนวทางในการเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่ชัดเจน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพบริการ	
รวมคะแนน มาตรฐานด้านการควบคุมคุณภาพ						
คะแนนที่ได้						
คะแนนเต็ม						
๕. ด้านการจัดบริการ **๕.๑ การจัดบริการผู้ป่วยนอก** ๕.๑.๑ มีระบบการตรวจ วินิจฉัย สั่งการรักษา โดยผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	—		๒ คะแนน = มีการตรวจวินิจฉัยสั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรคศิลปะฯ อย่างน้อย ๓ วัน/สัปดาห์ ๑ คะแนน = มีการตรวจวินิจฉัยสั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรคศิลปะฯ ๑-๒ วัน/สัปดาห์		๒ คะแนน = มีการตรวจวินิจฉัยสั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรคศิลปะฯ ทุกวันในเวลาราชการ ๑ คะแนน = มีการตรวจวินิจฉัยสั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรคศิลปะฯ ๑-๔ วัน/สัปดาห์	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = ไม่มีการตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรคศิลปะฯ		๐ คะแนน = ไม่มีการตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรคศิลปะฯ	
๕.๑.๒ มีระบบการตรวจ วินิจฉัย สั่งการรักษา โดยผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยหรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	๒ คะแนน = มีการตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษาโดยผู้ที่ได้รับมอบหมายฯอย่างน้อย ๓ วัน / สัปดาห์ หรือในกรณีที่มีผู้ประกอบโรคศิลปะฯ ทำการตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษาอย่างน้อย ๓ วัน /สัปดาห์ ๑ คะแนน = มีการตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษาโดยผู้ที่ได้รับมอบหมายฯ ๑-๒ วัน/สัปดาห์ หรือในกรณีที่มีผู้ประกอบโรคศิลปะฯ ทำการตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษาอย่างน้อย ๑-๒ วัน/สัปดาห์		—		—	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๐ คะแนน = ไม่มีการตรวจ วินิจฉัย สั่งการรักษา โดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือโดยผู้ประกอบ โรคศิลปะฯ					
๕.๑.๓ มีห้องตรวจแพทย์แผนไทย ที่ชัดเจน (ทำการตรวจ วินิจฉัย) สั่งการรักษาโดยผู้ประกอบโรค ศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทเวชกรรมไทย หรือสาขา การแพทย์แผนไทยประยุกต์)	ในรพ.สต. ยังไม่มีการกำหนด ให้มีห้องตรวจแพทย์แผนไทย จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐาน ในข้อนี้ แต่ถ้า รพ.สต. แห่งใดมีห้อง ตรวจแพทย์แผนไทยที่ชัดเจน ผู้รับบริการสามารถเข้าถึง บริการได้ง่าย จะได้ ๒ คะแนน ในข้อนี้และนำคะแนนมาเป็น ฐานในการคิดคะแนนด้วย และ ต้องไปประเมินมาตรฐานของ ห้องตรวจโรคในด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งแวดล้อม ด้วย		๒ คะแนน = มีห้องตรวจแพทย์ แผนไทยที่ชัดเจน/ ผู้รับบริการเข้าถึง บริการได้ง่าย เช่น อยู่บริเวณเดียวกัน กับห้องตรวจโรค ของแผนปัจจุบัน หรือมีห้องตรวจ แพทย์แผนไทย ที่ชัดเจนของ โรงพยาบาล แพทย์แผนไทย/ อาคารศูนย์ส่งเสริม สุขภาพแผนไทยเป็นต้น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีห้องตรวจแพทย์ แผนไทยที่ไม่ชัดเจน /ผู้รับบริการ ไม่สามารถเข้าถึง บริการได้ง่าย/ ไม่มีห้องตรวจ แพทย์แผนไทย		๒ คะแนน = มีห้องตรวจแพทย์ แผนไทยที่ชัดเจน/ ผู้รับบริการเข้าถึง บริการได้ง่าย เช่น อยู่บริเวณเดียวกัน กับห้องตรวจโรค ของแผนปัจจุบัน หรือมีห้องตรวจ แพทย์แผนไทย ที่ชัดเจนของ โรงพยาบาล แพทย์แผนไทย/ อาคารศูนย์ส่งเสริม สุขภาพแผนไทยเป็นต้น ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = มีห้องตรวจแพทย์ แผนไทยที่ไม่ชัดเจน /ผู้รับบริการ ไม่สามารถเข้าถึง บริการได้ง่าย/ ไม่มีห้องตรวจ แพทย์แผนไทย	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๕.๒ การจัดบริการผู้ป่วยใน ๕.๒.๑ มีการให้บริการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น การนวด การประคบสมุนไพร ในผู้ป่วยในที่เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต การฝังเข็ม เป็นต้น	—		๒ คะแนน = มีการให้บริการแพทย์แผนไทย และ/หรือการแพทย์ผสมผสานแก่ผู้ป่วยในร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการแพทย์แผนไทย หรือการแพทย์ผสมผสานแก่ผู้ป่วยในร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน		๒ คะแนน = มีการให้บริการแพทย์แผนไทย และ/หรือการแพทย์ผสมผสานแก่ผู้ป่วยในร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการแพทย์แผนไทย หรือการแพทย์ผสมผสานแก่ผู้ป่วยในร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน	
๕.๓ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ๕.๓.๑ การใช้ยาแผนไทย ๕.๓.๑.๑ มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับโรงพยาบาล	๒ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับรพ. ≥ ๑๐ รายการ ๑ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับรพ. ๕ – ๙ รายการ ๐ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลัก		๒ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับรพ. ≥ ๒๐ รายการ ๑ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับรพ. ๑๐ –๑๙ รายการ ๐ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลัก		๒ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับรพ. ≥ ๒๕ รายการ ๑ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับรพ. ๑๓– ๒๔ รายการ ๐ คะแนน = มีการใช้ยาแผนไทยในบัญชียาหลัก	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	แห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับ รพ.น้อยกว่า ๕ รายการ หรือไม่มี		แห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับ รพ.น้อยกว่า ๑๐ รายการ หรือไม่มี		แห่งชาติ/ยาเภสัชตำรับ รพ.น้อยกว่า ๑๓ รายการ หรือไม่มี	
๕.๓.๑.๒ มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย	ใน รพ.สต. ยังไม่กำหนดให้มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต. ที่มีผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือ สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ และมีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายจะได้ ๒ คะแนน และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วยและต้องไปประเมินมาตรฐานของห้องหรือบริเวณปรุงยาแผนไทยด้วย		๒ คะแนน = มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย ≥๓ ตำรับ ๑ คะแนน = มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย ๑ – ๒ ตำรับ ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย		๒ คะแนน = มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย ≥๓ ตำรับ ๑ คะแนน = มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย ๑ – ๒ ตำรับ ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้ยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย	
๕.๓.๑.๓ ยาแผนไทยที่ใช้ต้องได้มาตรฐาน GMP (ไม่รวมยาที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย)	๒ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ได้มาตรฐาน GMP ≥๕๐ % ของยาแผนไทยที่ใช้ทั้งหมด ๑ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ได้มาตรฐาน GMP <๕๐ % ของยาแผนไทยที่ใช้		๒ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ได้มาตรฐาน GMP ≥๕๐ % ของยาแผนไทยที่ใช้ทั้งหมด ๑ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ได้มาตรฐาน GMP <๕๐ % ของยาแผนไทยที่ใช้		๒ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ได้มาตรฐาน GMP ≥๕๐ % ของยาแผนไทยที่ใช้ทั้งหมด ๑ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ได้มาตรฐาน GMP <๕๐ % ของยาแผนไทยที่ใช้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ทั้งหมด หรือผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาใน รพ. หรือที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก อย. ๐ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ไม่ได้ GMP หรือไม่ได้ผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาใน รพ. หรือไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก อย. ทุกรายการ หรือไม่มีการใช้ยาแผนไทย		ทั้งหมด หรือผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาใน รพ. หรือที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก อย. ๐ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ไม่ได้ GMP หรือไม่ได้ผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาใน รพ. หรือไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก อย. ทุกรายการ หรือไม่มีการใช้ยาแผนไทย		ทั้งหมด หรือผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาใน รพ. หรือที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก อย. ๐ คะแนน = ยาแผนไทยที่ใช้ไม่ได้ GMP หรือไม่ได้ผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาใน รพ. หรือไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก อย. ทุกรายการ หรือไม่มีการใช้ยาแผนไทย	
๕.๓.๑.๔ ฉลากยาแผนไทยระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ ที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน	๒ คะแนน = มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาแผนไทยที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน ๑ คะแนน = มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาไม่ครบทั้งหมดแต่ระบุอย่างชัดเจน		๒ คะแนน = มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาแผนไทยที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน ๑ คะแนน = มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาไม่ครบทั้งหมดแต่ระบุอย่างชัดเจน		๒ คะแนน = มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาแผนไทยที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน ๑ คะแนน = มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาไม่ครบทั้งหมดแต่ระบุอย่างชัดเจน	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๐ คะแนน = ไม่มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาแผนไทยที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน หรือไม่มีการใช้ยาแผนไทย		๐ คะแนน = ไม่มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาแผนไทยที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน หรือไม่มีการใช้ยาแผนไทย		๐ คะแนน = ไม่มีการระบุชื่อยา สรรพคุณ วิธีการใช้ยาแผนไทยที่ซองยาหรือขวดยาอย่างชัดเจน หรือไม่มีการใช้ยาแผนไทย	
๕.๓.๒ การนวดไทย	๒ คะแนน = มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาล หรือการฟื้นฟูสภาพ		๒ คะแนน = มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาล หรือการฟื้นฟูสภาพ		๒ คะแนน = มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการรักษาพยาบาล หรือการฟื้นฟูสภาพ	
๕.๓.๓ การประคบสมุนไพร	๒ คะแนน = มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ		๒ คะแนน = มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ		๒ คะแนน = มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๕.๓.๔ การอบไอน้ำสมุนไพร	ใน รพ.สต. ยังไม่กำหนดให้มีการจัดบริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพจึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต. มีการจัดบริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพจะได้ ๒ คะแนน และ นำคะแนนมาเป็นฐานในการคิด คะแนน และต้องไปประเมินมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพร และผู้ให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรด้วย		๒ คะแนน = มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ		๒ คะแนน = มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและ/หรือการฟื้นฟูสภาพ	
๕.๓.๕ การทับหม้อเกลือ	ใน รพ.สต. ยังไม่กำหนดให้มีการจัดบริการทับหม้อเกลือเพื่อการฟื้นฟูสภาพมารดาหลังคลอดจึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต.มีการให้บริการทับหม้อเกลือเพื่อการฟื้นฟูสภาพมารดาหลังคลอดจะได้ ๒ คะแนน และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วยและต้องไป		๒ คะแนน = มีการให้บริการทับหม้อเกลือ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการทับหม้อเกลือ		๒ คะแนน = มีการให้บริการทับหม้อเกลือ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการทับหม้อเกลือ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ประเมินมาตรฐานของห้องหรือบริเวณที่เตรียมอุปกรณ์ในการทับหม้อเกลือ และผู้ให้บริการทับหม้อเกลือด้วย					
๕.๔ การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ๕.๔.๑ การนวดไทย	๒ คะแนน = มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค		๒ คะแนน = มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค		๒ คะแนน = มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการนวดไทยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค	
๕.๔.๒ การประคบสมุนไพร	๒ คะแนน = มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค		๒ คะแนน = มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค		๒ คะแนน = มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการประคบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๕.๔.๓ การอบไอน้ำสมุนไพร	ใน รพ.สต. ยังไม่กำหนดให้มีการจัดบริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต. มีการจัดบริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคจะได้ ๒ คะแนน และนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนนด้วย และต้องไปประเมินมาตรฐานของห้องอบไอน้ำสมุนไพร และผู้ให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรด้วย		๒ คะแนน = มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค		๒ คะแนน = มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการป้องกันโรค ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหรือการป้องกันโรค	
๕.๔.๔ การจัดกิจกรรมออกกำลังกายด้วยท่าฤๅษีดัดตนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	๒ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีดัดตนทั้งในหรือนอกหน่วยบริการอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้		๒ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีดัดตนทั้งในหรือนอกหน่วยบริการอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้		๒ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีดัดตนทั้งในหรือนอกหน่วยบริการอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	๑ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตนทั้งในหรือนอกหน่วยบริการอย่างน้อย ๖-๑๑ ครั้ง ต่อปี พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๐ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตนน้อยกว่า ๖ ครั้งต่อปี หรือ ไม่มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตน		๑ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตนทั้งในหรือนอกหน่วยบริการอย่างน้อย ๖-๑๑ ครั้ง ต่อปี พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๐ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตนน้อยกว่า ๖ ครั้งต่อปี หรือ ไม่มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตน		๑ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตนทั้งในหรือนอกหน่วยบริการอย่างน้อย ๖-๑๑ ครั้ง ต่อปี พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๐ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตนน้อยกว่า ๖ ครั้งต่อปี หรือ ไม่มีการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายด้วยท่าฤาษีดัดตน	
๕.๔.๕ การจัดกิจกรรมสมาธิบำบัดสวดมนต์ภาวนา	๒ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมสมาธิบำบัดและ/หรือสวดมนต์ภาวนา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการจัดกิจกรรมสมาธิบำบัดหรือสวดมนต์ภาวนา		๒ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมสมาธิบำบัดและ/หรือสวดมนต์ภาวนา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการจัดกิจกรรมสมาธิบำบัดหรือสวดมนต์ภาวนา		๒ คะแนน = มีการจัดกิจกรรมสมาธิบำบัดและ/หรือสวดมนต์ภาวนา ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการจัดกิจกรรมสมาธิบำบัดหรือสวดมนต์ภาวนา	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๕.๕ ระบบการรายงาน ๕.๕.๑ มีระบบเวชระเบียนด้านการแพทย์แผนไทย **หมายเหตุ** ๑. ข้อมูลผู้รับบริการที่ต้องบันทึกให้ครบถ้วนอย่างน้อย ได้แก่ เลขที่ HN ชื่อ – สกุล อายุ ที่อยู่ อาการ การวินิจฉัยโรค วิธีการให้บริการ ผู้ทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัย สั่งการรักษา เป็นต้น ๒. การบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยสามารถบันทึกลงใน OPD Card หรือบันทึกในคอมพิวเตอร์ได้ตามความเหมาะสม ๓. ระบบเวชระเบียนด้านการแพทย์แผนไทยสามารถ ใช้ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันได้	๒ คะแนน = มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยครบถ้วนประจำวันและสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยประจำวันแต่ข้อมูลที่บันทึกไม่ครบถ้วน ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย		๒ คะแนน = มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยครบถ้วนประจำวันและสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยประจำวันแต่ข้อมูลที่บันทึกไม่ครบถ้วน ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย		๒ คะแนน = มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยครบถ้วนประจำวันและสามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยประจำวันแต่ข้อมูลที่บันทึกไม่ครบถ้วน ๐ คะแนน = ไม่มีการบันทึกข้อมูลผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย	
๕.๕.๒ มีการใช้รหัสการวินิจฉัยโรคและหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย	๒ คะแนน = มีการใช้รหัสการวินิจฉัยโรค/อาการด้านการแพทย์แผนไทย และใช้รหัสหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้รหัสโรค/อาการด้านการแพทย์แผนไทย และไม่ใช้รหัสหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย		๒ คะแนน = มีการใช้รหัสการวินิจฉัยโรค/อาการด้านการแพทย์แผนไทย และใช้รหัสหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้รหัสโรค/อาการด้านการแพทย์แผนไทย และไม่ใช้รหัสหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย		๒ คะแนน = มีการใช้รหัสการวินิจฉัยโรค/อาการด้านการแพทย์แผนไทย และใช้รหัสหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้รหัสโรค/อาการด้านการแพทย์แผนไทย และไม่ใช้รหัสหัตถการด้านการแพทย์แผนไทย	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๕.๕.๓ มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก	๒ คะแนน = มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก		๒ คะแนน = มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก		๒ คะแนน = มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการใช้รหัสยาแผนไทย ๒๔ หลัก	
๕.๕.๔ มีการรายงานข้อมูลบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (สนย.) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๒ คะแนน = มีการรายงานข้อมูลบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของ สนย. กระทรวงสาธารณสุข ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการรายงานบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของ สนย. กระทรวงสาธารณสุข		๒ คะแนน = มีการรายงานข้อมูลบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของ สนย. กระทรวงสาธารณสุข ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการรายงานบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของ สนย. กระทรวงสาธารณสุข		๒ คะแนน = มีการรายงานข้อมูลบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของ สนย. กระทรวงสาธารณสุข ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการรายงานบริการตามโครงสร้างฐานข้อมูลของ สนย. กระทรวงสาธารณสุข	
๕.๖ การทำงานเชิงรุกในชุมชน ๕.๖.๑ การดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ด้วยการนวดไทยและอื่นๆ เป็นต้น	๒ คะแนน = มีการดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ด้วยการนวดไทยและอื่นๆ เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงาน		๒ คะแนน = มีการดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ด้วยการนวดไทยและอื่นๆ เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงาน		๒ คะแนน = มีการดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ด้วยการนวดไทยและอื่นๆ เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงาน	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ด้วยการนวดไทยและอื่นๆ		ที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ด้วยการนวดไทยและอื่นๆ		ที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ด้วยการนวดไทยและอื่นๆ	
๕.๖.๒ การสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม. เป็นต้น	๒ คะแนน = มีการสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม. เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม.		๒ คะแนน = มีการสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม. เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม.		๒ คะแนน = มีการสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม. เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการสนับสนุนการทำงานของหมอพื้นบ้าน อสม.	
๕.๗ การส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ๕.๗.๑ การสำรวจ รวบรวมข้อมูลสมุนไพร ตำรับตำราและเครือข่ายบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชน	๒ คะแนน = มีการสำรวจและ/หรือ รวบรวมข้อมูลสมุนไพรหรือตำรับตำรา หรือเครือข่าย		๒ คะแนน = มีการสำรวจและ/หรือ รวบรวมข้อมูลสมุนไพรหรือตำรับตำรา หรือเครือข่าย		๒ คะแนน = มีการสำรวจและ/หรือ รวบรวมข้อมูลสมุนไพรหรือตำรับตำรา หรือเครือข่าย	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	บุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการสำรวจ หรือ รวบรวม ข้อมูลสมุนไพร ตำรับตำรา เครือข่ายบุคลากร ด้านการแพทย์ แผนไทยในชุมชน		บุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการสำรวจ หรือ รวบรวม ข้อมูลสมุนไพร ตำรับตำรา เครือข่ายบุคลากร ด้านการแพทย์ แผนไทยในชุมชน		บุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชน ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการสำรวจ หรือ รวบรวม ข้อมูลสมุนไพร ตำรับตำรา เครือข่ายบุคลากร ด้านการแพทย์ แผนไทยในชุมชน	
๕.๗.๒ การทำสวนเรียนรู้สมุนไพรในหน่วยบริการ **หมายเหตุ** การทำสวนเรียนรู้สมุนไพรในหน่วยบริการอาจจะทำขึ้นมาใหม่หรือมีอยู่แล้วในหน่วยบริการก็ได้ ขนาดพื้นที่ของสวนสมุนไพรขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละหน่วยบริการ สำหรับสมุนไพรที่ปลูกตั้งแต่ ๑๐ ชนิดขึ้นไป ประกอบด้วยสมุนไพรตามนโยบาย product champion (กวาวเครือขาว ไพล บัวบก กระชายดำ ลูกประคบสมุนไพร) สมุนไพรที่มีความสำคัญ ๓ กลุ่ม (สมุนไพรที่มีค่าต่อการศึกษาวิจัย/สมุนไพรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ/สมุนไพรที่อาจจะสูญพันธุ์) สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ และสมุนไพรหรือผักพื้นบ้านในท้องถิ่น	๒ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพรตั้งแต่ ๑๐ ชนิดขึ้นไป ๑ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพรตั้งแต่ ๕ - ๙ ชนิด ๐ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพร ‹ ๕ ชนิด หรือไม่มีสวนเรียนรู้สมุนไพรในหน่วยบริการ		๒ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพรตั้งแต่ ๑๐ ชนิดขึ้นไป ๑ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพรตั้งแต่ ๕ - ๙ ชนิด ๐ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพร ‹ ๕ ชนิด หรือไม่มีสวนเรียนรู้สมุนไพรในหน่วยบริการ		๒ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพรตั้งแต่ ๑๐ ชนิดขึ้นไป ๑ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพรตั้งแต่ ๕ - ๙ ชนิด ๐ คะแนน = มีสวนเรียนรู้สมุนไพร ในหน่วยบริการที่มีสมุนไพร ‹ ๕ ชนิด หรือไม่มีสวนเรียนรู้สมุนไพรในหน่วยบริการ	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
๕.๘ การฝึกอบรม ๕.๘.๑ การจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสาน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น	๒ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น ๖ – ๑๑		๒ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น ๖ – ๑๑		๒ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น ๖ – ๑๑	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	ครั้งต่อปี พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๐ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น น้อยกว่า ๖ ครั้งต่อปี หรือไม่มีการจัดให้มีการให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย		ครั้งต่อปี พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๐ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น น้อยกว่า ๖ ครั้งต่อปี หรือไม่มีการจัดให้มีการให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย		ครั้งต่อปี พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๐ คะแนน = มีการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น อาหารตามธาตุเจ้าเรือน ผักพื้นบ้าน สมุนไพร เป็นต้น น้อยกว่า ๖ ครั้งต่อปี หรือไม่มีการจัดให้มีการให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย	
๕.๘.๒ การจัดให้มีการให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสานให้กับเจ้าหน้าที่ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ การทำลูกประคบ การนวดพื้นฐานในครัวเรือน เป็นต้น	ใน รพ.สต. ยังไม่กำหนดให้มีการจัดให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสานให้กับเจ้าหน้าที่ จึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน		๒ คะแนน = มีการจัดให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสานให้กับเจ้าหน้าที่ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง		๒ คะแนน = มีการจัดให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และหรือการแพทย์ผสมผสานให้กับเจ้าหน้าที่ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
	แต่ถ้า รพ.สต. มีการให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและ/หรือการแพทย์ผสมผสานให้กับเจ้าหน้าที่พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถ ตรวจสอบได้จะได้ ๒ คะแนน และนำคะแนน มาเป็นฐานในการคิดคะแนน		การใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการจัดให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์ผสมผสานให้กับเจ้าหน้าที่		การใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ เป็นต้น พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ๑ คะแนน = - ๐ คะแนน = ไม่มีการจัดให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์ผสมผสานให้กับเจ้าหน้าที่	
๕.๘.๓ มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกอบรมทางด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสาน	ใน รพ.สต. ยังไม่กำหนดให้มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกอบรมทางด้านการแพทย์แผนไทย / การแพทย์ผสมผสานจึงไม่ต้องประเมินมาตรฐานในข้อนี้ และไม่ต้องนำคะแนนมาเป็นฐานในการคิดคะแนน แต่ถ้า รพ.สต. มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกอบรมทางด้านการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ผสมผสาน พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ จะได้ ๒ คะแนน และนำคะแนนมาเป็นฐานในการ คิดคะแนน		๒ คะแนน = มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกงานด้านการแพทย์แผนไทยและหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น การจัดอบรมในหลักสูตรทางด้านการแพทย์แผนไทย หรือเป็นแหล่งฝึกงานสำหรับนักศึกษาทางด้านการแพทย์แผนไทย เป็นต้น ๑ คะแนน = -		๒ คะแนน = มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกงานด้านการแพทย์แผนไทยและหรือการแพทย์ผสมผสาน เช่น การจัดอบรมในหลักสูตรทางด้านการแพทย์แผนไทย หรือเป็นแหล่งฝึกงานสำหรับนักศึกษาทางด้านการแพทย์แผนไทย เป็นต้น ๑ คะแนน = -	

มาตรฐาน	รพ.สต.	คะแนนที่ได้	รพช.	คะแนนที่ได้	รพศ./รพท.	คะแนนที่ได้
			๐ คะแนน = ไม่มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกงานด้านการแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์ผสมผสาน		๐ คะแนน = ไม่มีการพัฒนาเป็นแหล่งฝึกงานด้านการแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์ผสมผสาน	
รวมคะแนน มาตรฐานด้านการจัดบริการ						
คะแนนที่ได้						
คะแนนเต็ม						

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาคู่ฉบับ
คำสั่งกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ที่ ๒๐๙ / ๒๕๕๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทย ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

....

อนุสนธิ คำสั่งกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่ ๒๗๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ รวมจำนวน ๒๖ ราย และกำหนดบทบาทหน้าที่คณะทำงานฯ ไว้แล้วนั้น

เพื่อให้คณะทำงานดังกล่าวมีความเป็นปัจจุบัน เหมาะสม และบางท่านปรับเปลี่ยนหน้าที่ จึงขอยกเลิกคำสั่งคำสั่งกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่ ๒๗๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ และให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ดังนี้

๑. องค์ประกอบคณะกรรมการ

๑. อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย	สถาบันการแพทย์แผนไทย	รองประธานกรรมการ
๓. หัวหน้าสถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้แทน	คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล	กรรมการ
๔. คณบดีคณะการแพทย์แผนไทย หรือผู้แทน	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	กรรมการ
๕. คณบดีคณะการแพทย์แผนตะวันออก หรือผู้แทน	คณะการแพทย์แผนตะวันออก มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
๖. หัวหน้าสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์หรือผู้แทน	ศูนย์การแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษกหรือผู้แทน	วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ หรือผู้แทน	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน	กรมควบคุมโรค	กรรมการ
๑๐. ผู้จัดการกองทุนอาวุโสกองทุนพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิและแพทย์แผนไทย หรือผู้แทน	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	กรรมการ
๑๑. ประธานคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้แทน		กรรมการ

๑๒../...ผู้อำนวยการ....

๑๒. ประธานคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือผู้แทน		กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรหรือผู้แทน	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	กรรมการ
๑๔. นายแพทย์วิเชียร ตันสุวรรณนนท์	โรงพยาบาลดำเนินสะดวก	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอู่ทอง หรือผู้แทน	โรงพยาบาลอู่ทอง	กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวัฒนานคร หรือผู้แทน	โรงพยาบาลวัฒนานคร	กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพล หรือผู้แทน	โรงพยาบาลพล	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลขุนหาญ หรือผู้แทน	โรงพยาบาลขุนหาญ	กรรมการ
๑๙. นายแพทย์ชนินทร์ ลีวานันท์	ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล	กรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองพูน หรือผู้แทน	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองพูน จ.พิจิตร	กรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านควน หรือผู้แทน	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านควน จ.ชุมพร	กรรมการ
๒๒. น.ส.ดวงใจ ปวงสุข	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเซซ่ง จ.ยโสธร	กรรมการ
๒๓. นายสุขกมล สุขสว่างโรจน์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี	กรรมการ
๒๔. นายสมบูรณ์ ศศิจันทรา	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๒๕. นางเกษร อังศุสิงห์	สถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการและเลขานุการ
๒๖. นางสุกัญญา ฉายาชวลิต	สถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นางสาวอุบลรัตน์ มโนศิลป์	สถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ

๑. พัฒนา ปรับปรุง และจัดทำมาตรฐานด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ
๒. จัดทำเกณฑ์การประเมินมาตรฐานและการให้คะแนนมาตรฐานด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ
๓. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม
๔. อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

สุพรรณ ศรีธรรมมา

(นายสุพรรณ ศรีธรรมมา)

อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย

และการแพทย์ทางเลือก

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
คณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ
วันที่ ๓๐ – ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕
ณ ห้องประชุมจัสเปอร์รูม โรงแรมริชมอนด์ จ.นนทบุรี

รายชื่อคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม

๑. นายแพทย์ปราโมทย์ เสถียรรัตน์	ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย ประธานการประชุม
๒. นายแพทย์ลือชา วนรัตน์	คณบดีคณะการแพทย์แผนตะวันออก มหาวิทยาลัยรังสิต
๓. ดร.ชลทิต สนธิเมือง	รองคณบดีคณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๔. นายแพทย์ชนินทร์ ลีวานันท์	อาจารย์ ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
๕. นายประมวล คำแก้ว	อาจารย์ แทนหัวหน้าสถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
๖. นายศุภกิจ สุวรรณไตรย์	อาจารย์ แทนประธานคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
๗. นายนันธิยะ ศรีแก้ว	อาจารย์ แทนหัวหน้าสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ศูนย์การแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๘. นายเจษฎา อุดมพิทยาสรรพ์	อาจารย์ แทนผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก
๙. นางจริยา ผุดผ่อง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
๑๐. นางสายใจ พินิจเวชการ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค
๑๑. นางสุวภรณ์ มาสุข	แทนผู้จัดการกองทุนอาวุโสกองทุนพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิและ แพทย์แผนไทย สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๑๒. นางกัญจนา ดีวิเศษ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ แทนประธานคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย สำนักคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๑๓. นายแพทย์วิเชียร ตันสุวรรณนนท์	นายแพทย์เชี่ยวชาญ โรงพยาบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
๑๔. ภก.สุขกมล สุขสว่างโรจน์	เภสัชกรชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑๕. นายสมบูรณ์ ศศิจันทรา นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี

๑๖. ภญ.วัจนา ตั้งความเพียร เภสัชกรชำนาญการ
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

๑๗. ภก.เรืองชัย พิทักษ์อัศวกุล เภสัชกรชำนาญการ
โรงพยาบาลพล จังหวัดขอนแก่น

๑๘. ภญ.ดลิชา ชั่งสิริพร เภสัชกรชำนาญการ
โรงพยาบาลอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑๙. นางพาณี วสนาท พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
โรงพยาบาลวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

๒๐. นางสาวภาวนา โสภาลี นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
โรงพยาบาลขุนหาญ จ.ศรีสะเกษ

๒๑. นางจารี ศรีปาน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านควน
จังหวัดชุมพร

๒๒. นางสาวดวงใจ ปวงสุข ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมตำบลเซซ่ง จังหวัดยโสธร

๒๓. นางสาวนภัสสรณ์ พุ่มพิศ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองพูน จังหวัดพิจิตร

๒๔. นางเกษร อังศุสิงห์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๒๕. นางสุกัญญา ฉายาชวลิต นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๒๖. นางสาวอุบลรัตน์ มโนศิลป์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวจิรภรณ์ แนวบุตร เจ้าหน้าที่วิจัย (แพทย์แผนไทยประยุกต์)
ศูนย์การแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒. นางสาวปุณยนุช สิงห์วิเศษ อาจารย์
วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก

๓. นางภาณิศา รักความสุข นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๔. นางอัจฉรา เชียงทอง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๕. นางสุพิญญา เกิดโถ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๖. นางแสงเพ็ชร ภู่มา นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๗. นางสาวณัฐนันท์ ปุณณวิทยาพันธ์ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๘. นางสาวธริตา จันทร์หอม เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน สถาบันการแพทย์แผนไทย

๙. นายจีระมิตร จันทร์ทาโล เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน สถาบันการแพทย์แผนไทย

๑๐. นางสาวกนกพร ชื่นใจดี นักวิชาการสาธารณสุข สถาบันการแพทย์แผนไทย

๑๑. นางสาววรรณภา พุ่มไม้ เจ้าพนักงานธุรการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๑๒. นายสถิตย์ ไกยชน นักจัดการงานทั่วไป สถาบันการแพทย์แผนไทย

ภาคผนวก ค

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
ว่าด้วยบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะ
สาขาการแพทย์แผนไทยหรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ
หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ มาตรา ๑๓ (๒) และมาตรา ๓๐ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ ออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในการความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานหรือลูกจ้างสังกัดกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรือสภากาชาดไทย

“องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้ประกอบโรคศิลปะ” หมายความว่า ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยหรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

“ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

“ควบคุม” หมายความว่า การดูแลหรือกำกับดูแล

ข้อ ๔ บุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือสภากาชาดไทย จะมอบหมายให้ทำการประกอบโรคศิลปะได้ต้องเป็นบุคคลซึ่งระเบียบนี้กำหนด

ข้อ ๕ บุคคลซึ่งได้รับมอบหมาย จะทำการประกอบโรคศิลปะได้เฉพาะ

๕.๑ ตามที่กำหนดในระเบียบนี้

๕.๒ เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

๕.๓ ต้องอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๖ ให้บุคคลซึ่งผ่านการอบรมตามหลักสูตรการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุข หรือที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย หรือคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์แล้ว ให้ทำการประกอบโรคศิลปะด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยได้ดังต่อไปนี้

๖.๑ ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นโดยการใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ยาแผนโบราณในบัญชียาสามัญประจำบ้านและยาจากสมุนไพรที่ใช้ในงานสาธารณสุขมูลฐาน

๖.๒ ให้บริการนวด อบ ประคบ และให้คำแนะนำเรื่องกายบริหารแบบไทยฤๅษีดัดตนและสมาธิบำบัด บรรเทา ส่งเสริม และฟื้นฟูร่างกายและจิตใจในโรคและอาการ ดังนี้

๖.๒.๑ ปวดศีรษะจากความเครียด ปวดเมื่อยทั่วไป ปวดคอ ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดข้อ ปวดเอว ที่ไม่มีผลจากโครงสร้างกระดูกแตกหรือเคลื่อนที่อย่างร้ายแรง แต่เป็นการเจ็บปวดอันเนื่องมาจากกล้ามเนื้อ เส้นเอ็นเกร็ง เมื่อยล้า ฟกช้ำ

๖.๒.๒ นวดเพื่อฟื้นฟูสุขภาพร่างกายผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต หรือพิการต่างๆ และผู้สูงอายุ

ข้อ ๗ ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านซึ่งได้ผ่านการอบรมและได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถจากกระทรวงสาธารณสุข และยังคงเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยใช้ยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร การนวด อบ การประคบและวิธีอื่นตามที่กำหนดในแบบเรียนด้วยตนเองของกระทรวงสาธารณสุข

ข้อ ๘ ในกรณีที่มีปัญหาตามระเบียบนี้ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕

ลงชื่อ สุดารัตน์ เกยุราพันธ์

(นางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๔๓ ง วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕

ภาคผนวก ง

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
ว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร
เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นหรือสภากาชาดไทยมอบหมาย
ให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในความควบคุมของเจ้าหน้าที่
ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
พ.ศ. ๒๕๓๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นหรือสภากาชาดไทย มอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นหรือสภากาชาดไทย มอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๖

๓.๒ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นหรือสภากาชาดไทย มอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

๓.๓ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นหรือสภากาชาดไทย มอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดหรือกฎอื่นในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างสังกัดกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นหรือสภากาชาดไทย

"องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น" หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

"ควบคุม" หมายความว่า การดูแลหรือการกำกับดูแล

ข้อ ๕ บุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นหรือสภากาชาดไทย จะมอบหมายให้ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ต้องเป็นบุคคลซึ่งระเบียบนี้กำหนด

ข้อ ๖ บุคคลซึ่งได้รับมอบหมาย จะทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้เฉพาะ

๖.๑ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไขที่ระเบียบนี้กำหนด

๖.๒ เป็นการปฏิบัติราชการหรืออยู่ในระหว่างการปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมาย และ

๖.๓ ต้องอยู่ในควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๗ ให้บุคคลที่มีวุฒิประกาศนียบัตรพนักงานอนามัย ประกาศนียบัตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข (พนักงานอนามัย) ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลและผดุงครรภ์ ประกาศนียบัตรพนักงานสุขภาพชุมชน หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นสอง ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ ดังต่อไปนี้

๗.๑ ด้านอายุรกรรม

๗.๑.๑ ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้น เพื่อบรรเทาอาการหรือโรคดังต่อไปนี้ คือ ไข้ตัวร้อน ไข้และมีผื่นหรือจุด ไข้จับสั่น ไอ ปวดศีรษะ ปวดหลัง ปวดเอว ปวดท้อง ท้องผูก ท้องเดิน คลื่นไส้อาเจียน การอักเสบต่างๆ โลหิตจาง ดีซ่าน โรคขาดสารอาหาร อาหารเป็นพิษ โรคพยาธิลำไส้ โรคบิด โรคหวัด โรคสุกใส โรคคางทูม โรคไอกรน โรคผิวหนังและโรคติดต่อตามโครงการของกระทรวงสาธารณสุข

๗.๑.๒ การรักษาพยาบาลอื่น คือ

(๑) การให้น้ำเกลือในผู้ป่วยท้องเดินอย่างรุนแรง

(๒) การฉีดเซรุ่มแก้พิษงู

(๓) การสวนปัสสาวะ

(๔) การล้างกระเพาะอาหารโดยใช้สายยางในรายที่สงสัยว่ารับประทานสารพิษ

๗.๒ ด้านศัลยกรรม

๗.๒.๑ ผ่าฝี

๗.๒.๒ เย็บบาดแผลที่ไม่สาหัส

๗.๒.๓ ชะล้าง ทำแผล ตกแต่งบาดแผล

๗.๒.๔ ผ่าเอาสิ่งแปลกปลอมซึ่งอยู่ในตำแหน่งซึ่งไม่เป็นอันตรายต่ออวัยวะสำคัญของร่างกายออก โดยฉีดยาระงับความรู้สึกทางผิวหนัง

๗.๓ ด้านสูตินรีเวชกรรม

๗.๓.๑ ทำคลอดในรายปกติ

๗.๓.๒ ทำการช่วยเหลือขั้นต้นในรายที่มีการคลอดผิดปกติ

๗.๓.๓ ทำการช่วยเหลือในกรณีที่จะมีการแท้งหรือหลังแท้งแล้ว

๗.๔ การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค รวมถึงการฉีดวัคซีนป้องกันโรค

๗.๕ การวางแผนครอบครัว กรณีฉีดยาคุมและจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิด

๗.๖ การเจาะโลหิตจากปลายนิ้วหรือหลอดเลือดดำ เพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการหรือเพื่อบริจาคเข้าธนาคารเลือด

๗.๗ ด้านปัจจุบันพยาบาล ให้การปฐมพยาบาลเกี่ยวกับการได้รับสารพิษ และสัตว์มีพิษกัดต่อย การแพ้ยา การแพ้เซรุ่มและวัคซีน การเสียโลหิต ภาวะช็อค การเป็นลมหมดสติ หยุดหายใจ กระดูกหัก ข้อเคล็ด ข้อเคลื่อน ชัก จมน้ำ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ไฟฟ้าดูด สิ่งแปลกปลอมเข้าตา หู คอ จมูก และกระเพาะอาหาร และผู้ป่วยที่เจ็บหนัก

ข้อ ๘ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ตามข้อ ๗ และกระทำการด้านการวางแผนครอบครัว ใส่และถอดห่วงอนามัยได้

ข้อ ๙ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นสอง ผู้มีวุฒิประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล หรือประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลและจิตเวช ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ตามข้อ ๗ ยกเว้น ๗.๓

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง หรือผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ชั้นสอง ซึ่งได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรของกระทรวงสาธารณสุข ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ได้ตามข้อ ๗ และกระทำการใส่และถอดห่วงอนามัย เพื่อการวางแผนครอบครัวได้ภายใต้เงื่อนไขและหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ ได้ทดสอบผู้ขอรับการใส่ห่วงอนามัยแล้วว่าไม่ตั้งครรภ์

๑๐.๒ ผู้ขอรับการใส่ห่วงอนามัยได้คลอดบุตรมาแล้ว ๔๕ – ๖๐ วัน และยังไม่มีประจำเดือน

๑๐.๓ ผู้ขอรับการใส่ห่วงอนามัยได้คลอดหรือแท้งลูกมาแล้ว ๓๐ วัน และยังไม่มีประจำเดือน

ข้อ ๑๑ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ซึ่งได้ผ่านการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวกับการผ่าตัดทำหมันหญิงหลังคลอด หรือหลักสูตรที่เกี่ยวกับการใส่และถอดยาฝังคุมกำเนิด ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขกำหนดแล้ว ทำการผ่าตัดทำหมันหญิงหลังคลอดหรือใส่และถอดยาฝังคุมกำเนิดได้ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๒ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรวิสัญญีพยาบาลจากกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานครหรือสถาบันการศึกษาของรัฐบาล ทำการให้ยาสลบได้เฉพาะการให้ยาสลบชนิด General anesthesia คือการทำให้หมดความรู้สึก แต่ไม่รวมถึงการให้ยาชาทางไขสันหลัง หรือการระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง ทั้งนี้ให้อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างใกล้ชิด

ข้อ ๑๓ ให้บุคคลซึ่งได้ผ่านการศึกษาหรือฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ทำการประกอบวิชาชีพตามข้อ ๗.๖ ได้

ข้อ ๑๔ ให้บุคคลซึ่งได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรการผดุงครรภ์โบราณของกระทรวงสาธารณสุข ทำการรับฝากครรภ์และทำคลอดในรายปกติได้

ข้อ ๑๕ ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านซึ่งได้ผ่านการอบรม และได้รับหนังสือรับรองความรู้และความสามารถจากกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงสาธารณสุขยังแต่งตั้งให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอยู่ ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและใช้ยาได้ ดังต่อไปนี้

๑๕.๑. การประกอบวิชาชีพเวชกรรม

๑๕.๑.๑ ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้น ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแบบเรียนด้วยตนเองของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อบรรเทาอาการหรือโรคดังต่อไปนี้ คือ ไข้ตัวร้อน ไข้และมีผื่นหรือจุด ไข้จับสั่น ไอ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อย ปวดหลัง ปวดเอว ปวดท้อง ท้องผูก ท้องเดิน พยาธิลำไส้ ฝี ผื่นคันบนผิวหนัง ปวดฟัน เหงือกอักเสบ เจ็บตา เจ็บหู เหน็บชาและโลหิตจาง

๑๕.๑.๒ ให้การปฐมพยาบาลเกี่ยวกับบาดแผลสด กระดูกหัก ข้อเคลื่อน ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม ชัก จมน้ำ งูกัด สุนัขกัดหรือสัตว์อื่นกัด ไฟฟ้าดูดและได้รับสารพิษ

๑๕.๑.๓ เจาะโลหิตเพื่อตรวจหาเชื้อไข้จับสั่น

๑๕.๒ การใช้ยา

๑๕.๒.๑ ยาสามัญประจำบ้านตามกฎหมายว่าด้วยยา

๑๕.๒.๒ ยาที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม สั่งให้จ่ายให้แก่คนไข้เฉพาะรายและเฉพาะคราว

๑๕.๒.๓ ยาสมุนไพรที่กำหนดในแบบเรียนด้วยตนเอง ของกระทรวงสาธารณสุขในงานสาธารณสุขมูลฐาน

ข้อ ๑๖ ให้อาสาสมัครของสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย หรืออาสาสมัครของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ซึ่งได้ผ่านการอบรมจากสถาบันดังกล่าวและได้รับหนังสือรับรองความรู้และความสามารถจากกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงสาธารณสุขยังแต่งตั้งให้เป็นอาสาสมัครของสมาคมดังกล่าวอยู่ ทำการจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดที่มีตราของสมาคมประทับที่แผงยาได้

ข้อ ๑๗ ให้บุคคลที่ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ใช้ยาตามบัญชียาที่หน่วยราชการของกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น หรือสภากาชาดไทยกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกินรายการบัญชียาสามัญประจำบ้านตามกฎหมายว่าด้วยยา รายการยาสถานีอนามัยและรายการสมุนไพรสำหรับงานสาธารณสุขมูลฐาน

ข้อ ๑๘ ให้บุคคลที่ได้รับมอบหมายทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามระเบียบนี้ สามารถทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ได้เป็นการเฉพาะรายหรือกรณี โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้มอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มีปัญหาตามระเบียบนี้ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๐ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

เสนาะ เทียนทอง

(นายเสนาะ เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ภาคผนวก จ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประคบสมุนไพร

๑. การทำลูกประคบ

อุปกรณ์การทำลูกประคบ

๑. ผ้าดิบสำหรับห่อลูกประคบ, เชือก

๒. ตัวยาที่ใช้ทำลูกประคบ

๓. หม้อสำหรับนึ่งลูกประคบ

๔. จานรองลูกประคบ

๕. กะละมัง ถุงมือ ผ้าขนหนู

ตัวยาที่นิยมใช้ทำลูกประคบ

๑. ไพล (๕๐๐ กรัม)	แก้ปวดเมื่อยลดการอักเสบ
๒. ผิวมะกรูด (๑๐๐ กรัม) ถ้าไม่มีใช้ใบแทนได้	มีน้ำมันหอมระเหย แก้ลมวิงเวียน
๓. ตะไคร้บ้าน (๒๐๐ กรัม)	แต่งกลิ่น
๔. ใบมะขาม (๑๐๐ กรัม)	แก้อาการคันตามร่างกาย ช่วยบำรุงผิว
๕. ขมิ้นชัน (๑๐๐ กรัม)	ช่วยลดอาการอักเสบ แก้โรคผิวหนัง
๖. ใบส้มป่อย (๕๐ กรัม)	ช่วยบำรุงผิว แก้โรคผิวหนัง ลดความดัน
๗. การบูร (๓๐ กรัม)	แต่งกลิ่น บำรุงหัวใจ
๘. เกลือ (๖๐ กรัม)	ช่วยดูดความร้อนและช่วยพาตัวยาซึมผ่านผิวหนังได้สะดวกขึ้น
๙. พิมเสน (๓๐กรัม)	แต่งกลิ่น แก้พุพอง ผดผื่น บำรุงหัวใจ

วิธีการทำลูกประคบ

๑. หั่นหัวไพล ขมิ้นชัน ตะไคร้ ผิวมะกรูด ตำพอหยาบๆ

๒. นำใบมะขาม ใบส้มป่อย ตำผสมกับข้อ ๑. เสร็จแล้วให้ใส่เกลือ การบูร คลุกเคล้าให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน แต่อย่าให้แฉะเป็นน้ำ

๓. แบ่งตัวยาที่ตำเรียบร้อยแล้วเป็น ๒ ส่วน เท่าๆ กัน โดยใช้ผ้าขาวห่อเป็นลูกประคบรัดด้วยเชือกให้แน่น

๔. นำลูกประคบที่ได้ไปนึ่งในหม้อนึ่ง ใช้เวลานึ่งประมาณ ๑๕ – ๒๐ นาที

๕. นำลูกประคบที่ความร้อนได้ที่แล้วมาประคบผู้ป่วยที่มีอาการต่างๆ โดยสับเปลี่ยนลูกประคบ

การเก็บรักษาลูกประคบ

๑. ลูกประคบสมุนไพรที่ทำครั้งหนึ่ง สามารถเก็บไว้ใช้ได้ ๓ -๕ วัน

๒. ควรเก็บลูกประคบไว้ในตู้เย็น จะทำให้เก็บได้นานขึ้น (ควรเช็คตัวยาในห่อลูกประคบด้วยถ้ามีกลิ่นบูด ไม่ควรเก็บไว้)

๓. ถ้าลูกประคบแห้ง ก่อนใช้ควรพรมด้วยน้ำหรือเหล้าขาว

๔. ถ้าลูกประคบที่ใช้มีสีเหลืองอ่อนลง แสดงว่ายาที่ใช่จืดแล้ว(คุณภาพน้อยลง)จะใช้ไม่ได้ผล

๒. ขั้นตอนการประคบ

๑. จัดท่าผู้ป่วยให้เหมาะสม เช่น นอนหงาย นั่ง นอนตะแคง ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่จะทำการประคบสมุนไพร

๒. นำลูกประคบที่นึ่งร้อนได้ที่แล้วมาประคบบริเวณที่ต้องการประคบ (ก่อนการประคบทดสอบความร้อนของลูกประคบสมุนไพรที่บริเวณท้องแขนหรือหลังมือของผู้ประคบ)

๓. ในการวางลูกประคบสมุนไพรบนผิวหนังของผู้รับบริการโดยตรงในช่วงแรกๆ ต้องทำด้วยความเร็วไม่วางแช่นานๆ เพราะผู้รับบริการจะทนความร้อนไม่ได้มากหรืออาจใช้ประคบโดยใช้ผ้าขนหนูผืนเล็กรองบนผิวหนังก่อนได้

๔. เมื่อลูกประคบสมุนไพรคลายความร้อนลงก็สามารถใช้ลูกประคบอีกลูกหนึ่งแทน (นำลูกเดิมไปนึ่งต่อ) ทำซ้ำตามข้อ ๒, ๓, ๔

๓. แนวทางเวชปฏิบัติของการประคบสมุนไพร

โรคหรืออาการที่สามารถบำบัดรักษาด้วยการประคบสมุนไพร

โรค / อาการที่สามารถบำบัดรักษาด้วยการประคบสมุนไพร ตามแนวทางเวชปฏิบัติด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อห้าม ข้อควรระวังในการประคบสมุนไพร

ข้อห้าม ข้อควรระวังในการประคบสมุนไพร ตามแนวทางเวชปฏิบัติด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

อาการแทรกซ้อนและการดูแลเบื้องต้น

อาการแทรกซ้อนและการดูแลเบื้องต้น ตามแนวทางเวชปฏิบัติด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ภาคผนวก ฉ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอบไอน้ำสมุนไพร

๑. การทำชุดยาอบสมุนไพร

สมุนไพรที่ใช้ในการอบสมุนไพร

การใช้สมุนไพร อาจใช้สมุนไพรสดหรือสมุนไพรแห้ง ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการหาได้ในแต่ละท้องถิ่น แต่สมุนไพรสดจะมีคุณภาพดีกว่าสมุนไพรแห้ง

การใช้สมุนไพรสดมักไม่จำกัดชนิด อาจเพิ่มหรือลดชนิดตามความต้องการในการใช้ประโยชน์ ซึ่งมีสมุนไพรครบทั้ง ๔ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ สมุนไพรที่มีกลิ่นหอม กลุ่มนี้มีสารสำคัญที่ออกฤทธิ์เป็นน้ำมันหอมระเหย ซึ่งช่วยรักษาโรคต่างๆ เช่น โรคผิวหนัง ปวดเมื่อย หวัดคัดจมูก เช่น ไพล ขมิ้นชัน การใช้สมุนไพรสดควรเปลี่ยนทุกวัน มิฉะนั้นอาจเน่า เกิดกลิ่นเหม็น แต่สมุนไพรแห้งอาจใช้ได้ต่อเนื่อง ๓-๕ วัน

กลุ่มที่ ๒ สมุนไพรที่มีรสเปรี้ยว กลุ่มนี้มีฤทธิ์เป็นกรดอ่อนๆ ซึ่งช่วยชะล้างสิ่งสกปรก และเพิ่มความต้านทานโรคให้กับผิวหนัง เช่น ใบมะขาม ใบและฝักส้มป่อย

กลุ่มที่ ๓ เป็นสารประกอบที่ระเหิดได้ เมื่อถูกความร้อนและมีกลิ่นหอม เช่น การบูร พิมเสน

กลุ่มที่ ๔ สมุนไพรที่ใช้รักษาเฉพาะโรค เช่น ต้องการรักษาโรคผิวหนัง ผื่นคัน ใช้เหงือกปลาหมอ เป็นต้น

ตัวอย่างสมุนไพรสดที่ใช้ในการอบ ได้แก่

๑. ไพล	แก้อาการปวดเมื่อย ครั่นเนื้อครั่นตัว
๒. ขมิ้นชัน	แก้โรคผิวหนัง สมานแผล
๓. กระชาย	แก้ปากเปื่อย ปากแตกเป็นแผล ใจสั่น
๔. ตะไคร้	ดับกลิ่นคาว บำรุงธาตุไฟ
๕. ใบมะขาม	แก้อาการคันตามร่างกาย
๖. ใบเปล้าใหญ่	ช่วยถอนพิษผิดสำแดง
๗. ใบ- ลูกมะกรูด	แก้ลมวิงเวียน ช่วยระบบทางเดินหายใจ
๘. ใบหนาด	แก้โรคผิวหนัง พุพองน้ำเหลืองเสีย
๙. ใบส้มป่อย	แก้หวัด แก้ปวดเมื่อย
๑๐. ว่านน้ำ	ช่วยขับเหงื่อ แก้ไอ
๑๑. พิมเสน การบูร	แต่งกลิ่น บำรุงหัวใจ รักษาโรคผิวหนัง

ตัวอย่างสมุนไพรแห้งที่ใช้ในการอบ ได้แก่

๑. ไพล	แก้อาการปวดเมื่อย ครั่นเนื้อครั่นตัว
๒. ขมิ้นชัน	แก้โรคผิวหนัง สมานแผล
๓. ตะไคร้	ดับกลิ่นคาว บำรุงธาตุไฟ
๔. ใบ- ลูกมะกรูด	แก้ลมวิงเวียน ช่วยระบบทางเดินหายใจ
๕. ใบหนาด	แก้โรคผิวหนัง พุพองน้ำเหลืองเสีย
๖. ว่านน้ำ	ช่วยขับเหงื่อ แก้ไอ
๗. ใบส้มป่อย	แก้หวัด แก้ปวดเมื่อย
๘. เหงือกปลาหมอ	แก้โรคผิวหนัง พุพองน้ำเหลืองเสีย

๙. ชะลูด	แก้ร้อนในกระสับกระส่าย ดีพิการ
๑๐. กระวาน	แก้เจ็บตา ตาแฉะ ตามัว
๑๑. เกสรทั้ง ๕	แต่งกลิ่น ช่วยระบบการหายใจ
๑๒. สมุลแว้ง	แต่งกลิ่น
๑๓. พิมเสน การบูร	แต่งกลิ่น บำรุงหัวใจ รักษาโรคผิวหนัง

ตัวอย่างสูตรยาอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ส่วนประกอบ

๑. ยอดผักบุ้ง	จำนวน	๕	ยอด
๒. ใบมะกรูด	จำนวน	๓-๕	ใบ
๓. ใบมะขาม	จำนวน	๑	กำมือ
๔. ใบส้มป่อย	จำนวน	๑	กำมือ
๕. ต้นตะไคร้	จำนวน	๓	ต้น
๖. หัวไพล	จำนวน	๒-๓	หัว
๗. ใบพลับพลึง	จำนวน	๑-๒	ใบ
๘. ใบหนาด	จำนวน	๓-๕	ใบ
๙. การบูร	จำนวน	๑๕	กรัม
๑๐. ขมิ้นชัน	จำนวน	๒-๓	หัว

สรรพคุณ ช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย อาการวิงเวียนศีรษะ และช่วยเพิ่มการไหลเวียนของโลหิต บำรุงผิวพรรณ

สำหรับยาอบสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรคและอาการนั้น ให้ใช้สูตรยาอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ แล้วเพิ่มตัวยาที่รักษาเฉพาะโรค เช่น

- เหงือกปลาหมอ ผักบุ้ง ขมิ้นชัน ใช้รักษาอาการคัน โรคผิวหนัง
- หอมหัวแดง เปราะหอม ใช้รักษาอาการหวัด คัดจมูก
- หัวไพล เถาวัลย์เปรียง เถาเอ็นอ่อน ใบพลับพลึง ใช้รักษาอาการปวดเมื่อย ปวดหลัง ปวดเอว เป็นต้น

๒.ขั้นตอนการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร

๑. ให้ผู้รับบริการอาบน้ำ เพื่อชำระสิ่งสกปรกที่อาจติดอยู่ตามรูขุมขน และเพื่อเป็นการเตรียมเส้นเลือดให้พร้อมต่อการยืดขยายและหดตัว แล้วแต่งกายให้เหมาะสมกับการอบไอน้ำสมุนไพร เช่น ผู้หญิงนุ่งกระโจมอก ผู้ชายนุ่งผ้าขาวม้า

๒. ให้ผู้รับบริการเข้าตู้อบไอน้ำหรือห้องอบไอน้ำสมุนไพร ซึ่งมีการควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ระหว่าง ๔๒ – ๔๕ องศาเซลเซียส ใช้เวลาในการอบไอน้ำสมุนไพรรวม ๓๐ นาที โดยอบไอน้ำสมุนไพรจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งละประมาณ ๑๕ นาที และออกมานั่งพัก ๓ - ๕ นาที หลังการอบไอน้ำสมุนไพรทุกครั้ง ให้ดื่มน้ำทดแทนเหงื่อที่เสียไปแต่ไม่ควรเป็นน้ำเย็นจัด สำหรับในรายที่ไม่คุ้นเคยกับการอบไอน้ำสมุนไพร อาจใช้เวลาในการอบไอน้ำครั้งละประมาณ ๑๐ นาที จำนวน ๓ ครั้ง

๓. หลังการอบไอน้ำสมุนไพรครบตามเวลาที่กำหนด ไม่ควรอาบน้ำทันที ให้นั่งพัก ๓-๕ นาที หรือจนเหงื่อแห้ง แล้วจึงอาบน้ำเพื่อชำระคราบเหงื่อไคลและสมุนไพร และช่วยให้เส้นเลือดหดตัวลงเป็นปกติ

๓. แนวทางเวชปฏิบัติของการอบไอน้ำสมุนไพร

โรคหรืออาการที่สามารถบำบัดรักษาด้วยการอบไอน้ำสมุนไพร

โรคหรืออาการที่สามารถบำบัดรักษาด้วยการอบไอน้ำสมุนไพร ตามแนวทางเวชปฏิบัติด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อห้าม ข้อควรระวังสำหรับการอบไอน้ำสมุนไพร

ข้อห้าม ข้อควรระวังสำหรับการอบไอน้ำสมุนไพร ตามแนวทางเวชปฏิบัติด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

อาการแทรกซ้อนและการดูแลเบื้องต้น

อาการแทรกซ้อน และการดูแลเบื้องต้นตามแนวทางเวชปฏิบัติด้านการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๔.หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร

ผู้ให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ได้แก่

๑. ตรวจสอบความสะอาดและความพร้อมของห้องอบไอน้ำสมุนไพร (รวมถึงห้องอบไอน้ำสมุนไพรในลักษณะรูปแบบอื่นๆ)
๒. นำชุดยาอบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคใส่หม้อต้ม
๓. ตรวจสอบระดับน้ำในหม้อต้ม และเปลี่ยนชุดยาอบสมุนไพรชุดใหม่เมื่อเสื่อมคุณภาพตามที่ได้รับมอบหมาย
๔. ให้คำแนะนำเรื่องขั้นตอนการอบไอน้ำสมุนไพรแก่ผู้รับบริการ
๕. บันทึกอุณหภูมิในห้องอบไอน้ำสมุนไพร
๖. ดูแลผู้รับบริการในระหว่างการอบไอน้ำสมุนไพร
๗. ควบคุมเวลาการอบไอน้ำสมุนไพรของผู้รับบริการ
๘. จัดน้ำดื่มให้กับผู้รับบริการหลังการพักการอบไอน้ำสมุนไพร
๙. อื่นๆภายใต้ขอบเขตการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

ผู้ให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ

๑. หน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
๒. จัดเตรียมชุดยาอบสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพตามใบสั่งยา
๓. ให้การดูแลเบื้องต้นเมื่อมีภาวะแทรกซ้อนจากการอบไอน้ำสมุนไพร (เฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ผู้ที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการรักษาทางการแพทย์แผนไทยสำหรับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย เป็นต้น

ภาคผนวก ช

รายชื่อสถาบันการศึกษาแพทย์แผนไทยที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย รับรองหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย (๓๓๐ ชั่วโมง)

๑. ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน ภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์
(เดิมชื่อศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคเหนือ)

๒. โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

๓. คลินิคคณิตเวชกรรมไทย
๔๘ ถนนตันรัตนากร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

๔. โรงเรียนแพทย์แผนโบราณวัดพระเชตุพน
๓๙๒ / ๒๕-๒๘ ซอยเพ็ญพัฒน์ ๑ ถนนมหาราช แขวงพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร

๕. โรงเรียนการนวดไทย
๒๒๒/๕-๖ หมู่ที่ ๑๒ ถนนรามคำแหง ซอย ๑๖๖ แขวงมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

๖. ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิถีไทย
๑๐๘ (วัดดอนแย้) ถนนนทวี ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

๗. โรงพยาบาลสิงหนคร จังหวัดสงขลา

๘. สถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข
(หลักสูตรนวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง)

๙. สมาคมแพทย์แผนไทย จังหวัดชุมพร
๖๗ หมู่๔ ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ๘๖๑๔๐

๑๐. ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนพัฒนาการคูขวาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๑๑. โรงเรียนพิศิษฐเวชกรรมไทย
ชั้น ๒-๓ อาคารเลขที่ ๓๕ ซอยภาษี ๑ ถนนเอกมัย แขวงคลองตัน เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๑๒. โรงเรียนแพทย์แผนไทยชีวกโกมารภัจจ์ จังหวัดเชียงใหม่
๒๓๘/๑-๘ ถนนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๐๐๐

๑๓. โรงเรียนเพ็ญแขแพทย์แผนไทย จังหวัดปทุมธานี
๑๗/๘๖ หมู่๖ ซอย๖/๕ ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๑๔. คลินิกประสาทแผนไทย จังหวัดลพบุรี
๒๑๐ หมู่๑ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลชัยนารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ๑๕๑๓๐

๑๕. คลินิกแพทย์แผนไทยภาษีเจริญ
๑๙/๑ หมู่๕ ถนนเพชรเกษม๔๘ แขวงบางด้วน กทม.หมู่๑๐๑๖๐

๑๖. บ้านสวนสหคลินิก
๗/๒๓ หมู่๑๑ ซอยสุวรรณเกษม ถนนจรัญสนิทวงศ์ ๑๓ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

๑๗. คลินิกแพทย์แผนไทยเตาปูน
๖๕๕/๑๓ ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี แขวงบางซื่อ กทม. หมู่๑๐๘๐

๑๘. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี
๒๙ หมู่๔ ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๐๐๐

๑๙. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดอ่างทอง
๑๒๒ ถนนโพธิ์พระยา-ท่าเรือ จังหวัดอ่างทอง ๑๔๐๐๐

๒๐. คลินิกและโรงเรียนการแพทย์แผนไทย จันทนี จังหวัด เชียงราย
๒๕๖ หมู่๑๕ ถนนประตูเชียงใหม่ ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ๕๗๐๐๐

๒๑. โรงเรียนลานนานวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่
๔๗ ถนนช้างม่อย ตำบลช้างม่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๓. ศูนย์ส่งเสริม สุขภาพแพทย์แผนไทย (วัดใหม่บ้านดอน) จังหวัดนครราชสีมา
๘๗ หมู่๑๐ ตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๒๘๐

๒๔. ศูนย์ฝึกอบรม เวชศักดิ์คลินิก การแพทย์แผนไทย กรุงเทพฯ
๔ ถนนรามอินทรา๒๒ แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กทม ๑๐๒๓๐

๒๕. คลินิกการแพทย์แผนไทยหมอลัดดา จังหวัดนครสวรรค์
๙๙๙/๙ หมู่๑๐ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๒๖. โรงเรียนนวดแผนไทยภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
๔๗ นิมิต ซอย๑ ถนนชนะเจริญ ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ๘๓๐๐๐

๒๗. ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย โรงพยาบาลหัวไทร
๑๖ หมู่๔ ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๑๗๐

๒๘. มูลนิธิส่งเสริมอาชีพคนตาบอด ยานนาวา กทม.
๒๒๑๘/๘๖ ถนนจันทน์เก่า ซ.๕ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

๒๙. โรงเรียนอาชีวบุญเรืองหัตถศาสตร์และสปา
๔๕๕ ถนนชนเกษม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐

๓๐. โรงเรียนส่งเสริมภูมิปัญญาไทย อุดรธานี
๑๑๕ หมู่๕ ถนนรอบเมือง ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ๔๑๐๐๐

๓๑. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสระแก้ว
อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐

๓๒. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครนายก
อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ๒๖๐๐๐

๓๓. วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น
๙๐/๑ ถนนอนามัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๓๔. โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๒๐

๓๕. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดมุกดาหาร
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๓๖. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑๙๒/๑ ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๗. โรงพยาบาลกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
หมู่๙ ซอย ถนน พลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๘๔๑๖๐

๓๘. โรงพยาบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ๗๐๐๐๐

๓๙. มูลนิธิแพทย์แผนไทยพัฒนา จังหวัดนนทบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๔๐. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดศรีสะเกษ
๔๘๕ หมู่๖ ตำบลโพนข่า อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๐๐๐

๔๑. วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ตำบลคลองหลวง อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๔๒. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๐๐๐

๔๓. โรงพยาบาลดำเนินสะดวก
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๖๐

๔๔. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดลำปาง
๓ ถนนป่าขาม๑ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ๕๒๐๐๐

๔๕. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเลย
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๔๖. ศูนย์ศึกษาและส่งเสริมสุขภาพแพทย์แผนไทย จังหวัดลพบุรี
วัดชีป่าสิตาราม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐

๔๗. โอภาษีคลินิกการแพทย์แผนไทย จังหวัดสุรินทร์
๑๒๖/๑ ถนนภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

๔๘. โรงเรียนอาชีวะบุญเรืองหัตถศาสตร์และสปา
๔๕๕ ถนนชนเกษม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐

๔๙. โรงพยาบาลพนัสนิคม
๖๘ หมู่๖ ตำบลกุฎโง้ง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๔๐

๕๐. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๑๑๐ ถนนอินทวโรรส ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๐๐๐

๕๑. โรงพยาบาลบ้านลาด
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๕๐

๕๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา
ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๕๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา
๙๓ ถนนเทศบาล ๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๕๔. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐

๕๕. โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า
๗๐๘ ถนนประสิทธิพัฒนา ตำบลแม่กลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐

๕๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ
ถนนชยางกูร อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๕๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

๕๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ๔๑๐๐๐

๕๙. โรงพยาบาลห้วยยอด
อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ๙๒๑๓๐

๖๐. ศูนย์เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา บรมราชินีนาถ
๒๗๙ หมู่๙ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๖๑. วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก
๕๖ หมู่๑ ตำบลราษฎร์นิยม อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๕๐

๖๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร
ศูนย์ราชการจังหวัดสกลนคร อำเภอ เมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๖๓. โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี
๕๖ หมู่๒ ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐

๖๔. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี
๙๙/๙ หมู่๗ ตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

๖๕. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
๖๕๓ ถนนพิษณุโลก-หล่มสัก อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๑๓๐

๖๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐

ภาคผนวก ซ

รายชื่อหลักสูตรการนวดเพื่อสุขภาพ
ที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการตรวจและประเมินผลมาตรฐานสถานประกอบการกลาง
สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๑	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก	สปาไทยเพื่อสุขภาพ ๕๐๐ ชั่วโมง
๒	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	วุฒิบัตรพัฒนาฝีมือแรงงาน พนักงานนวดแผนไทย ๔๒๐ ชั่วโมง
๓	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	การฝึกยกระดับฝีมือ สาขาการนวดแผนไทย (หลักสูตรเพื่อการทำงานต่างประเทศ)
๔	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	หลักสูตร การนวดแผนไทย ๑๐๐ ชั่วโมง
๕	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	การฝึกเสริมทักษะการนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๖	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	การฝึกยกระดับฝีมือ "ไทยสปา" ๖๐ ชั่วโมง
๗	กองอนามัยและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา	วิชานวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๘	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	การอบรมผู้ให้บริการสปาเพื่อสุขภาพ หลักสูตร ๔๒๐ ชั่วโมง
๙	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	การอบรมบริการสปาเพื่อสุขภาพขั้นสูง หลักสูตร ๑๔๐ - ๒๑๐ ชั่วโมง
๑๐	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	การนวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๑๑	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ความงามและสุขภาพ
๑๒	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ความงามและสุขภาพ
๑๓	บันยันทรี สปา อคาเดมี	หลักสูตรนวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๔	มหาวิทยาลัยรังสิต	วิชาชีพสปา
๑๕	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๑๖	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๗	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๘	มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด	นวดแผนไทยหลักสูตรเพื่อคนตาบอด ๑๕๐๐ ชั่วโมง
๑๙	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	นวดน้ำมันอภัยภูเบศร ๑๒๐ ชั่วโมง
๒๐	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๑	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๙๐ ชั่วโมง
๒๒	โรงพยาบาลบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	นวดแผนไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๓	โรงพยาบาลป่าตอง จังหวัดภูเก็ต	นวดไทยเพื่อสุขภาพ (เชลยศักดิ์) ๑๕๐ชั่วโมง
๒๔	โรงพยาบาลป่าตอง จังหวัดภูเก็ต	นวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๕	โรงพยาบาลพนัสนิคม	นักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมไทยสัปปายะ ๕๘๖ ชั่วโมง
๒๖	โรงพยาบาลพนัสนิคม	การนวดไทย ๑๐๐ ชั่วโมง
๒๗	โรงพยาบาลพนัสนิคม	นวดไทย (เพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๒๘	โรงพยาบาลพนัสนิคม	นวดน้ำมัน ๙๐ ชั่วโมง
๒๙	โรงพยาบาลพิชัย	อบรมนวดพื้นฐานด้านการแพทย์แผนไทย ๖๐ ชั่วโมง ๕ วัน
๓๐	โรงเรียน ไอ ที เอ็ม นวดไทยโบราณ	การนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๓๑	โรงเรียน ไอ ที เอ็ม นวดไทยโบราณ	การนวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๓๒	โรงเรียนกรีนฉัตรอายุรเวดา	วิชานวดไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๓๓	โรงเรียนกรุงเทพความงามและสปา	สปาเพื่อสุขภาพและความงาม ๒๕๐ ชั่วโมง
๓๔	โรงเรียนกรุงเทพเฮลธแคร์นวดแผนไทย	วิชาการนวดแผนไทยเบื้องต้น ๖๐ชั่วโมง
๓๕	โรงเรียนกรุงเทพเฮลธแคร์นวดแผนไทย	วิชาการนวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๓๖	โรงเรียนการนวดไทยภูเก็ต	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๗	โรงเรียนการนวดไทยภูเก็ต	เสริมความรู้สำหรับผู้ให้บริการนวด ๖๐ ชั่วโมง
๓๘	โรงเรียนการนวดไทยหางดง	การนวดไทย ๖๐ ชั่วโมง
๓๙	โรงเรียนการนวดแผนไทย	หลักสูตรนวด ๖๐ ชั่วโมง
๔๐	โรงเรียนการนวดแผนไทย	หลักสูตรนวด ๑๘๐ ชั่วโมง
๔๑	โรงเรียนการนวดแผนไทย	การนวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๒	โรงเรียนการนวดแผนไทย	การนวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๔๓	โรงเรียนการนวดแผนไทย	เสริมความงามผิวหน้า ๙๐ ชั่วโมง
๔๔	โรงเรียนการนวดแผนไทย	การนวดเท้า ๙๐ ชั่วโมง
๔๕	โรงเรียนการนวดแผนไทย	การนวดด้วยน้ำมันหอมระเหย ๙๐ ชั่วโมง
๔๖	โรงเรียนการนวดแผนไทย จ.นครปฐม	การนวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๔๗	โรงเรียนการนวดแผนไทย จ.นครปฐม	การนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๔๘	โรงเรียนการนวดแผนไทยมนตรา	วิชานวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๔๙	โรงเรียนความงามปริ๊นเซส	วิชาการนวดไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๕๐	โรงเรียนความงามปริ๊นเซส	วิชาเสริมความงามผิวหน้า ๒๑๐ ชั่วโมง
๕๑	โรงเรียนความงามลานนา	วิชาความงามบนเรือนร่าง ๒๙๘ ชั่วโมง
๕๒	โรงเรียนความงามลานนา	วิชาความงามบนใบหน้า ๔๓๒ ชั่วโมง
๕๓	โรงเรียนความงามลานนา	หลักสูตรวิชาเสริมสวยผม
๕๔	โรงเรียนนวดไทยเชียงใหม่	วิชาการนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๕๕	โรงเรียนนวดไทยเชียงใหม่	วิชาการนวดแผนไทย ๙๐ ชั่วโมง
๕๖	โรงเรียนนวดแผนไทย วัดชุมพรรังสรรค์	การนวดแผนไทย ๔๐๐ ชั่วโมง
๕๗	โรงเรียนนวดแผนไทยโพธาลัย	วิชาการนวดไทย ๖๐ ชั่วโมง
๕๘	โรงเรียนนวดแผนไทยและส่งเสริมสุขภาพอุดรธานี	หลักสูตรนวดแผนไทย ๔๐๐ ชั่วโมง
๕๙	โรงเรียนนวดแผนไทยและส่งเสริมสุขภาพอุดรธานี	หลักสูตรนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๖๐	โรงเรียนนวดแผนไทยและส่งเสริมสุขภาพอุดรธานี	หลักสูตร อบ/ประคบสมุนไพร ๑๐๐ ชั่วโมง
๖๑	โรงเรียนนวดแผนไทยและสมุนไพรกรุงเทพ	การนวดแผนไทยพื้นฐาน ๑๘๐ ชั่วโมง
๖๒	โรงเรียนนวดแผนไทยและสมุนไพรกรุงเทพ	การนวดไทยพื้นฐาน ๖๐ ชั่วโมง
๖๓	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	หลักสูตรต่อเนื่องวิชาการนวดน้ำมันและน้ำมันหอมระเหย ๖๐ ชั่วโมง
๖๔	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	การดูแลสุขภาพด้วยวิธีธาราบำบัด ๖๐ ชั่วโมง
๖๕	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๖๖	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	หลักสูตรนวดแผนไทยวิชาชีพ ระดับ ๑ (๑๕๓ ชั่วโมง)
๖๗	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	หลักสูตรนวดแผนไทยวิชาชีพ ระดับ ๒

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๖๘	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	หลักสูตรนวดแผนไทยวิชาชีพ ระดับ ๓
๖๙	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	หลักสูตรต่อเนื่องวิชาการนวดผู้หญิง ๖๐ ชั่วโมง
๗๐	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน	หลักสูตรต่อเนื่องวิชาการนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๗๑	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน จ.เชียงใหม่	วิชาการนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๗๒	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน จ.เชียงใหม่	วิชาการนวดผู้หญิง ๖๐ ชั่วโมง
๗๓	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน จ.เชียงใหม่	วิชาการดูแลสุขภาพด้วย วิธีธาราบำบัด ๖๐ ชั่วโมง
๗๔	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน จ.เชียงใหม่	วิชาการนวดน้ำมันและ น้ำมันหอมระเหย ๖๐ ชั่วโมง
๗๕	โรงเรียนนวดแผนโบราณเชตวัน แจ้งวัฒนะ	หลักสูตรนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๗๖	โรงเรียนน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ	หลักสูตรการนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๗๗	โรงเรียนน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ	หลักสูตรการนวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๗๘	โรงเรียนน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ	น้ำมันหอมระเหยชั้นต้น ๖๕ ชั่วโมง
๗๙	โรงเรียนน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ	น้ำมันหอมระเหยชั้นสูง ๑๔๔ ชั่วโมง
๘๐	โรงเรียนน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ	น้ำมันหอมระเหยสมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม ๙๐ ชั่วโมง
๘๑	โรงเรียนน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ	นวดน้ำมันหอมระเหย ๘๕ ชั่วโมง
๘๒	โรงเรียนน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ	นวดหน้าด้วยน้ำมันหอมระเหยและสมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพผิว ๘๕ ชั่วโมง
๘๓	โรงเรียนบุญชูหัตถศาสตร์โยคะ	วิชาหัตถศาสตร์โยคะ ๒๐๐ ชั่วโมง
๘๔	โรงเรียนแผนไทยพระราม ๗	การนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๘๕	โรงเรียนพณิชยการสุโขทัย	การนวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๘๖	โรงเรียนพณิชยการสุโขทัย	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๘๗	โรงเรียนพณิชยการสุโขทัย	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๘๘	โรงเรียนพณิชยการสุโขทัย	การนวดน้ำมันอโรม่า ๖๐ ชั่วโมง
๘๙	โรงเรียนพณิชยการสุโขทัย	การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๙๐	โรงเรียนพฤษภาหัตถแผนไทย	การนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๙๑	โรงเรียนพะเยาบริบาลเวชรักษ์	หลักสูตรนวดแผนไทย ๒๖๐ ชั่วโมง
๙๒	โรงเรียนพะเยาบริบาลเวชรักษ์	หลักสูตรนวดไทย ๓๘๐ ชั่วโมง
๙๓	โรงเรียนพัฒนาความงามและส่งเสริมอาชีพนานาชาติ	วิชาการนวดตัว ๖๐ ชั่วโมง
๙๔	โรงเรียนพัฒนาความงามและส่งเสริมอาชีพนานาชาติ	วิชาการนวดหน้า ๖๐ ชั่วโมง
๙๕	โรงเรียนพัฒนาปัญญาไท	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๙๖	โรงเรียนพัทยานวดแผนไทย (บลูบีช)	หลักสูตรวิชานวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๙๗	โรงเรียนพัทยานวดแผนไทย (บลูบีช)	หลักสูตรวิชานวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๙๘	โรงเรียนพิศิษฐ์เวชกรรมแผนไทย	นวดแผนไทยหลักสูตร ๑๘๐ ชั่วโมง
๙๙	โรงเรียนพิศิษฐ์เวชกรรมแผนไทย	นวดแผนไทยหลักสูตร ๖๐ ชั่วโมง
๑๐๐	โรงเรียนแพทย์แผนไทยชีวกโกมารภัจจ์	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๐๑	โรงเรียนแพทย์แผนไทยชีวกโกมารภัจจ์	นวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๐๒	โรงเรียนแพทย์แผนไทยชีวกโกมารภัจจ์ มูลนิธิหมอชีวกโกมารภัจจ์โรงพยาบาลบรรเทาทุกข์ภาคเหนือ สมาคมผู้ประกอบโรคศิลปะภาคเหนือ	วิชาแพทย์แผนโบราณ สาขาเวชกรรม (การนวดไทย)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๑๐๔	โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย (บีอีซี)	การสอนวิชานวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๐๕	โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย (บีอีซี)	การสอนวิชานวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๐๖	โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย (บีอีซี)	การสอนวิชานวดแผนไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๑๐๗	โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย (บีอีซี)	การสอนวิชานวดแผนไทย ๘๐๐ ชั่วโมง
๑๐๘	โรงเรียนภูมิปัญญาไทยบ้านหมอช้าง จังหวัดอุบลราชธานี	นวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๐๙	โรงเรียนลานนานวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรนวดแผนไทย ๒๖๐ ชั่วโมง
๑๑๐	โรงเรียนลานนานวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรนวดไทย ๓๘๐ ชั่วโมง
๑๑๑	โรงเรียนลานนานวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรนวดแผนไทย สาขาหัตถศาสตร์ วิชานวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๑๒	โรงเรียนลานนานวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรนวดแผนไทย สาขาหัตถศาสตร์ วิชานวดฝ่าเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๑๑๓	โรงเรียนวิชาการความงามสากล	วิชานวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๑๔	โรงเรียนวิชาการความงามสากล	วิชาเสริมความงาม นวดหน้า นวดอโรมา นวดตัวและขัดผิว ๓๐๐ ชั่วโมง
๑๑๕	โรงเรียนเวชศาสตร์แผนไทยสงขลา	วิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทย ๓๐๐ ชั่วโมง
๑๑๖	โรงเรียนเวชศาสตร์แผนไทยสงขลา	วิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๑๗	โรงเรียนศรีราชานวดแผนไทย (ภูมิทอง)	นวดแผนไทย หลักสูตร ๖๐ ชั่วโมง
๑๑๘	โรงเรียนศรีราชานวดแผนไทย (ภูมิทอง)	นวดแผนไทย หลักสูตร ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๑๙	โรงเรียนศิลปศาสตร์สุขภาพแผนไทย จังหวัดมหาสารคาม	นวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๑๒๐	โรงเรียนศิลปะการนวดไทย	วิชาการนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๒๑	โรงเรียนศิลปะการนวดไทย จังหวัดลำพูน	หลักสูตร วิชาชีพการนวดแผนไทย ๒๖๐ ชั่วโมง
๑๒๒	โรงเรียนส่งเสริมการแพทย์แผนไทยสกลนคร	การนวดไทย ๓๐๐ ชั่วโมง
๑๒๓	โรงเรียนส่งเสริมนวดแผนไทยสมุทรปราการ	หลักสูตรการนวดแผนไทย(ระดับต้น) ๖๐ ชั่วโมง
๑๒๔	โรงเรียนส่งเสริมนวดแผนไทยสมุทรปราการ	หลักสูตรการนวดแผนไทย(ระดับกลาง) ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๒๕	โรงเรียนส่งเสริมนวดแผนไทยสมุทรปราการ	การนวดน้ำมันหอมระเหย ๖๐ ชั่วโมง
๑๒๖	โรงเรียนส่งเสริมนวดแผนไทยสมุทรปราการ	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๒๗	โรงเรียนส่งเสริมภูมิปัญญาไทยอุดรธานี	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๒๘	โรงเรียนส่งเสริมภูมิปัญญาไทยอุดรธานี	นวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๒๙	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณนานาชาติ เอม	นวดหน้าระดับพื้นฐาน ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๐	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณนานาชาติ เอม	การนวดตัวแบบสวีดิช ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๑	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณนานาชาติ เอม	การนวดตัวแบบอโรมา ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๒	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณเอม สุขุมวิท	การนวดเท้ากดจุดเพื่อผลสะท้อนกลับของร่างกาย ๓๐ ชั่วโมง
๑๓๓	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณเอม สุขุมวิท	การนวดตัวแบบอโรมา ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๔	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณเอม สุขุมวิท	การนวดตัวแบบสวีดิช ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๕	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณเอม สุขุมวิท	การนวดหน้าเพื่อกระตุ้นระบบการไหลเวียนและขจัดของเสีย ๖๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๑๓๖	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณเอม สุขุมวิท	การนวดหน้าระดับพื้นฐาน ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๗	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณเอม สุขุมวิท	การนวดหน้าระดับสูง ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๘	โรงเรียนสอนการดูแลผิวพรรณเอม สุขุมวิท	การนวดหน้าเพื่อยกกระชับ ๖๐ ชั่วโมง
๑๓๙	โรงเรียนสอนวิชาชีพความงามและสุขภาพ ชีวาศรม	วิชานวดตัวแบบสวีดิช ๑๒๐ ชั่วโมง
๑๔๐	โรงเรียนสอนวิชาชีพความงามและสุขภาพ ชีวาศรม	วิชาชีพสุขภาพสปา ๔๘๐ ชั่วโมง
๑๔๑	โรงเรียนสอนวิชาชีพความงามและสุขภาพ ชีวาศรม	วิชาเสริมสวย (นวดหน้า) ๖๐ ชั่วโมง
๑๔๒	โรงเรียนสอนวิชาชีพความงามและสุขภาพ สปาชีวาศรม	หลักสูตรวิชานวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๔๓	โรงเรียนสุขภาพไทย	การนวดแผนไทยเบื้องต้น ๖๐ ชั่วโมง
๑๔๔	โรงเรียนสุโข สปาอคาเดมี่ จังหวัดภูเก็ต	นวดฝ่าเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๑๔๕	โรงเรียนสุนทรียศาสตร์วิชาชีพเสริมสวย	วิชานวดตัว ๔๘๐ ชั่วโมง
๑๔๖	โรงเรียนสุนทรียศาสตร์วิชาชีพเสริมสวย	วิชาเสริมความงาม ๑๐๘๐ ชั่วโมง
๑๔๗	โรงเรียนสุนทรียศาสตร์วิชาชีพเสริมสวย	วิชานวดหน้า ๓๖๐ ชั่วโมง
๑๔๘	โรงเรียนเสริมความงามแจ่มจันทร์	วิชาการนวดและเสริมความงาม ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๔๙	โรงเรียนอนันตสุข นวดแผนไทย	วิชานวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๕๐	โรงเรียนอนันตสุข นวดแผนไทย	วิชานวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๕๑	โรงเรียนอนันตสุข นวดแผนไทย	โหราศาสตร์เพื่อการนวด ๖๐ ชั่วโมง
๑๕๒	โรงเรียนอนันตสุข นวดแผนไทย	น้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพเบื้องต้น ๖๕ ชั่วโมง
๑๕๓	โรงเรียนอนันตสุข นวดแผนไทย	น้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพชั้นสูง ๑๔๔ ชั่วโมง
๑๕๔	โรงเรียนออกแบบผมอำไพ	วิชาสปาเพื่อความงาม ๕๘๕ ชั่วโมง
๑๕๕	โรงเรียนเฮลท์แลนด์นวดแผนไทย	วิชานวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๕๖	โรงเรียนเฮลท์แลนด์นวดแผนไทย กรุงเทพฯ	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๕๗	วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก สถาบันพระบรมราชชนก	ประกาศนียบัตรการแพทย์แผนไทย หลักสูตร ๒ ปี
๑๕๘	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม	นวดตัวเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๕๙	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๖๐	วิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่	หลักสูตรวิชาการนวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๑๖๑	วิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่	วิชาการนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๖๒	วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี	วิชาชีพระยะสั้น (หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น) รายวิชานวดแผนไทย ๑๐๕ ชั่วโมง และนวดประคบสมุนไพรไทย ๔๕ ชั่วโมง รวม ๑๕๐ ชั่วโมง
๑๖๓	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.สุราษฎร์ธานี	การนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๖๔	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.สุราษฎร์ธานี	การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๖๕	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.สุราษฎร์ธานี	การนวดสมุนไพรไทย ๘๐ ชั่วโมง
๑๖๖	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.สุราษฎร์ธานี	การนวดน้ำมันหอมระเหยเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๖๗	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครปฐม	การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๖๘	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอพระประแดง	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๖๙	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอสันกำแพง	การนวดกดจุด ๖๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๑๗๐	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอสันกำแพง	การนวดฝ่าเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๑๗๑	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอสันกำแพง	การส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ๑ {๒๕๐} ชั่วโมง
๑๗๒	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอสันกำแพง	การนวดพื้นฐาน ๖๐ ชั่วโมง
๑๗๓	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.ศรีสะเกษ	นวดเพื่อสุขภาพ ๓๐๐ ชั่วโมง
๑๗๔	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กิ่งอำเภอบางเสาธง	การนวดเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๗๕	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จ.พระนครศรีอยุธยา	การนวดพื้นฐาน ๖๐ ชั่วโมง
๑๗๖	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จ.พระนครศรีอยุธยา	การนวดกดจุด ๖๐ ชั่วโมง
๑๗๗	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จ.พระนครศรีอยุธยา	การนวดฝ่าเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๑๗๘	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จ.พระนครศรีอยุธยา	หลักสูตรระยะสั้น วิชาการส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ๒๕๐ ชั่วโมง
๑๗๙	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน กทม.๔	การนวดแผนไทย ๒๘๐ ชั่วโมง
๑๘๐	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอหางดง จ.เชียงใหม่	หลักสูตรการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๘๑	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอหางดง จ.เชียงใหม่	หลักสูตรการนวดน้ำมันเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๘๒	ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองบุรีรัมย์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ (เชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง
๑๘๓	ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองบุรีรัมย์	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๘๔	ศูนย์พัฒนาการแพทย์แผนไทยวัดพญาวัด (สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย วัดพญาวัด อำเภอเมือง จ.น่าน	หลักสูตรวิชาการนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๘๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดพะเยา	การฝึกยกระดับฝีมือสาขาพนักงานนวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๑๘๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดพะเยา	การฝึกยกระดับฝีมือสาขาพนักงานนวดไทย ๑๐๐ ชั่วโมง
๑๘๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดพะเยา	การฝึกยกระดับฝีมือสาขาการนวดน้ำมัน ๘๐ ชั่วโมง
๑๘๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จ.เพชรบุรี	การฝึกยกระดับฝีมือ สาขาการนวดแผนไทย ๙๐ ชั่วโมง
๑๘๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดตาก	การนวดแผนไทย ๘๐ ชั่วโมง
๑๙๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จ.ภูเก็ต	การนวดเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๙๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตร พนักงานนวดไทย ๕๖๐ ชั่วโมง
๑๙๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตร พนักงานนวดแผนไทย ๒๘๐ ชั่วโมง
๑๙๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตร การนวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๑๙๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตร การนวดแผนไทย ๙๐ ชั่วโมง
๑๙๕	ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี จังหวัดเชียงราย	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๓๙๐ ชั่วโมง
๑๙๖	ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือ จังหวัดลำปาง	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๒๔๐ ชั่วโมง
๑๙๗	ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย สสจ.นครราชสีมา	นวดเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๑๙๘	ศูนย์อบรมแพทย์แผนไทย ชุมชนเทศบาล ๓ เทศบาลเมืองราชบุรี	วิชานวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๑๙๙	สถานวิชาการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	พัฒนาผู้ให้บริการสปาเพื่อสุขภาพ ๑๒๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๒๐๐	สถานศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น การนวดแบบเชลยศักดิ์ ๖๐ ชั่วโมง
๒๐๑	สถานศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น การนวดแบบราชสำนัก ๖๐ ชั่วโมง
๒๐๒	สถานศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น การนวดฝ่าเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๒๐๓	สถานศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	หลักสูตรสมุนไพรในการนวด ๖๐ ชั่วโมง
๒๐๔	สถานศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	หลักสูตรเทคนิคการนวดและการประยุกต์ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ๖๐ ชั่วโมง
๒๐๕	สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	นวดไทยสำหรับผู้พิการทางสายตา ๑,๒๐๐ ชั่วโมง
๒๐๖	สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	นวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา ๒๒๕ ชั่วโมง
๒๐๗	สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	นวดไทยเพื่อสุขภาพ
๒๐๘	สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๐๙	สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๑๐	สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	นวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๑๑	สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	นวดไทย ๘๐๐ ชั่วโมง
๒๑๒	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๑๓	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (การแพทย์แผนไทยประยุกต์)
๒๑๔	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี	หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตเอกการแพทย์แผนไทยประยุกต์
๒๑๕	สถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข	ผู้ให้บริการสปาเพื่อสุขภาพ ๔๕๐ ชั่วโมง
๒๑๖	สถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข	อบรมครู ก.ไทยสปา ๑๐๐ ชั่วโมง
๒๑๗	สถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข	ไทยสปาเพื่อสุขภาพระดับ ๑ ๔๘๐ ชั่วโมง
๒๑๘	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๑๐ ลำปาง	การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน สาขาพนักงานนวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๒๑๙	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๑๐ ลำปาง	การฝึกเสริมทักษะสาขาการนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๒๐	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๒๑	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง(นวดเชลยศักดิ์)
๒๒๒	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดแผนไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๒๓	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดไทย ๘๐๐ ชั่วโมง
๒๒๔	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดไทย ๘๐๐ ชั่วโมง (Inter)
๒๒๕	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดแผนไทย ๓๗๒ ชั่วโมง (Inter)
๒๒๖	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง (Inter)
๒๒๗	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง (Inter)
๒๒๘	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	สปาตะวันตก ๓๐๐ ชั่วโมง
๒๒๙	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	ไทยสปา ๓๐๐ ชั่วโมง
๒๓๐	สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา	ไทยสัปปายะ ๓๐๐ ชั่วโมง
๒๓๑	สมาคมนวดแผนไทย จ.เชียงใหม่	การนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๓๒	สมาคมแพทย์แผนไทย จังหวัดพัทลุง (ปัญญาวุธ)	หลักสูตรวิชาการนวดแผนไทย ๑๐๐ ชั่วโมง
๒๓๓	สมาคมแพทย์แผนไทย ศูนย์ฝึกอาชีพ ตำบลคลองสาม จ.ปทุมธานี	การนวดไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๓๔	สมาคมแพทย์แผนไทย ศูนย์ฝึกอาชีพ ตำบลคลองสาม จ.ปทุมธานี	การนวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๓๕	สมาคมแพทย์แผนไทย ศูนย์ฝึกอาชีพ ตำบลคลองสาม จ.ปทุมธานี	การนวดกดจุดสะท้อนเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๒๓๖	สมาคมแพทย์แผนไทย ศูนย์ฝึกอาชีพ ตำบลคลองสาม จ.ปทุมธานี	นวดน้ำมันหอมระเหย ๖๐ ชั่วโมง
๒๓๗	สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย	การนวดไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๓๘	สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย	การนวดกดจุดสะท้อนเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๒๓๙	สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย	การนวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๔๐	สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย	นวดน้ำมันหอมระเหย ๖๐ ชั่วโมง
๒๔๑	สมาคมแพทย์แผนไทยจังหวัดชุมพร	หลักสูตรวิชาแพทย์แผนไทย สาขาการนวดไทย ๘๐๐ ชั่วโมง
๒๔๒	สมาคมแพทย์แผนไทยหาดใหญ่	การนวดไทย ๖๐๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๒๔๓	สมาคมแพทย์แผนโบราณและอายุรเวท วัดพระเชตุพน ฯ	หัตถ์ศาสตร์ชั้นต้น ๖๐ ชั่วโมง
๒๔๔	สมาคมแพทย์แผนโบราณและอายุรเวท วัดพระเชตุพน ฯ	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๔๕	สมาคมแพทย์อายุรเวทแผนไทยประยุกต์ แห่งประเทศไทยในพระสังฆราชูปถัมภ์	นวดไทย ๒๖๐ ชั่วโมง
๒๔๖	สมาคมแพทย์อายุรเวทแผนไทยประยุกต์ แห่งประเทศไทยในพระสังฆราชูปถัมภ์	นวดน้ำมัน ๙๐ ชั่วโมง
๒๔๗	สมาคมเภสัชและอายุรเวชโบราณ แห่งประเทศไทยกรุงเทพฯ	หลักสูตรวิชาการนวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๔๘	สมาคมเภสัชและอายุรเวชแผนโบราณ จ.สงขลา	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๔๙	สมาคมเภสัชและอายุรเวชแผนโบราณ จ.สงขลา	ผู้ช่วยนวดแผนไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๕๐	สมาคมเภสัชและอายุรเวชแผนโบราณ จ.สงขลา	นวดแผนไทยสำหรับทำงานต่างประเทศ ๘๐๐ ชั่วโมง
๒๕๑	สมาคมส่งเสริมและพัฒนาการแพทย์แผนไทย จ.สุราษฏร์ธานี	การนวดเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๕๒	สมาคมส่งเสริมอนุรักษ์วิชาชีพการนวดไทย	วิชาการนวดแผนไทยเบื้องต้น ๖๐ชั่วโมง
๒๕๓	สมาคมหมอพื้นบ้านล้านนาหางดง	การนวดไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๕๔	สมาคมอนุรักษ์และส่งเสริมการแพทย์แผนโบราณ	นวดแผนไทย ๖๐ ชั่วโมง
๒๕๕	สหกรณ์แพทย์แผนไทยขอนแก่น จำกัด	การนวดแผนไทยระยะสั้น ๖๐ ชั่วโมง
๒๕๖	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๕๗	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา	นวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๕๘	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ(นวดเชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๕๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร	การนวดตัวเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๖๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๖๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เชลยศักดิ์) ๗๒ ชั่วโมง
๒๖๒	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๖๓	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่	หลักสูตรการนวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๖๔	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๖๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๖๖	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๖๗	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง	วิชานวดแผนไทยขั้นพื้นฐาน ๘๐ ชั่วโมง
๒๖๘	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง	วิชานวดฝ่าเท้าขั้นพื้นฐาน ๖๐ ชั่วโมง
๒๖๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล	นวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๗๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๗๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๗๒	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๗๓	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๗๔	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ	นวดไทยเพื่อสุขภาพ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๗๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวดชลบุรี	นวดไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๗๖	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ(เชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๒๗๗	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๗๘	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๗๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๘๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๘๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๘๒	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์	นวดแผนไทย ๓๗๒ ชั่วโมง
๒๘๓	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์	นวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๘๔	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๘๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๒๘๖	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง	นวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๘๗	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต	การนวดไทยพื้นฐาน ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๘๘	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต	นวดฝ่าเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๒๘๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง	นวดไทยเพื่อสุขภาพ
๒๙๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๒๙๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๒๙๒	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี	นวดไทยพื้นฐาน ๑๕๐ ชั่วโมง
๒๙๓	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์	นวดตัวเพื่อสุขภาพ(ราชสำนัก) ๑๕๓ ชั่วโมง
๒๙๔	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์	นวดตัวเพื่อสุขภาพ(เชลยศักดิ์) ๑๕๓ ชั่วโมง
๒๙๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๙๓ ชั่วโมง
๒๙๖	สำนักพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร	นวดแผนไทย ๘๐ ชั่วโมง
๒๙๗	สำนักพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร	นวดแผนโบราณ ๒๐๑ ชั่วโมง
๒๙๘	วิทยาลัยบรมราชชนนีตรัง	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๒๙๙	วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๐๐	วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๐๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๐๒	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๒ สุพรรณบุรี	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (นวดราชสำนัก) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๐๓	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๒ สุพรรณบุรี	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (นวดเชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๐๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๐๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร	การนวดเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๐๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดศรีสะเกษ	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๐๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดศรีสะเกษ	การนวดแผนไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๐๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพิจิตร	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (นวดราชสำนัก) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๐๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพิจิตร	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (นวดเชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๑๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดลำพูน	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๑๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดลำพูน	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (นวดราชสำนัก) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๑๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดลำพูน	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (นวดเชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๑๓	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๑๔	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๑๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๑๖	โรงเรียนสอนการนวดเพื่อสุขภาพเมคเซนท์ส	การนวดด้วยน้ำมันหอมระเหย ๘๐ ชั่วโมง
๓๑๗	โรงเรียนจงรักษ์นวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่	การนวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๓๑๘	โรงเรียนส่งเสริมวิชาชีพ และวัฒนธรรมไทยสปา จังหวัดขอนแก่น	การนวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๑๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร	นวดไทยพื้นฐาน ๑๕๕ ชั่วโมง
๓๒๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๒๑	ศูนย์บริหารกายเพื่อสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	การนวดอโรม่า ๘๐ ชั่วโมง
๓๒๒	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาค ๑๒ สงขลา	การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๒๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดตาก	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๒๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดระนอง	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๒๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดระนอง	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๒๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพชรบูรณ์	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๐๐ ชั่วโมง
๓๒๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	การนวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๒๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	การนวดแผนไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๒๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๓๐	สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา	นวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๓๑	สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๓๒	โรงพยาบาลแม่จริม จังหวัดน่าน	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๓๓	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๗ อุบลราชธานี	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๓๔	วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๓๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน	นวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๓๖	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๓๗	วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี	นวดแผนไทยแบบราชสำนัก ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๓๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (สายเชลยศักดิ์) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๓๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ(สายราชสำนัก) ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๔๐	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ชลบุรี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๔๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดยโสธร	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๔๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดน่าน	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๔๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดน่าน	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๔๔	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๔๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๔๖	โรงเรียนชะอำโปร นวดแผนไทย จังหวัดเพชรบุรี	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๔๗	โรงเรียนชะอำโปร นวดแผนไทย จังหวัดเพชรบุรี	นวดแผนไทย ๑๐๐ ชั่วโมง
๓๔๘	โรงพยาบาลหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	นวดเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๓๔๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๕๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๕๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๕๒	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๕๓	โรงเรียน นวดแผนไทย โพธาลัย	การนวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๕๔	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๔ ราชบุรี	พนักงานนวดแผนไทย ๘๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๓๕๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๕๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอ่างทอง	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๕๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอ่างทอง	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๕๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอ่างทอง	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๕๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๖๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชุมพร	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๖๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชุมพร	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๖๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชุมพร	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๖๓	โรงเรียนสอนนวดไทย บันยันทรี	นวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง
๓๖๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพชรบูรณ์	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๖๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดศรีสะเกษ	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๖๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดจันทบุรี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๖๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดจันทบุรี	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๖๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอำนาจเจริญ	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๖๙	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๖ ขอนแก่น	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๗๐	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๖ ขอนแก่น	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๗๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงราย	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๗๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงราย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๗๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๗๔	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๖ ขอนแก่น	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๗๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสกลนคร	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๗๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเลย	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๗๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเลย	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๗๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเลย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๗๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปทุมธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๘๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปทุมธานี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๘๑	วิทยาลัยแพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือกอุบลราชธานี	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๘๒	วิทยาลัยแพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือกอุบลราชธานี	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๘๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครปฐม	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๘๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครปฐม	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๘๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครปฐม	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๘๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกระบี่	การนวดเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๘๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกระบี่	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๘๘	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส	นวดแผนไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๘๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๙๐	วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๙๑	วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๓๙๒	ศูนย์บริหารกายเพื่อสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๓๙๓	ศูนย์บริหารกายเพื่อสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๙๔	ศูนย์บริหารกายเพื่อสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๓๙๕	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๙๖	วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๓๙๗	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๙๘	วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๓๙๙	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น	นวดเท้า ๖๐ ชั่วโมง
๔๐๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๐๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น	นวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๐๒	โรงเรียนส่งเสริมวิชาชีพ และวัฒนธรรม ไทยสปาจังหวัดขอนแก่น	นวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง (เทียบเท่าหลักสูตร ๑๕๐ ชั่วโมง)
๔๐๓	โรงเรียนการนวดไทยหางดง จังหวัดเชียงใหม่	นวดแผนไทย ๑๘๐ ชั่วโมง (เทียบเท่าหลักสูตร ๑๕๐ ชั่วโมง)
๔๐๔	โรงเรียนสยามสิรินวดไทย กรุงเทพมหานคร	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๐๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๐๖	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๐๗	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๗ อุบลราชธานี	นวดแผนไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๐๘	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๐๙	วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๑๐	โรงเรียนการนวดไทยภูเก็ต	การนวดไทยสร้างเสริมสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๑๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนนทบุรี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๑๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรรงานจังหวัดกาญจนบุรี	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๑๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนนทบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๑๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนนทบุรี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๑๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๑๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๑๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพชรบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๑๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพชรบุรี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๑๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๒๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสมุทรสงคราม	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๒๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสมุทรสงคราม	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๒๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสมุทรสงคราม	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๒๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๒๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๒๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๒๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๒๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๒๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดแพร่	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (๑๕๐ ชั่วโมง)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๔๒๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดตราด	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๓๐	โรงเรียนสปามรดกไทย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๓๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพังงา	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๓๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพังงา	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๓๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพังงา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๓๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรรงานจังหวัดตรัง	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๓๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรรงานจังหวัดตรัง	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๓๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรรงานจังหวัดตรัง	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๓๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรรงานจังหวัดนครศรีธรรมราช	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๓๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรรงานจังหวัดนครศรีธรรมราช	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๓๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรรงานจังหวัดนครศรีธรรมราช	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๔๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๔๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๔๒	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๔๓	โรงเรียนหัตถศาสตร์นวดแผนไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	นวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๔๔	โรงเรียนเปี่ยมสุขการบริบาลและนวดแผนไทย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๔๕	โรงพยาบาลนาโยง จังหวัดตรัง	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๔๖	โรงพยาบาลนาโยง จังหวัดตรัง	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๔๗	โรงพยาบาลอุดรธานี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๔๘	องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว จังหวัดน่าน	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๔๙	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๑๑ สุราษฎร์ธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๕๐	โรงเรียนวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและสปา จังหวัดตรัง	การนวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๕๑	โรงเรียนวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและสปา จังหวัดตรัง	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๕๒	วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์ และสาธารณสุข กาญจนบุรี จังหวัดนนทบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๕๓	โรงเรียนเรือนสมุนไพร สปาและธรรมชาติบำบัด จังหวัดฉะเชิงเทรา	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๕๔	โรงเรียนเรือนสมุนไพร สปาและธรรมชาติบำบัด จังหวัดฉะเชิงเทรา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๕๕	โรงพยาบาลลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๕๖	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๕๗	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๕๘	โรงเรียนเขาหลักสปา อคาเดมี จังหวัดพังงา	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๕๙	โรงเรียนอาทิตย์นวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่	นวดไทย ๘๕ ชั่วโมง (รับรองเทียบเท่านวดไทย ๘๐ ชั่วโมง)
๔๖๐	โรงเรียนอาทิตย์นวดแผนไทย จังหวัดเชียงใหม่	นวดไทย ๑๕๕ ชั่วโมง (รับรองเทียบเท่านวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง)
๔๖๑	โรงพยาบาลทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๔๖๒	โรงพยาบาลโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๖๓	โรงพยาบาลโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๖๔	เทศบาลนครปากเกร็ด	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๖๕	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๖๖	มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๖๗	โรงพยาบาลราชบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๖๘	โรงพยาบาลลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๖๙	โรงเรียนการแพทย์แผนไทยจันทนี เชียงราย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๗๐	โรงเรียนเขาหลักสปา อคาเดมี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๗๑	โรงเรียนเขาหลักสปา อคาเดมี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๗๒	โรงเรียนความงามและสปา ลานนาไทย	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๗๓	โรงเรียนความงามและสปา ลานนาไทย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๗๔	โรงเรียนเชียงของนวดแผนไทย จังหวัดเชียงราย	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๔๗๕	โรงเรียนเชียงของนวดแผนไทย จังหวัดเชียงราย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๗๖	โรงเรียนเชียงใหม่สปา	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๗๗	โรงเรียนเชียงใหม่สปา	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๗๘	โรงเรียนนวดไทยธาราลัย กรุงเทพฯ	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๗๙	โรงเรียนนวดแผนไทยและสปาบ้านต้นข้าว จังหวัดเชียงราย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๘๐	โรงเรียนนวดเพื่อสุขภาพเฟรนวัน กรุงเทพฯ	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๘๑	โรงเรียนปิยราษฎร์อินเตอร์แคร์	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๘๒	โรงเรียนปิยราษฎร์อินเตอร์แคร์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๘๓	โรงเรียนปิยราษฎร์อินเตอร์แคร์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๘๔	โรงเรียนแผนไทย พระราม๗	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๘๕	โรงเรียนพิศิษฐ์เวชกรรมแผนไทย	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๒๖๐ ชั่วโมง เทียบเท่าหลักสูตร นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๘๖	โรงเรียนศิลปะการนวดแผนไทย เชียงใหม่	นวดเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๘๗	โรงเรียนส่งเสริมวิชาชีพสุขภาพเบเลสซ่า	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๘๘	โรงเรียนส่งเสริมวิชาชีพสุขภาพเบเลสซ่า	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๘๙	โรงเรียนสอนความงามและสปา ไทเกอร์ อายส์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๔๙๐	โรงเรียนหัตถศาสตร์นวดแผนไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	นวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๙๑	โรงเรียนฮาร์โมนี่วิชาการนวด	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๙๒	วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๙๓	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๙๔	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๔๙๕	วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๙๖	วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง

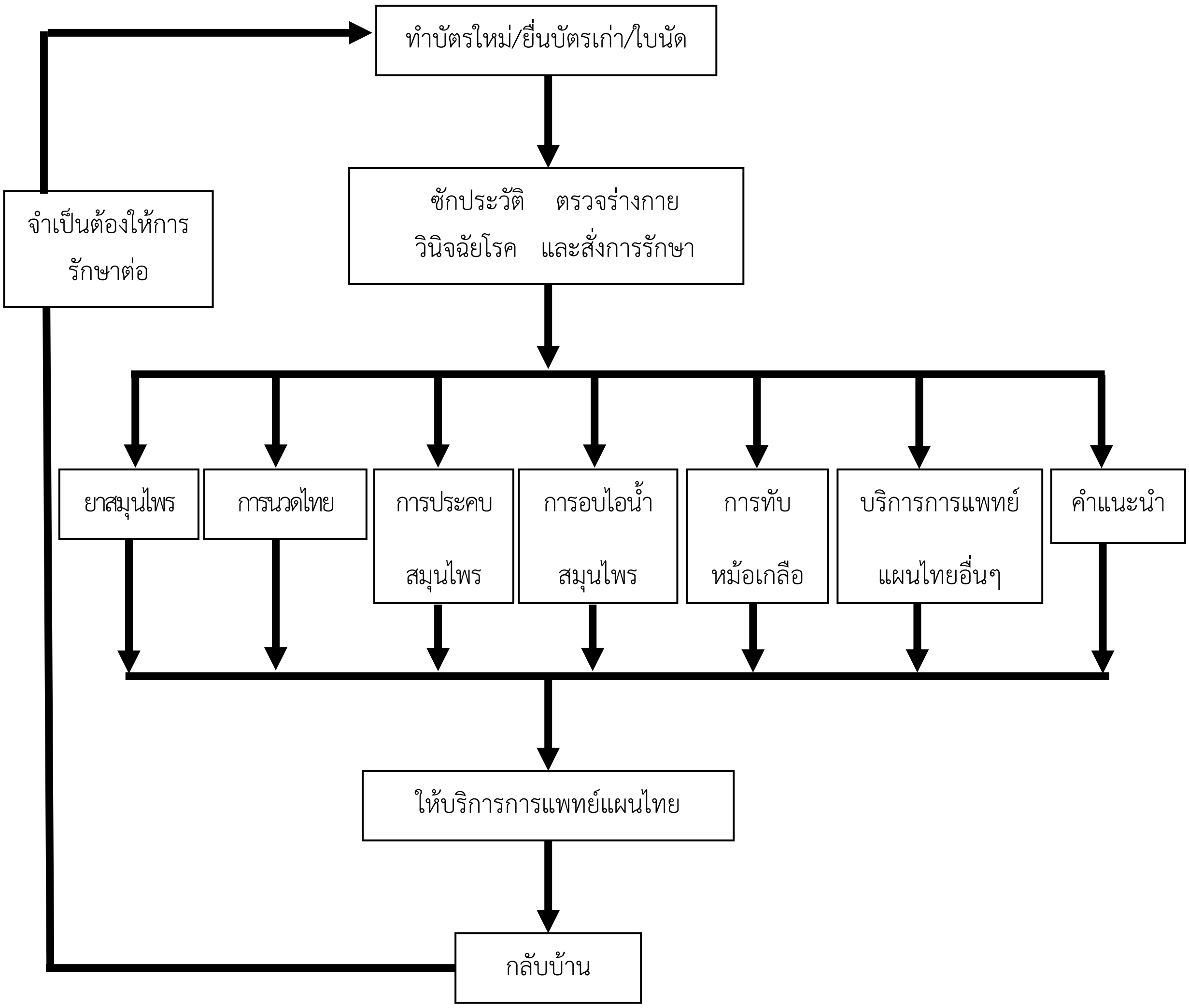
ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๔๙๗	วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๘๙	ศูนย์บริหารกายเพื่อสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๔๙๙	ศูนย์บริหารกายเพื่อสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๕๐๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดตราด	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๐๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนนทบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๐๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนนทบุรี	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๕๐๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดเพชรบุรี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๐๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดเพชรบุรี	นวดไทยและนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๔๔๙ ชั่วโมง
๕๐๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดแพร่	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (๑๕๐ ชั่วโมง)
๕๐๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสระบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๕๐๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสระบุรี	การนวดไทย ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๐๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสระบุรี	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๐๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสิงห์บุรี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๑๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสิงห์บุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๑๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๑๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดชัยภูมิ	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๑๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดชัยภูมิ	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๕๑๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดชัยภูมิ	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๑๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดตรัง	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๕๑๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดตรัง	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๑๗	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดตรัง	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๑๘	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดลพบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๑๙	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดลพบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๕๒๐	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดลพบุรี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๒๑	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดศรีสะเกษ	นวดไทยและนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๔๔๙ ชั่วโมง
๕๒๒	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสิงห์บุรี	นวดไทยและนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๔๔๙ ชั่วโมง
๕๒๓	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดอุทัยธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๒๔	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครศรีธรรมราช	นวดไทย ๘๐ ชั่วโมง
๕๒๕	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครศรีธรรมราช	นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๒๖	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครศรีธรรมราช	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๒๗	สำนักงานเทศบาลเมืองเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๒๘	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดตรัง	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๒๙	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดตรัง	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๓๐	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดตราด	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๘๐ ชั่วโมง
๕๓๑	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดตราด	การนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๓๒	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดตราด	การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๓๓	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดนครพนม	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๓๔	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดเพชรบูรณ์	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	หลักสูตร
๕๓๕	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดแพร่	นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๓๖	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดยะลา	หลักสูตรนวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๓๗	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดยะลา	หลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
๕๓๘	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดยะลา	ผู้ให้บริการสปาเพื่อสุขภาพ ๕๐๐ ชั่วโมง
๕๓๙	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดสมุทรปราการ	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง
๕๔๐	สำนักงานสาธารณสุจังหวัดอุดรธานี	นวดเท้าเพื่อสุขภาพ ๖๐ ชั่วโมง

ภาคผนวก ฌ

(ตัวอย่าง)

แผนภูมิขั้นตอนการรับบริการการแพทย์แผนไทย

หมายเหตุ

๑. ขั้นตอนการรับบริการการแพทย์แผนไทยนี้ เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น หน่วยบริการสามารถปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานตนเองได้

๒. หน่วยบริการต้องกำหนดวิธีการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนการรับบริการการแพทย์แผนไทย ให้ชัดเจน รวมทั้งการบริหารความเสี่ยง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์จากการรับบริการ

ตัวอย่าง

แบบรายงานการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการรับบริการแพทย์แผนไทย

ข้อมูลของผู้รับบริการ					
ประเภท ☐ ผู้ป่วยนอก เลขที่ HN.......... ☐ ผู้ป่วยใน เลขที่ AN...........	**เพศ** ☐ ชาย ☐ หญิง	อายุ...... ปี	**โรค/อาการที่มารับบริการ**	**ประวัติการแพ้** ☐ มี ระบุ........... .... ☐ ไม่มี	**บริการที่ได้รับ** ☐ การใช้ยาสมุนไพร ☐ การนวด ☐ การอบไอน้ำสมุนไพร ☐ การประคบสมุนไพร ☐ การทับหม้อเกลือ ☐ อื่นๆ ระบุ.................

ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ที่พบ	
การใช้ยาสมุนไพร ☐ ไม่เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ระบุ .... ว/ด/ป ที่เริ่มมีเหตุการณ์/อาการ... ระยะเวลาที่มีอาการ.................. วัน ☐ ความรุนแรงของเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ การรักษา/คำแนะนำที่ให้...	**การนวด** ☐ ไม่เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ระบุ .... ว/ด/ป ที่เริ่มมีเหตุการณ์/อาการ... ระยะเวลาที่มีอาการ.................. วัน ☐ ความรุนแรงของเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ การรักษา/คำแนะนำที่ให้.. ....
การอบไอน้ำสมุนไพร ☐ ไม่เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ระบุ .... ว/ด/ป ที่เริ่มมีเหตุการณ์/อาการ... ระยะเวลาที่มีอาการ.................. วัน ☐ ความรุนแรงของเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ การรักษา/คำแนะนำที่ให้...	**การประคบสมุนไพร** ☐ ไม่เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ระบุ .... ว/ด/ป ที่เริ่มมีเหตุการณ์/อาการ... ระยะเวลาที่มีอาการ.................. วัน ☐ ความรุนแรงของเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ การรักษา/คำแนะนำที่ให้.. ....
การทับหม้อเกลือ ☐ ไม่เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ระบุ .... ว/ด/ป ที่เริ่มมีเหตุการณ์/อาการ... ระยะเวลาที่มีอาการ.................. วัน ☐ ความรุนแรงของเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ การรักษา/คำแนะนำที่ให้...	**อื่นๆ ระบุ ....** ☐ ไม่เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ เกิดเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ระบุ .... ว/ด/ป ที่เริ่มมีเหตุการณ์/อาการ... ระยะเวลาที่มีอาการ.................. วัน ☐ ความรุนแรงของเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์ ☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ การรักษา/คำแนะนำที่ให้...
ข้อมูลสาเหตุและแนวทางการแก้ไขเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์	
สาเหตุของการเกิดเหตุการณ์/อาการไม่พึงประสงค์	**แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดซ้ำ** ....

ข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานเหตุการณ์/อาการที่ไม่พึงประสงค์	
ผู้ที่ทำการตรวจวินิจฉัยและสั่งการรักษา ชื่อ - สกุล .... ตำแหน่ง ☐ แพทย์ ☐ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ☐ แพทย์แผนไทย ☐ อื่นๆ ระบุ .... แผนกที่พบเหตุการณ์/อาการไม่พึงประสงค์.. **ผู้ให้บริการ** ชื่อ - สกุล .... ตำแหน่ง ☐ แพทย์ ☐ แพทย์แผนไทย ☐ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ☐ หมอนวด ☐ อื่นๆ ระบุ...	**ผู้รายงานข้อมูล** ชื่อ - สกุล .... ตำแหน่ง ☐ แพทย์ ☐ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ☐ แพทย์แผนไทย ☐ อื่นๆ ระบุ.. ว/ด/ป ที่รายงาน .... หน่วยงานที่รายงาน .... รายงานต่อหน่วยงานใด/บุคคลใด ....

หมายเหตุ : แบบรายงานการทบทวนเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์จากการรับบริการการแพทย์แผนไทยนี้ เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น หน่วยบริการสามารถปรับปรุงแก้ไขแบบรายงานนี้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานตนเองได้

ตัวอย่าง

แบบสอบถาม

เรื่อง การประเมินผลความพึงพอใจในการใช้บริการการแพทย์แผนไทยของผู้รับบริการ
หน่วยงาน...

ส่วนที่๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ และ/หรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงกับตัวท่านลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑. เพศ

☐๑. ชาย ☐๒. หญิง

๒. อายุ ....ปี (เศษของอายุตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไปให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม)

๓. สถานภาพ

☐๑. โสด
☐๒. สมรส
☐๓. หม้าย/หย่า/แยก
☐๔. อื่นๆ ระบุ.................................

๔. การศึกษาสูงสุด

☐๑. ไม่ได้เรียน
☐๒. ประถมศึกษา
☐๓. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐๔. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
☐๕. อนุปริญญา/ปวส./ปกศ.สูง
☐๖. ปริญญาตรี
☐๗. ปริญญาโท
☐๘. ปริญญาเอก
☐๙. อื่นๆ ระบุ..............................

๕. อาชีพ

☐๑. รับจ้าง(กรรมกร)
☐๒. ลูกจ้างในร้านค้า
☐๓. เกษตรกร
☐๔. พนักงานในบริษัท/ห้างร้าน
☐๕. ค้าขาย
☐๖. ประกอบธุรกิจส่วนตัว
☐๗. แม่บ้าน
☐๘. นักเรียน/นักศึกษา
☐๙. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐๑๐. ข้าราชการ
☐๑๑. ลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ
☐๑๒. อื่นๆ ระบุ.............................

๖. รายได้ของครอบครัวในปัจจุบันประมาณ.......................................บาทต่อเดือน

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้บริการการแพทย์แผนไทยของผู้รับบริการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อมูลความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
ความพึงพอใจต่อกระบวนการให้บริการ ๑. ขั้นตอนในการให้บริการ					
๒. ระยะเวลารอคอยในการรับบริการ					
๓. ความสะดวกรวดเร็วของการให้บริการ					
๔. วันและเวลาในการให้บริการ					
๕. ความเสมอภาคในการให้บริการ เช่น การให้บริการตามลำดับคิว					
๖. การติดประกาศหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ					
๗. การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ					
ความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการ ๑. ความรู้ ความสามารถของผู้ทำการตรวจวินิจฉัยโรค					
๒. ความรู้ ความสามารถของผู้ให้บริการ เช่น หมอนวด เป็นต้น					
๓. คุณภาพของบริการการแพทย์แผนไทยที่ได้รับ					
๔. ความสะอาดของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการให้บริการ เช่น ผ้าปูที่นอน หมอน ลูกประคบ เป็นต้น					
๕. การให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆด้านการแพทย์แผนไทย					
๖. การเผยแพร่เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย					
๗. การปรับปรุงการทำงานกรณีที่ได้รับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ					
ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการ ๑. การต้อนรับของเจ้าหน้าที่					
๒. การพูดจาของเจ้าหน้าที่					
๓. ความสนใจ ความเอาใจใส่ และความพร้อมในการให้บริการของเจ้าหน้าที่					
๔. ความเป็นกันเองของเจ้าหน้าที่					
๕. การตอบข้อคำถาม ข้อชี้แจง ข้อสงสัยของเจ้าหน้าที่					
๖. ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน เช่น ไม่เรียกรับเงิน ไม่รับสินบนจากผู้รับบริการ					
๗. ความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น การให้บริการตามลำดับคิว ไม่เลือกปฏิบัติ					
๘. การแต่งกายของเจ้าหน้าที่					

ข้อมูลความพึงพอใจ	**ระดับความพึงพอใจ**				
	พอใจมากที่สุด	**พอใจมาก**	**พอใจปานกลาง**	**ไม่พอใจ**	**ไม่พอใจมาก**
๙. การอุทิศเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่					
๑๐. ความประพฤติของเจ้าหน้าที่					
ความพึงพอใจต่อสถานที่ ๑. ความสะอาดของสถานที่ให้บริการ					
๒. บรรยายกาศของสถานที่ให้บริการ					
๓. ความเป็นสัดส่วนของสถานที่ให้บริการ					
๔. ความปลอดภัยหรือการได้มาตรฐานของสถานที่ให้บริการ					
๕. สิ่งอำนวยความสะดวกในการรับบริการ เช่น ที่นั่งคอยรับบริการ โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น					
๖. ป้ายข้อความบอกจุดบริการ					

หมายเหตุ : แบบสอบถามการสำรวจความพึงพอใจในการใช้บริการการแพทย์แผนไทยของผู้รับบริการนี้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น หน่วยบริการสามารถปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของแบบสอบถามนี้ ให้เหมาะสมกับหน่วยงานของตนเองได้